

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 2.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1893.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ὁ κ. Τρικούπης ἐνεκαίνισε τὴν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ διὰ τράξεως ἥκιστα μὲν συναδοῦσης πρὸς τὸν σεβασμὸν, ὅστις ὀφείλεται εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ κοινοβουλίου, ὑπὲρ ὧν δὲ τοσοῦτος πάταγος ἐγένετο ἐν τῷ δημοσιογραφικῷ ὄργανῳ αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Σωτηροπούλου χειρισμοῦ τῆς ἐξουσίας, ὀλίγην δὲ μαρτυροῦσης εὐλάβειαν πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ὑπάτης τοῦ κράτους ἀρχῆς. — Τοιοῦτον τοῦλάχιστον παρουσιάζει χαρακτῆρα ἢ ὑπὸ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ ὡς ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν δι' ἀπλῆς τηλεγραφικῆς ἐγκυκλίου ἀκέρως τελείου νόμου τοῦ κράτους, τοῦ περὶ εἰσπράξεως εἰς χρυσὸν φόρων τινῶν, θεσπισθέντος μὲν κατὰ τὴν προτέραν βουλευτικὴν σύνοδον κατ' εἰρηγήσιν αὐτοῦ τοῦ κ. Τρικούπης καὶ κυρωθέντος ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ καταλλήλως δημοσιευθέντος, προωρισμένου δὲ ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἐγγύτης εἰς διομολόγησιν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν πρωθυπουργίαν αὐτοῦ ἐπιχειρηθέντος δανείου τῶν ἑκατῶν ἑκατομμυρίων, ὃν δὲ, ἔτοιμον κατὰ πάντα εὐροῦσα ἢ τοῦ κ. Σωτηροπούλου κυβερνήσεως μετεχειρίσθη εἰς τὴν διομολόγησιν τοῦ τῆς κεφαλαιώσεως δανείου αὐτῆς. — Διότι ὁ κ. Τρικούπης, μὴ ἀναγνωρίζων τὴν χρησιμότητα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δανείου τῆς κεφαλαιώσεως, ἠδύνατο νὰ καταλύσῃ αὐτὸ εἴτε ἀκυρῶν τὴν περὶ αὐτοῦ σύμβασιν, διὰ βασιλικῆς διατάγματος, ὡς γνωστὸν, διωμολογημένην, εἴτε ἀνακαλῶν τὸν νόμον, τὸν παρέχοντα τὴν εἰς τὸ δάνειον τοῦτο ἐγγύτησιν, εἴτε καὶ ἀμφότερα ταῦτα ποιῶν ταῦτα ὅμως κατὰ νόμον ἔδει νὰ γένωνται διὰ τῆς Βουλῆς, ἥτις πέντε μῶνας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκδοσὶν τῆς ὑπουργικῆς ἐγκυκλίου ἐπρόκειτο ν' ἀρῆται τῶν συζητήσεων αὐτῆς καὶ ἢ ὅποια, κυβερνητικῆ κατὰ τὸ πλεῖστον

οὔσα, οὐδαμῶς θὰ ὄκνει νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὰς εἰρηγήσεις τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ. — Εὐλόγως ἄρα ἢ αὐτογνώμων αὕτη πράξις, ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων τῆς κυβερνήσεως ἐρμηνευθεῖσα ὡς σκόπιμος πλῆγῃ κατὰ τοῦ πολιτεύματος διὰ τὰς ἀποδιδομένας τῷ κ. Τρικούπῃ ἀπολυταρχικὰς τάσεις, κατὰ τῆς ἀξιοπρεπείας δὲ τοῦ Στάμματος διὰ τὰς θρυλομένας φιλεκδικούς προθέσεις αὐτοῦ κατὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ θεωρουμένων ὡς αἰτίων τῆς ἀποτυχίας τοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν πρωθυπουργίαν αὐτοῦ δανείου, ἐτάραξε τὴν δημοσίαν γνώμην καὶ προσκάλεσε σφοδρότητα κατὰ τοῦ μέτρου ἄρθρα τοῦ ἀντιπολιτευομένου τύπου. Ἐλπίζομεν ἐν τούτοις ὅτι αἱ πρὸ τῆς Βουλῆς ἐξηγήσεις τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, ζητηθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης δευτέρας, ἔσονται ἐπαρκέστεραι τῶν ὑπὸ τοῦ "Ἄστρος" παρεχομένων. — Ὡς πρὸς τὸ ὅλον δὲ οἰκονομικὸν ζήτημα, τοῦτο ἐποικίσατο βῆμά τι πρὸς τὴν λύσιν αὐτοῦ. — Αἱ ἀρχαί, ἐφ' ὧν ὁ κ. Τρικούπης ἐπεζήτηε τὴν διεξαγωγὴν τοῦ συμβιβασμοῦ ἥσαν, φαίνεται, τοιαῦται ὥστε, εἰ ἐφηρμοζόντο, νὰ ἐξασφαλίζοσι τὴν διαρκεῖ ἐφεξῆς τακτικὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου χρέους· δὲν ἦσαν, ὅμως ἀτυχῶς καὶ τοιαῦται, ὥστε προβαλλόμενα ν' ἀποδεικνύοσι τοῖς ξένοις ὅτι τὸ κράτος, ὑπεῖκον μὲν εἰς λυπηρὰν ἀνάγκην, περικόπτει ἐπὶ τινα χρόνον τὰ ὑπὸ τῶν χρεωγράφων αὐτοῦ παρεχόμενα κέρδη, εἴνε ὅμως διατεθειμένον κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας ν' ἀξάνῃ τὴν κερδοφόρον ταύτην αὐτῶν ιδιότητα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐρειδόμενοι οἱ δανεισταὶ διέθεσαν τὸν χρυσὸν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅσον πράγεται ἢ οἰκονομικῆ αὐτῆς βελτιώσις. — Ἐννοεῖται λοιπὸν ὅτι οἱ πιστωταὶ ἐδυσχέρανον πρὸς τὸν ὄρον τοῦτον· ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιμείνῃ ὁ κ. πρωθυπουργός, γινώσκων ὅτι ἄλλως θὰ ἐξυπηρετῆ μὲν ἴσως προχειρὰ τινα μερικὰ συμφέροντα, ταυτοχρόνως ὅμως πρὸς ἀνυπολόγιστον ζημίαν τῶν γενικῶν θὰ ἐπέτρεπε νὰ διαψύγῃ αὐτὸν ἢ εὐκαιρία τῆς

σχετικῶς ἀξιοπρεπεστέρως λύσεως τοῦ οικονομικοῦ ζητήματος καὶ θὰ περιέβαλλε τὴν πράξιν τοῦ πρὸς τοὺς πιστωτὰς συμβιβασμοῦ σαφῶς χρωκοπικὴν μορφήν, ἐνῶ αἱ ἀνάγκαι καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους ἀπαραίτητον ἐποφαινόνσι τὴν περίσωσιν ὡς οἷον τε πλειόνων ναυαγίων τῆς ἐν τῇ ἀλλαδαπῇ ἐθνικῆς ὑπολήψεως, ἐφ' ἧς κατ' ἀνάγκην ἐρείδεται ἢ τε παρούσα καὶ ἡ μέλλουσα τοῦ ἔθνους ἀνάπτυξις, ἢ ὅποια δὲ περιώσῃς κατορθοῦται μόνον, ὅταν διαπραγμάτων πεισθῇ ἡ Εὐρώπη ὅτι ἡ Ἑλλάς πράττει ὑπὲρ τῶν δικαίων τῶν πιστωτῶν αὐτῆς πᾶν ὅ τι δύναται, οὐδὲ ποθεῖ νὰ κερδοσκοπήσῃ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης, τῆς βιασάσεως αὐτὴν νὰ παραβῇ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς. — Ἀναλόγων δὲ ἐλπίδων ἐμφορούμεθα καὶ σχετικῶς πρὸς τὸν ὅρον τοῦ ξενικοῦ ἐλέγχου. Κατὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις φαίνεται ὅτι ὄντως ὑπάρχουσιν οἱ ἐπιδημιόκοντες τὴν διεξαγωγὴν τοῦ συμβιβασμοῦ ὑπὸ ὅρουσιν ἥκιστα συνῆδοντα πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ κράτους· ἀλλὰ πεποίθαμεν ὅτι ἡ σύνοδος τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ θ' ἀνακόψῃ τὰς τοιαύτας τολμὰς καὶ θὰ περιφρουρήσῃ ἐπαρκῶς τὴν ἀξιοπρέπειαν ταύτην.

Τῷ παρελθόντι σαδῶτάῳ συνέδῳ ἐν Γράτε τῆς Στυρίας θάνατος αἰθνήδιος, ὁ τοῦ πρώην ἡγεμόνος τῆς Βουλγαρίας Ἀλεξάνδρου Βάττεμπεργ, ἀπετελῶν οὐκ ἀνάξιον λόγου πολιτικὸν γεγονός· ὡς πρὸς τὸν πρίγκιπα Φερδινάνδον. Οὗτος διὰ τῆς ἐκλείψεως τοῦ προκατόχου αὐτοῦ ἀπαλλάσσεται ἀντιζήλου, δυναμένου ἴσως ἡμέραν τινὰ διὰ τὴν μεγίστην δημοτικότητα, ἧς ἀπέλαυεν ἐν Βουλγαρίᾳ, νὰ διεκδικήσῃ τὴν ἀρχὴν.

Ἐν τῇ λοιπῇ ἰλλυρικῇ χερσονήσῳ ἢ ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν προσωρινὴν τῆς Αὐστρουγγαρίας διοικήσιν ἐπαρχίαις κατάστασις φαίνεται ὅτι πράγματι ἐνέχει τὸ ταράττον τὸν ὕπνον τῶν αὐτεπαγγέλτων εἰρηνευτῶν. Οἱ ἐν Βελιγραδίῳ ἐξακολουθοῦσιν ἀρνούμενοι ὅτι αὐτοὶ ὑποκινούσι τὰ συμβαίνοντα, ἀλλ' ἀναντίρρητον εἶνε ὅτι ἐν Ρωσίᾳ κύκλοι τινὲς εὐρίσκουσιν ὅτι δύναται πλέον νὰ θεωρηθῇ ὡς συντετελεσμένος τὸ ὑπὸ τῆς Βερολινείου συνθήκης ἀνατεθὲν τῇ κυβερνήσει τοῦ καισαροβασιλέως ἔργον. — Ἰδίᾳ αἱ τάσεις τῶν ἐν Βιέννῃ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν, διοικητικὴν, καὶ θρησκευτικὴν δ' ἐτι ἀφομοίωσιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπαρχιῶν, ἀντικρὺς ἀντιβαίνουσαι πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ εἰρημένου διεθνοῦς συμβολαίου, ἐπανήγαγον τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν τῷ ρωσικῷ τύπῳ, τὰς καταγγελίας τοῦ ὁποίου δὲν ἐξουδετεροῦσι βεβαίως αἱ κατὰ τῶν φερομένων σεργικῶν ὑποκινήσεων μεμημορίας τοῦ αὐστρουγγρικοῦ.

Ἐν τῇ δυσμικῇ Εὐρώπῃ ἀνεκινήθη αὖθις τὸ κρίσιμον ζήτημα τοῦ μερικοῦ ἀφοπλισμοῦ. — Τὴν ἀνάγκην τούτου πρὸ πολλοῦ, ὡς γνωστόν, ἤθετο ἡ τριπλῆ συμμαχία· αὐτὸς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἐβολιδοσκοπήσας τὰς διαθέσεις τῶν ἐν Πετροπόλει πρὸς ἐπίτευξιν κοινοῦ τινος καὶ ταυτοχρόνου μερικοῦ ἀφοπλισμοῦ. Τῆς ἀποπειρας ὅμως ἐκείνης ἀποτυχούσης, ἡ Γερμανία ἠναγκάσθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδὸν τῆς προϊούσης αὐξήσεως τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων αὐτῆς, καίπερ μὴ παρακολουθομένη ὑπὸ τῶν συμμάχων αὐτῆς. — Ἐκ τούτων ἡ Ἰταλία κυρίως, εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀδιεξόδου γενομένη, περιέδρα εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην

τῆς ἀποδείξεως τῶν συμμαχικῶν ὑποχρεώσεων αὐτῆς· ἐπειδὴ δέ, εἴτε σπουδάζουσα, εἴτε καὶ μόνον πρὸς ἀπειλὴν τῶν ἐν Βερολίῳ δυστρόπων ἐν τοῖς οικονομικοῖς πράγμασι συμμάχων αὐτῆς, ἐπέτρεψε νὰ ὑποτεθῇ ὅτι βουλευέται ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ λοξοδρομίαν ἀνάλογον τῇ ὑποπτευομένη παρὰ τῇ Αὐστρουγγαρίας, οἱ ἐν Βερολίῳ, ὅπως περιδῶσθαι πᾶν ὅ τι δύναται, παρέσχον κατὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐν εἰρήνῃ καταστατικοῦ τοῦ στρατοῦ τῆς Ἰταλίας. — Ἀλλὰ πρὶν ἢ τὸ ὑπουργεῖον Γιολιττι φθάσῃ νὰ ἐπωφεληθῇ ἐκ τῆς συγκατάθεσεως ταύτης, ἐνίσχυσον τὴν δημοτικότητα αὐτοῦ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν, ἢ εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβληθεῖσα ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τοῦ Παναγιόσκου κοινοβουλευτικῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, μὴ διαπιστούσα μὲν ὅτι ὁ κ. Γιολιττις εἴτε ἄλλος τις τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ ἔλαβε παρὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Τραπεζῆς χρηματικά ποσὰ χάριν ἐκλογικῶν σκοπῶν, καταμετρημένη ὅμως τοῦ πρωθυπουργοῦ ὡς διορίσαντος γεροδιαστὴν τὸν ἐν ταῖς φυλακαῖς πρῶτον διευθυντὴν τῆς εἰρημένης Τραπεζῆς Τανλόγγον, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπόψιν τὴν ἔκθεσιν τροποιομένης ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ καταγγέλλουσα τὰς πρὸς τὴν Τράπεζαν ταύτην σχέσεις ἐξ ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου, προὐκάλεσε κατ' αὐτοῦ θέλλαν, ἥτις ἀνέτρεψεν αὐτό. — Ἡ εἰς τὰ ἀνάκτορα πρόσκλησις τοῦ κ. Κρίστν, γνωσμοσχέσαντος ἤδη ὡς πρὸς τὴν συμμαχικὴν πολιτικὴν, διὰ μείζονος ἐτι ἐξασθενήσεως ἀπειλεῖ τὸν σύνδεσμον τούτον.

Ἡ Γερμανία, τὴν ἀπὸ πολλοῦ ἀναμενομένην ἐξασθενήσιν ταύτην θέλουσα ν' ἀναπληρώσῃ οἰκοθεν, προσέβη εἰς τὰς γνωστὰς στρατιωτικὰς αὐξήσεις· ἀλλ' ἢ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποδοχῆς, ἧς θὰ τύχῃσι παρὰ τῷ ἐπαναλαβόντι ἤδη τῆς ἐργασίας αὐτοῦ κοινοβουλίου τὰ φορολογικὰ μέτρα, ἐξ ὧν προσδοκῶνται αἱ πρόσοδοι, αἱ καλύψουσαι τὰς προσθέτους στρατιωτικὰς δαπάνας. — Τὸ πρᾶγμα δὲν φαίνεται εὐκόλον, διότι τὰς μὲν ψήφους τῶν ἀγροτῶν καὶ γαιοδεσποτῶν δὲν δύναται νὰ ἐλπίσῃ ἡ κυβερνήσις, ἅτε μὴ διατεθειμένη νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς εἰρηγήσεις αὐτῶν, τυφλωτόντων πρὸς τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τοῦ πρὸς τὴν Ρωσίαν τελωνειακοῦ πολέμου, αἱ πρὸς ἄσριν τοῦ ὁποίου διαπραγματεύσεις ἐξακολουθοῦσι, τοῖς δὲ καθολικοῖς, ὧν αἱ ψῆφοι συνεπλήρωσαν τὴν πλειονοψηφίαν τῆς προτέρας συνόδου, οἵτινες δὲ προέβαλον αὖθις τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν περὶ ἀνακλήσεως τοῦ περὶ ἐξώσεως τῶν Ἰνδοιτῶν νόμου, μὴ δυναμένη νὰ εὐαρεστήσῃ.

Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐκ Βιέννης εἰδήσεις δὲν εἶνε τοιαῦται, ὥστε νὰ ἐνθαρρύνωσι τοὺς θιασώτας τῆς τριπλῆς συμμαχίας. — Ὁ νέος τις Αὐστρίας πρωθυπουργὸς Γρίγκνιτ Βίνδισγκραϊτς ἐξέθηκεν ἤδη ταῖς Βουλᾶς τὸ πρόγραμμα τῆς ὑπ' αὐτὸν κυβερνήσεως, τὴν πρώτην δ' ἐν αὐτῷ θέσιν κατέχει ἢ εἰρυνδῆς τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος, ἢ μεταρρυθμιδῆς δηλαδὴ ἐκείνη, ἧς πρότερον ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς ἀποτέλεσμα κατὰ τὴν γενικὴν γνώμην ἔσται αἰσθητὴ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῷ αὐστριακῷ κοινοβουλίῳ ὁπαδῶν τῆς συμμαχίας ταύτης.

M. E. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.*

ΠΟΙΚΙΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η'.

Ἐναφορὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου Σκύρου ἐπὶ βε-
ντοκρατίας τῷ ΜΟCCLX. = 1360 ἔτει.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐστὶ διγλωσσδον — Λατινιστὶ
καὶ Ἑλληνιστὶ.

Ἀπὸ μέρους τῶν πιστοτάτων ὑμετέρων δούλων
παπᾶ κύρ Κωνσταντᾶ τοῦ λογοθέτου, καὶ παπᾶ κύρ
Γρηγορίου μεγάλου οἰκονόμου τοῦ ποτὲ Δουκὸς πρω-
τοπαπᾶ, καὶ Μιχαὴλ τοῦ Μαυρέα, καὶ κύρ Λέοντος
πρωτογέρου τοῦ Δούκα υἱοῦ τοῦ ποτε παπᾶ Λέον-
τος, καὶ Ἰωάννου τοῦ Ρολάνδου, καὶ Κυριακοῦ τοῦ
Μακρῆ, καὶ αὐτὸς ἐκ μέρους πάντων τῶν πολιτῶν
καὶ κατοίκων τῆς ὑμετέρας νήσου Σχύρου, τοιοῦτο-
τρόπως αἰδεσίμως ἀπαγγέλουσιν. Ἐν τῷ καιρῷ ἐν ᾧ
ὁ θεόσεπτος βασιλεὺς Ρωμαίων τὴν νήσον ταύτην
εἶχε, καὶ διότι ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἐπεμπεν αὐθέντας
διὰ νὰ φυλάττουν τὸν τόπον ἕως τῆς ὄλης ἐαυτῶν
ζωῆς. Μερτικὸν ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τῶν ὑμετέρων πρωτο-
γεννητῶρων καὶ ἐτέρων τινῶν, οἵτινες ἐνταῦθα οὐκ
ὀνομάζονται, διὰ περιβλεγγίων ἢ καὶ χαρίτων, δεδο-
μένων παρ' αὐτῶν αὐθεντῶν, ἐποίησαν τοὺς ἐλευθέ-
ρους ἀπὸ πάσαν δεκαετίαν, καὶ ἐξ ἐτέρας πληρωμάς,
οἵτινες ἦσαν διὰ νὰ πληρώσουν τῆς ἐαυτῶν αὐθεν-
τίας διὰ τὰ ὑποστατικά τοὺς καὶ τῶν ἐαυτῶν ἐσο-
δειῶν· καὶ τοῦτο μόνον ὡς ὅτι ἦσαν αὐτοὶ καὶ εἶναι
τοῦ τόπου πλέον ἄνθρωποι παλαιοί, καὶ ἐποίησαν
ἀκόμη ἐλευθέρους ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἦσαν καὶ
εἶναι διὰ νὰ ἔχουν τὴν ἔννοιαν νὰ κρατοῦν τὰ δι-
καία τοῦ κοινοῦ λαοῦ εἰς τὸν ἠθθέντα τόπον· καὶ
μετὰ τοὺς τρόπους τοῦτους αὐτοὶ οἱ ἰδικοὶ σας δοῦ-
λοι οὕτως πάντοτε ἦσαν κυβερνημένοι ἐκ τῆς εἰρη-
μένης βασιλείας τῶν Ρωμαίων, καὶ ἀλλοθῶς εἰς τὸν
καιρὸν τοῦ μισῆρ Ἰακώβου Λορεδάν, ὁ ὁποῖος ἦν
τότε καπιτάνιος τζενεράλης εἰς τὸν λεβάντε, αὐτοὶ
οἱ ἱκετεύοντες τότε μετὰ τὸν ἅπαντα λαὸν τῆς αὐ-
τῆς νήσου Σχύρου ἐβελουσίως ἐπροδόθησαν τοῦ εἰ-
πωμένου εὐγενοῖς ἀνδρὸς κύρ Ἰακώβου Λορεδάν διὰ
τὸ ὄνομα τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας
μὲ τοὺς τρόπους καὶ συνήθη τὰ ὁποῖα ἐκυβερνοῦν-
ται μετὰ τοῦ ἐνδόξου βασιλέως, ὁ ὁποῖος αὐθέντης
Ἰακώβος αὐτοὺς παραλαμβάνων ἔταξεν τοὺς διὰ
ὄνομα τῆς Σῆς αὐθεντίας, εἰς ἐκείνας τὰς τάξεις
τρόπους καὶ συνθήκας νὰ τοὺς ἀποκρατῆ· ἀκόμη
ἔταξεν τοὺς νὰ τοὺς ποιῆσθαι πλέον κάλλιον παρ' ὃ
ἐκεῖνο ὅπου εἶχον. Μᾶς φαίνεται ὅτι ἀφοῦ ἡ ὑμε-
τέρα ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία ἐπεμψεν ἐκεῖ τοὺς ῥε-
κτόρους τῆς, καὶ ἔκαμαν νὰ πληρώσουν οἱ ἄνθρω-
ποι τὰς δεκαετίας τῶν ὑποστατικῶν των, τὸ ὁποῖον
ἦτο πρᾶγμα ἐναντίον τοῦ περιβλεγγίου των, ὡς ἄ-
νωθεν διηλοῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ καθὼς αὐτοὶ οἱ βασι-
λεῖς τοὺς ἔδωκαν τὴν χάριν ταύτην, καὶ οἱ ῥεκτό-
ροι τῶν αὐτῶν βασιλέων, οὕτως πάντοτε τὰ τοιαῦτα
πράγματα, ἵγουν αὐτὴ ἡ ἐλευθερία ἦτο διαφυλαγμέ-
νη ἀπὸ αὐτῶν τῶν αὐθεντῶν τους, καὶ τινες δὲν
ἔπαισαν εἰς τίποτε. Διὰ τοῦτο οἱ ὑμέτεροι δοῦλοι

μὲ ἀναφορὰς ἐπαραπονέθησαν εἰς τὸ ἰδικὸ σας ῥι-
ζημέντο τῆς Εὐρίπου, καὶ μάλιστα εἰς τὸν καιρὸν
τοῦ μισῆρ Ἄντζελο-Δα-Πέζαρο, καὶ τοῦ μισῆρ Ἰερω-
νύμου Μπέμπου, οἵτινες τότε ἦσαν μπάιλοι τῆς
Εὐρίπου, οἱ ὁποῖοι πολλάκις ἔγραψαν τοὺς ῥεκτό-
ρας τῆς Σχύρου, ὅτι διὰ τοιαύταις δεκαετίαις νὰ μὴ
δὲν θέλουν νὰ πειράζουν τὸν λαόν, ὡς ὅτι διὰ νὰ μὴ
ἐναντιοῦνται τὰ βασιλικά προβελέγγια, καὶ ἀκόμη
διὰ νὰ μὴν καταλύσουν τὸ ἔταξεν ὁ μισῆρ Ἰακώβος
Λορεδάν, καὶ ἀκόμη ἀπὸ τοὺς εἰρημένους ῥεκτό-
ρους εἶναι σφιγμένον! νὰ πληρώσουν τὰς δεκα-
ετίας, καὶ διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τοιοῦτον τίποτε
πρᾶγμα ἄτακτον, προστρέχουσιν εἰς τοὺς πόδας τῆς
Σῆς αὐθεντίας ἀπὸ μέρους τῶν εἰρημένων δούλων
τῆς Σῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας καὶ παντὸς τοῦ
ἄλλου λαοῦ τῆς νήσου Σχύρου, οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς
τοῦτον τὸν τόπον, καθὼς καὶ ἡμεῖς ἐσμέν, ἱκε-
τεύοντες δουλικῶς τὴν Σὴν αὐθεντίαν, νὰ καταδε-
χθῆς μὲ τρόπον καὶ στράταν καθὼς φανῆ τῆς Σῆς
αὐθεντίας νὰ γράψῃ τῷ ῥεκτόρῳ τῆς Σχύρου ὅτι διὰ
τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἄνωθεν εἰρημένην νὰ μὴν ἠμπορῆ
νὰ τοὺς δώσῃ πειρασμόν, καὶ χωρὶς νὰ ἐπάρῃ τίπο-
τες ἀπὸ αὐτοὺς, τὰ προβλεγγία τους νὰ τὰ διαφυ-
λάττῃ καὶ νὰ τὰ προσέχῃ ὑγειῶς· ὅμως τινες τοῦτο
βεβαιώνουν ὅτι ἀπὸ ὅλαις ταῖς δεκαετίαις καὶ ἕτε-
ρά τινὰ πράγματα ἐὰν ἅπαντες μικροὶ καὶ μεγάλοι
ἐπλήρωναν κάποτε οὐδὲν ἴθελαν συνάξει τῆς Σῆς
αὐθεντίας δουκάτα κ. τὸν χρόνον. Λοιπὸν τοῦτο ὅ-
λον ἀπαιτεῖται ἀφ' ἡμῶν ἵνα χάριν καὶ δῶρον ἡ Σὴ
Εὐγένεια πρὸς ἡμᾶς εἰς τοῦτο ποιῆσθαι.

Ἐπιψήφισεν.

Ἀποκρινέσθω ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ Φραντζέσκος ὁ Πα-
σχαλίγος ὅστις ἦν ῥεκτόρος τῆς Σχύρου.

Ἀπάντησις.

Ἐγὼ Φραντζέσκος Πασκαλίγος ὁ ὁποῖος ἐκ προ-
στάξεως τῆς Σῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας ἦμην
ῥεκτόρος τῆς Σχύρου, ἰδὼν ἐπιστάμως, καὶ τὸ βέ-
βαιον μαθὼν τῆς γραφῆς τῆς ἀνω γεγραμμένης, οὕ-
τως ἀποκρίνομαι αἰδεσίμως λέγων· ὅτι οἱ ὑμέτεροι
δοῦλοι ὅσα ἔγραψαν ἐν ταύτῃ τῇ γραφῇ, ἅπαντα εἰ-
σιν ἀληθῆ, διὰ τοῦτο φαίνεται μοι, ὅτι ἡ Σὴ αὐθεν-
τία δύνασαι τὰ τοὺς ποιῆσθαι ταύτην τὴν χάριν, ἵν-
περ αὐτοὶ ζητοῦσιν. Ἀμὲ ὡς φαίνεται τῇ Σῇ εὐγε-
νεῖα συμπέρανε τοῦτο· τῆς δὲ Σῆς αὐθεντίας ὄλος
παραδίδομαι.

Δ'.

Ἐγγραφὸν διυβιδαστικὸν διαφορᾶς τινος ἐν Κρή-
τη γεγονὸς κατὰ τὸ ἀρχζ. Μηνὶ 106θίως.

Ἐστῶντας καὶ νὰ ἔχωσι πρετενοῖον οἱ ἄγιοι πα-
τέρες τῆς ἁγίας Λάβρας τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἕνα μονα-
στήριον ὀνομαζόμενον ἁγία Μονή, εἰς τὸ χωρίον
Μαυρνές, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς χώρας τῶν Χανίων,
ἀπὸ τοὺς ἁγίους πατέρας τῆς ἁγ. Τριάδος τῶν Μουρ-
τάρων, περιοχῆ καὶ αὐτῆ τῆς ἄνωθεν χώρας Χανίων,
καὶ νὰ κάμουν πολλὰ χρισίματα, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἔδα-
λον εἰς τὸ ταχῆρι τους, οἱ αὐτοὶ πατέρες τῆς ἁγίας
Τριάδος. Καὶ οἱ τοῖς ἁγίας Λάβρας πάλλιν, ἔκπαλαι
νὰ τὸ καταξουσιάζουσι εἰς λόγῳ πσέσω, χρόνους
πολλοὺς ἔκαμαν χρισίματα ἐδῶ καὶ εἰς τὴν Βασι-

*) Ἴδε τὸμ. Β' ἀριθ. 52, σελ. 1021—1022.

λείουσαν, και τὸ παρὸν μὲ ὀρισμοὺς βασιλικούς νὰ ἦλθε ὁ παν. κύρ Μητροφάνης, ὁσὴν κομέσος ἀβουκάτος και ἰντραβηνιέντες τοῦ αὐτοῦ ἁγ. Μοναστ. τῆς ἁγ. Λάβρας, και νὰ διαλαμβάνωσι τὸν ξεχωρισμὸν τῆς ἁγ. Μονῆς ἀπὸ τὸ ταχῆρι καθόλου ἀπὸ τὴν ἁγ. Τριάδα· και νὰ μὴ τιχένη νὰ πατζάρουντε, οὔτε πολὺ, οὔτε ὀλίγον οἱ αὐτοὶ ἁγιοτριαδιῆτες, μάγον νὰ τὸ ἔχουν οἱ αὐτοὶ ἁγιολαβριῆτες και νὰ τὸ κατεξουσιάζουσιν ὡς ἴδιοι και καθολικοὶ νηκοκυροὶ, δίδοντας χόργια τοὺς τὸ μυροὶ, και ἔτζη ἀκουζόρωντας ποιούτους βασιλικούς ὀρισμοὺς εἰς τὸ χουζούρι τοῦ ὑψηλοτάτου ἀφεντὸς Ζουλουφικάρ πασσά, μέγα βεζῆρη τῆς Κρήτης μὲ ντεφτέρ, σουρετία και ἀπομωνάργα βασιλικά χαρτιά χρειαζόμενα, ἐστέντζιάρησε ἀκόμη και ἡ ὑψηλότης του, ντάρωντας και ἀμπομπάρωντας τοὺς αὐτοὺς ὀρισμοὺς τοῦ ἁγιολαβριότη, ἔδωσε τὸ ποσῆσο, τοῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου τῆς ἁγ. Μονῆς, μὲ τοὺς αὐτοὺς βασιλικούς ὀρισμοὺς. Εὐθὺς δὲ ὁ ἁγιολαβριῆτης ἐκουζάρισε εἰς τὸ μέσον ἕτερον ὀρισμὸν, προστάδωντας τοὺς αὐτοὺς ἁγιοτριαδιῆτες νὰ δώσουν και νὰ γπαγήρουν ὄσους χρόνους ἐκρατεῦσαν και ἐποσεντήσαν τοῦ αὐτοῦ Μοναστ. τῆς ἁγ. Μονῆς, ὅλα τὰ μαχσοῦλια. Ἀπὸ τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἁγ. Τριάδος ὁ παν. καθηγούμενος κύρ Θεοφάνης, και Ζυνόβιος και Μελχισιδέκ ἱερομόναχοι, και προήδοι τῆς Συνάξεως, ὁσὴν κομέσοι και ἰντραβενόέντες τοῦ αὐτοῦ Μοναστ. θορῶντας τὰ κίνδυνα, σπέζες, και ἐξόδες τῆς κρίσεως, ἐζήτησαν νὰ κομηταριστοῦσι και νὰ παύσουν τὰ σκάνδαλα, και νὰ ἀφήσουν τὰ πεισμάτα και ὀστονατζιῶνες, μόνον νὰ εἰρηνευθοῦν και νὰ περνοῦν ἀγαπητηρά, ὡς ὀρίζουν οἱ θεῖοι και ἱεροὶ νόμοι· οὔτως λοιπὸν εὐρισκόμενος ἐδῶ εἰς τὸ ὄψικιον Κάστρου Κρήτης, ἁγιοσταριστήκασι ὅλα τὰ μέρη ντακόρω, εἰς τοῦτον τὸν μόνον ὅπου οἱ ἁγιοτριαδιῆτες νὰ δώσουν τῶν ἁγιολαβριῶτων γρ. 200 διὰ τὰ αὐτὰ μαχσοῦλια, και μὴ ἔχοντας τὰ αὐτὰ ρεάλια νὰ τὰ δώσουν, θέλουν και μὲ καλὴν τους ὀρεξιν, μὲ δύναμιν τοῦ παρόντος φανεροῦ ἰνστρουμέντου, τῆς καθάγιας και ἀληθινῆς πωλῆσεως οἱ ἴδιοι ἄνωθεν εἰρημένοι, ὁ παν. καθηγούμενος κύρ Θεοφάνης κλπ. και μὲ τὴν λοιπὴν συνοδίαν τοῦ λεγομένου Μοναστ. τῆς ἁγ. Τριάδος, μὲ τὴν αὐτορητά και ἐξουσίαν τῆς κομησιῶς, ὅπου οἱ λεγόμενοι ἐπίλοιποι συνοδία τοὺς ἔδωσε (οἱ ὁποῖοι προμετόρουν νὰ κάμουνσι τοὺς αὐτοὺς ἀδελφούς μάδατος κριβέρουσε τὸ παρὸν) και νὰ γίνονται δύο γραφαῖς ὁμοιαῖς νὰ κρατῆ πᾶσα εἰς τὴν μίαν. Δίδουσιν ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ μὲ μίαν συμφωνίαν, και πουλοῦν και παντοτεινὸ ἀφιερόνδον ἕνα κομάτι ἀμπέλι ντόνδύμια ἔξ, καθὼς εἰς τὸν τεφτέρη τὸ βασιλικὸ φαίνονται τοῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου τῆς ἁγ. Λάβρας, μὲ ὅλα του τὰ δικαίωματα, τραφοκοπήματα, και ὅσαις ἐλλείπει εἶναι εἰς τὸ αὐτὸ ἀμπέλι, καλαῖς κακαῖς, πολλαῖς και ὀληγαις βαλμένο και αὐτὸ εἰς τὸ χωρίω Μουρνές, ὀνομαζόμενον εἰς τὸ Κασομάτη, συνορεύει ἡ μία μερὶ μὲ ψυτιὰ τοῦ Μουλαρογιάνη· ἡ ἄλλη μὲ Χαλέπα και ἡ ἄλλη ποταμός, τὸ ὁποῖον ἦλθε ἀπὸ λογαριασμὸν τοῦ ποτὲ Μελχισιδέκ Σκανθάλη, ἀγορὰ μὲ συντζέλη χοτζέτι δοσμένο διὰ χεῖρὸς τοῦ καθῆ ἐφένδη, εἰς καιρὸν και ἡμέρα, και ὡσὴν εἰς ἐκεῖνο τοῦ ὁποῖου ὀμπληγάρουνται και αὐτὸ νὰ κονσενεάρον

και νὰ δώσουν εἰς τὸ χέρι τοῦ αὐτοῦ ἁγιολαβριῶτου τοῦ ἀγοραστῆ και διαξασμὸν, και πρετζεντοὺς βουλατάρασει συνεβαστικῶς τὰ ἄνωθι μέρη διὰ τὰ ἄνωθι διακόσα ὀνάλλια ἢ 200 — και ὡς καλῶς ρεάλια, οἱ λεγόμενοι ἁγιολαβριῆτες στέργουν τοὺς αὐτοὺς ἁγιοτριαδιῆτες ὀιγοῦρους και ἀναπαίμενους εἰς τὴν αὐτὴν σωστὴν πληρωμὴν και τελείαν σοτισφανζιόν, τόσον διὰ τὰ αὐτὰ 200 ὀνάλλια ὡσὴν και ἄλλα ντάνα ἐτιντερήσε, παλαιὰ και νέα ὅπου ἀνάμεσα εἰς τὸ γκαλνδῆματά τους ἐξοδιαστήκασι· δίδουν λοιπὸν τοῦ αὐτοῦ ἀμπελιὸν τὸ ποσῆσο οἱ ἁγιοτριαδιῆτες, ἡ πουλντάδες, ἀπὸ τὴν σήμερον τῶν ἁγιολαβριῶτων, καθὼς εἶναι και καθὼς εὐρίσκειται μὲ ταῖς ἐλαῖες φορτωμένες, και ὀμπληγάρουνσι τὰ ἄπαντά τως καλὰ στάμπελε, παρόντα και ἐρχόμενα, ἀνὲ και ἀνεῖς κινεὲ καιρῶν ἠθελε τοὺς διασῶσει ὡστε ὅπου νὰ τοὺς μαντινέρουσι πάντα εἰς τὸ εἰρηνικὸν και ἀναπαυτικὸν ποσέσο. Δίδουν ἀκόμη τὸ ποσέσο τοῦ ἄνωθι μοναστηρίου ἁγ. Μονῆς, καθὼς εἶναι και εὐρίσκειται, μὲ ἐκκλησία, μὲ κελλία, μὲ σκευὴ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, βιβλία και ἄλλα μόπελε, ὡσαν τοῦ μαγατζέ, ἀστρογυδιού και ἐπίλοιπα, τόσον ἐκεῖνα ὡσαν ἀμπέλια, περιόβλια, χωράφια, λιοῖφητα, παλαιὰ ἀκβέστα, τόσον ὡσαν και νέα ψυχικά ὅπου οἱ χριστιανοὶ ἀφιερώσαν εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον μὴ κρατῆζωντας σιτάριον, κριθάριον, κραδί, λάδι, μαγερέματα, και ἄλλα πράγματα τοῦ μοναστηρίου, ἀπάνω εἰς τὸ βάρος εἰς ἐκεῖνας τὰς ἀράς ὅπου διαλαμβάνει τὸ πατριαρχικὸν και συνοδικὸν γράμμα ὅπου ὁ κύρ Μητροφάνης ὁ ἁγιολαβριῆτης τοὺς ἐδιάδασε· οὔτως κάνουν σουλφι χοντζέτι, ἰμπρά βε ἰσκά, νὰ μὴ γυρεῆ ἕνας ὑπὲρ τοῦ ἄλλου τίθωτας, ὑποσχομένοι εἰς τὸν Θεὸν νὰ ἔχουν τὴν καθαρὰν και ἀμωμον ἀγάπην· δὲ πρετεντέρωντας τὸ ἕνα μοναστήριον ὑπὲρ τοῦ ἄλλου οὐδὲν· και οὔτως μὲ μίαν συμφωνίαν ὅλοι ὑπογράφουν τὸ παρὸν εἰς ἀσφάλειαν και διὰ πλεὰ ξεκαθάρωσιν τῆς ἀληθείας παρακαλοῦν και τοὺς κάτωθεν ἀξιοπίδτους μάρτυρας· ξεκαθαρίζωντας ἀκόμη διὰ πλιὰ βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας ὀμπληγάρεται ὁ παν. κύρ Μητροφάνης τῆς ἁγίας Λάβρας νὰ δώσῃ εἰς τὸ χέρι τοῦ εἰρημένου κύρ Θεοφάνη τὸν ὀρισμὸν ὅπου διαλαμβάνει τὴν πληρωμὴν ξεχωριστὰ διὰ τὰ μαχσοῦλια· και πάλιν ὁ κύρ Θεοφάνης νὰ δώσῃ κάποια χοτζέτια και ὀρισμοὺς τοῦ ἄνωθι τῆς ἁγ. Λάβρας, μὲ τὰ ὁποῖα ἐνοχλίζονται· και ὁ παν. κύρ Διονύσιος ὑπόσχεται ἀκόμη τὸ παρὸν νὰ μὴ ἔχη νὰ λάβῃ οὐδὲν ἀπὸ τοὺς ἁγιοτριαδιῆτες γιὰ κάποια ρεάλια 200, ὅπου εἰχαθιν ἐπαρμένα εἰς τὸ χέρι τους, και νὰ μὴ γυρεῆ ὁ ἕνας ὑπὲρ τοῦ ἄλλου τοὺς οὐδὲν, ὑποσχομένοι εἰς τὴν ἁγ. Τριάδα, ὅπου εἶναι εἰς Θεὸς τῶν ὅλων, και εἰς λόγον τιμῆς ἀλλέως νὰ μὴ γένη· και τὸ παρὸν νὰ ἦναι εἰς τὴν δύναμιν του στερεὸν και ἀνέκοπτον.

Θεοφάνης ἱερομ. ὁ Ναυτάκης και καθηγούμενος τῆς ἁγίας Τριάδος ναοῦ τῶν Μορτάρων στέργω.

Προηγ. Μητροφάνης στέργω τὰ ἄνωθεν.

Ὁ πρῶν Κυθωνίας **Ματθαῖος** μάρτυς και πρεζέντης.

Ἀνδρέας Μηλιώτης.

Φραγγιάς Χαιρέτης.

Ἀντώνιος Κουδούμενος πρωτεδικκος Κρήτης.

Γεώργιος Βαροῦζας.

Γεώργιος Σορεπένης κεχαγιῆς Πεδιάδος κτλ.

I'.

Ἐγγράφον ἐπιστάδιας πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Σάμῳ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ Συνάδων.

(Διὰ τὸν κ. Ε. Σταματιάδην).

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου Μαρίας, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων·

Ἐσυμφωνήσαμεν ἡμεῖς τὰ δέκα πρόσωπα, ἱερεῖς τε καὶ λαϊκοὶ ὁ τε παπᾶ Μανουὴλ καὶ παπᾶ Ἰωάννης καὶ παπᾶ Νικολῆς καὶ χατζῆ Γιαννάκης Κουσατιανὸς καὶ χατζῆ κύρ Γιαννάκης Κρητικός, καὶ παπᾶ Χριστόδουλος καὶ διάκω-Γεώργης καὶ κύρ χατζῆ Μανώλης Σαρῆς διὰ τὴν ἐπιστάτησιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐν Βαθεῖ ἐκκλησίας τοῦ ἐν ἁγίοις Μιχαὴλ Συνάδων, νὰ κτισθῇ ἐκ θεμελίου ἕως νὰ τελειωθῇ τὸ θεῖον ἔργον ὅπου ἐσυμφωνήσαμεν· ὅθεν ὁμολογοῦμεν κατ' ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Κάρρας αὐτοῦ νὰ εἴμεσθιν σύμφωνοι καὶ τὰ δέκα πρόσωπα, μία ψυχὴ καὶ μία κάρδια, εἰς κάθε ὑπηρεσίαν καὶ χρεῖαν τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ ἂν τι συμβεδικὸς ὅπου ἴθελε συνέβη, νὰ εἴμεθα ἀχώριστοι καὶ σύμφωνοι νὰ διαυθεντεύωμεν καὶ νὰ συνδράμωμεν τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Κάρρας ἕως ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς, εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἡμῶν τε καὶ τῶν γονέων μας, καὶ μηδεὶς ἐξ ἡμῶν ἴθελε βουληθῆ ἀποστατήσῃ καὶ ἀθετήσῃ τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ὅπου κατ' ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Κάρρας ὁμολογήσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν· ὃ μὴ δῶν ὁ Κύριος Θεὸς· ὑπογραφόμενοι ὁ κάθε ἕνας ἰδιοχείρως, καὶ διὰ τὸν κόπον ἡμῶν ὑπεσχέθη ὁ προηγούμενος τῆς ἁγίας Λαύρας νὰ γράψῃ τὰ ὀνόματα ἡμῶν νὰ μνημονεύωνται αἰώνως. Ἐγένετο δὲ τὸ παρὸν συμφωνητικὸν μας γράμμα, ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου¹ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Σάμου κύρ Καλλινίκου, τοῦ ἐκ τῆς περιφέρειου νήσου Χίου, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ εὐγενεστάτου ἀρχόντος καὶ ἐπιτρόπου ἡμῶν Διάκου κύρ Κωνσταντῆ.

Ἐπὶ ἔτους αἰψύ, ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ.

ΛΑΕΞ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ναρθάκιον ὄρος καὶ ὁμώνυμος πόλις.

Ὁ κ. Ζωσιμᾶς Ἐσθηγιαννίτης συνεχίζων ἀπὸ τινος ἡδὴ χρόνου τὰς θεσσαλικὰς αὐτοῦ μελέτας ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδομένῳ περιοδικῷ,² ἔγραψεν ἐσχάτως ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου παρελθόντος ἔτους, ὅτι ἡ Φάρσαλος κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ναρκισίου. Τοῦτο ἰδὼν, ἐπεμψα αὐτῷ διατριβὴν, ἐν ἣ ἀπεδείκνυσον, ὅτι ἡ Φάρσαλος δὲν κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ναρκισίου, διότι τοιοῦτον

θεσσαλικὸν ὄρος οὐδαμοῦ εὔρηται, ἐκτὸς ἂν ἐνόησι τὸ Ναρθάκιον ὄρος τῶν ἀρχαίων, γνωστὸν ἐκ τινος χωρίου τοῦ Ξενοφῶντος¹ καὶ τοῦ Πλουτάρχου². Ἐν αὐτῷ ὁ Ἄγνοιλαος ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Ἀσίας ἐνίκησε, κατὰ τοὺς ἀνωτέρω συγγραφεῖς, κατὰ κράτος τοὺς Θεσσαλοὺς, ὄντας συμμαχοὺς τῶν Θυβαίων, οἵτινες ἠνόχλουν αὐτὸν παρακολουθοῦντες· καὶ «φυγὴ ἐξαισία αὐτῶν ἐγένετο, πεδόντος καὶ τοῦ ἱπάρχου τῶν Φαρσαλίων Πολυχάρμου. Ὁ δὲ Ἄγνοιλαος χαίρων πολὺ ἐπὶ τῇ ἡττῇ τῶν τὰ μέγιστα «φρονούντων ἐπὶ ἱπλικῇ Θεσσαλῶν, τρόπαιον ἐστῆσατο μεταξὺ Πραντὸς καὶ Ναρθακίου».

Τὸ ὄρος τοῦτο οἱ νεώτεροι ἐποθετοῦν περὶ τῆς Φαρσάλου, ἢ τὸ ὑπερκείμενον τῆς Φαρσάλου ὄρος, καὶ ἰδίως μεταξὺ τῶν χωρίων ἐπάνω καὶ κάτω Τσιατεργλί, ἐν οἷς ὁ Leake,³ ὁ Bursian,⁴ ὁ Γεωργιάδης,⁵ καὶ ὁ Χρυσόχορος.⁶ Ὁ δὲ Heuzey⁷ τίθησιν αὐτὸ πρὸς Ν. παρὰ τὸ χωρίον Τσιάτμα· προσδιορίζεται συνήθως ὡς τὸ Ναρθάκιον ὄρος τῶν ἀρχαίων τὸ νῦν ὄρος Κασιδιάρη. Ὁ Mannert⁸ ὑπέθεσεν, ὅτι ἡ πόλις τοῦ Ναρθακίου ΝΑ. τῆς Μελαίταιας μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς Ναρθακίας, μνημονευομένης ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου· διότι τὸ τρόπαιον ἐγερθὲν ὑπὸ τοῦ Ἄγνοιλάου μετὰ τὴν ἡτταν τῶν Φαρσαλίων ὄφειλε νὰ ἴναι ἀναμφιδόλως ἐγγύτερον τῆς Φαρσάλου. Ὁ δὲ H. Weissemborn ἀπορρίπτων τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τοῦ Mannert, ὡς ἥκιστα πιθανήν, ἠνώθε μετὰ τὴν γνώμην τοῦ Leake, καὶ διὰ τὰς στυμίδασιν αὐτὴν μετὰ τῆς μοίρας τοῦ πλάτους, τῆς ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου δεδομένης, ὑπέθεσεν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οἱ τὴν μοῖραν τοῦ πλάτους σημειοῦντες παρὰ Πτολεμαίῳ ἴσαν ἐσθαθεμένοι καὶ προέτεινε νὰ μεταβληθῶσιν εἰς 39°, 45', διότι ὁ Πτολεμαῖος, πρὸς τίθησιν, μετὰ τὴν ἀπαριθμῶσιν τῶν φθιωτικῶν πόλεων πρὸ τῆς Λαμίας τὸ Ναρθάκιον ἀναφέρει.

Τὸ ζήτημα τέλος ἐλύθη ὑπὸ τοῦ κ. Β. Laticheff (ἢ Latichev), ἀνακαλύψαντος τῷ 1884 δύο ἐπιγραφὰς ἐν τῷ χωρίῳ Λιμογράφει, κειμένων τῶν εἰρησίου ὄρος ΒΔ. τῆς Λαμίας. Αἱ ἐπιγραφαὶ κεῖται ἐκκεντῶς ἐν τινὶ ἠρειπωμένῳ βυζαντιακῷ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου κατέχοντι ἀναμφιδόλως τὴν θέσιν ἀρχαίου τινὸς ἑλληνικοῦ ναοῦ. Παρὰ τὸ χωρίον ὑψοῦται λόφος, τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποῦ περιστεφύουσιν ὠραῖα λειψάνα τευχῶν ἑλληνικῶν, συγκειμένων ἐκ κανονικῶν ὀρθογωνίων λίθων· ἐν τῷ περιβόλῳ τῶν τευχῶν ἀνευρίσκονται συντρήματα κεράμων καὶ ἄλλων πάλιν ἄγγειων κεχωματισμένων· ἐν δὲ ταῖς τεύχεσι δῶζονται εἰσεῖναι τὰ εἶρησια δύο τετραγώνων πύργων.

1) Ξενοφ., Ἐλληνικά. Δ', 3. 9.

2) Πλουτάρχ. ἐν βίῳ Ἀγνοιλάου. XVI.

3) Leake, *Travels in Northern Greece*. London 1836 t. IV, p. 471.

4) Bursian, *Geographie von Griechenland*. t. I, p. 76.

5) Ν. Γεωργιάδου, *Θεσσαλία*. Ἀθῆν. 1880. σ. 322.

6) Χρυσόχορος, *Χάρτης τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας*. Ἀθῆν. 1884.

7) Heuzey et Daumet, *Mission archéologique dans la Macédoine, appendice*. p. 411.

8) Konr. Mannert, *Geographie der Griechen und Römer Lands*. 1812 (t. VII, p. 614).

1) Τὸ ἔγγραφο λέγει τὸν ἀρχιερέα Σάμου μητροπολίτην, ἐπὶ ἣ Σάμος ἦν ἀρχιεπισκοπὴ μέχρι πρὸς πενηνταετίας. Σ.Ε.Ε.Ν.

2) Προμηθεὺς, τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1892, ἐν Βόλῳ.

Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ταύταις ἀναγινώσκειται τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Ναρθακίου. Ἐν δὲ τῇ μῆ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἀναγράφεται δόγμα τῆς ρωμαϊκῆς συγκλήτου ἐπὶ τινος διενέξεως μεταξὺ τῶν δύο ὁμόρων πόλεων—τῆς Μελιταίας καὶ τοῦ Ναρθακίου— «περὶ χώρας δημοσίας καὶ χωρίου ἐρήμου», καὶ τινῶν ἱερῶν, αὐτόθι κειμένων. Τὰ ἀμφισβητούμενα ταῦτα μέρη ἀνήκον πρὶν εἰς τοὺς Μελιταιεῖς, οἱ δὲ «Ναρθακίεις μετὰ ταῦτα ἐαυτῶν ἀδίκως ἐποιήσαντο». Μετ' ἀποτυχίαν συμβιβασμοῦ, ὑποβληθέντες πρὸ τριῶν ἐτῶν εἰς τὴν διαιτησίαν τριῶν δικαστηρίων, Σαμίων, Κολοφωνίων, Μαγνήτων, ἀπετάθησαν ἴδιον εἰς τὴν Ρώμην «περὶ τούτου τοῦ πράγματος», ὅπως τὴν διάνοιαν πρόσχωσιν, ὅπως τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὑπὸ Ρωμαίων αὐτοῖς ἀποκατασταθῆ, οὕτω καθὼς καὶ πρότερον». Οἱ δὲ πρέσβεις τῶν Ναρθακίων ἰσχυρίσθησαν ὅτι κατέχουσι τὰς εἰρημένους χώρας «κατὰ νόμους τοὺς Θεσσαλῶν, οἷς νόμοις ἕως ταυῶν χρόνων, οὗς νόμους Τίτος Κοϊγκτίος, ὑπάτος, ἀπὸ τῆς τῶν δέκα πρεσβευτῶν γνώμης ἔδωκε καὶ κατὰ δόγμα συγκλήτου περὶ τῶν τούτων τῶν πραγμάτων εἰς ἀνώτερον τρίτῳ ἐπὶ τριῶν δικαστηρίων γενικκῆναι, ἐπὶ Σαμίων, Κολοφωνίων, Μαγνήτων, κεκριμένα εἶναι κατὰ νόμους, ὅπως ταῦτα κύρια ἢ, οὕτω καθὼς καὶ ἄλλοις γεγονός ἐστίν». Ἡ δὲ σύγκλητος ἀκούσασα τῶν πρέσβεων ἀμφοτέρων τῶν διαφερομένων πόλεων, ἀπεφάνθη οὕτως: «Περὶ τούτου τοῦ πράγματος οὕτως ἔδοξε, χάριτα, φιλίαν, συμμαχίαν ἀνανεώσασθαι, τούτους τὰς φιλανθρώπως ἀποκριθῆναι, ἄνδρας καλοῦς καὶ γαθοὺς προσάγορεῦσαι. ὅσα κεκριμένα ἐστίν, οὕτω δοκεῖ κύρια εἶναι δεῖν τοῦτό τε μὴ εὐχερὲς εἶναι, ὅσα κατὰ νόμους κεκριμένα ἐστίν ἄκυρα ποιεῖν». Οὕτω βλέπομεν, ὅτι ἡ Ρωμαϊκὴ Σύγκλητος ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῶν Ναρθακίων. Οἱ δὲ Ναρθακίεις λαβόντες

ἀντίγραφον τοῦ Ρωμαϊκοῦ τούτου δόγματος τῆς Συγκλήτου ἐν μεταφράσει ἑλληνικῇ, γενομένη πιθανῶς ἐν αὐτῇ τῇ Ρώμῃ, ἐνεχάραξαν αὐτὸ ἐν στήλῃ λιθίνῃ, προτάξαντες τοὺς ἐπωνύμους ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐξέθηκον αὐτὸ ἐν τῷ ναῷ, ἔνθα ἴσαν τὰ ἀρχεῖα τῆς πόλεως.

Τὴν σπουδαιότητα ταύτην ἐπιγραφὴν ἐδημοσίωσεν τὸ πρῶτον ὁ κ. Β. Laticheff ἐν τῷ Bulletin de Correspondance Hellénique τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἔτους 1882 (τόμ. VI), διὰ μακρῶν καὶ μετὰ πολλῆς γλαφυρότητος καὶ ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας ἀναπτύξας αὐτήν. Ἡμεῖς δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ περιλάβωμεν ἐν τῇ παρουσίᾳ ἡμῶν μελέτῃ πλείονα, ἐν προσεχεῖ φύλλῳ τῆς ἐγκρίτου «Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Νεολόγου» δημοσιεύσομεν τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, πρὸς γνῶσιν τῶν φιλαρχαίων καὶ ἰδίως τοῦ κ. Ζωσιμῆ Ἐσφιγμενίτου.

Μετὰ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι τὸ Ναρθάκιον εὑρίθεται παρὰ τὸ νῦν χωρίον Λιμογάρδι. «Ainsi la solution d'un problème intéressant et jusqu'ici obscure de la topographie thessalienne, ἐπιφέρει ὁ κ. Laticheff, tel est le premier résultat que nous obtenons de nouveaux documents de Narthakion». Ὡς Ναρθάκιον δὲ ὄρος τῶν ἀρχαίων θεωρεῖ τὸ νῦν ὄρος Ἀντινίτσα ν, ἢ τὸ συνεχὲς τούτῳ Ἀγιον Ἡλίαν τὰ δὲ παρὰ τὸ χωρίον Δίθροι σφζόμενα εἰρήνια ἑλληνικῶν τευχῶν θεωρεῖ ὡς τὰ τῆς ἀρχαίας Πραντῶς, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ τοῦ Ναρθακίου ἐκεῖτο τὸ διάσημον στενόν, ἔνθα ὁ Ἀγνοσίλαος, κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, ἤγειρε τὸ τρόπαιον.

Μετὰ τὰς ζώσας ταύτας μαρτυρίας, ἐφαρμοζόμενος εἰς ἑαυτὸν ὁ κ. Ζ. Ἐσφιγμενίτης τὸ :

οὐ μὲ πείσεις κῆν μὲ πείσεις

Ε Π Ι Φ Υ Λ Λ Ι Σ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Ἐνθυμοῦνται βεβαίως οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται ὅσοι ἔτυχε νὰ γνωρίσωσι τὸν κύριον Ἰωάννην Ψυχάρην, υἱὸν τοῦ πατρ' ἡμῶν κ. Νικολάου Ψυχάρη, καθηγητὴν τῆς νέας ἑλληνικῆς ἐν τῇ ἐν Παρισίαις σχολῇ τῶν Ἀνωτέρων Σπουδῶν, ἐλθόντα ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὸν ἐπὶ τῆς παιδείσεως ὑπουργὸν τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, συνοδευόμενον δ' ὑπὸ τῆς χαριστάτης αὐτοῦ συζύγου, θυγατρὸς τοῦ πρὸ ἔτους θρηνηθέντος μεγάλου τῆς Γαλλίας συγγραφέως Ἐρνέστου Renan. Τὸν κύριον Ψυχάρην, συμπαθῆ πάσι καὶ ἀγαπητόν, Ἑλληνα, φέροντα τὸν τύπον τῆς γαλλικῆς χάριτος καὶ λεπτότητος, ἔσχουμεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν τότε καὶ ἐκτίμησωμεν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλην τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην, ἣν τρέφομεν πρὸς αὐτόν, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἀγαπήσωμεν—ἀμάρτια ἔξομολογούμενη οὐκ ἐστίν ἀμάρτια—δύο αὐτοῦ idées fixes, τὸν ἐθνου-

σιασμόν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς προφορᾶς τοῦ Ἑράσμου, τῆς προφορᾶς ἐκείνης, ἣν δικαίως ἔσχωσαν ἄλλοι τε καὶ ὁ μέγας Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων καὶ οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ φιλέλληνας Fngel, ἀποκαλέσαντος αὐτὴν προφορὰν τῶν ζῶων καὶ τῶν ἔκτων, βάρβαρον καὶ κακόηχον, καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ ἐθνουσιασμόν ὑπὲρ τῆς δημώδους ὡς αὐτὸς καὶ οἱ ὑμόφρονες αὐτῷ λέγουσιν, ἐθνουσιασμόν ἐπανάγοντα ἡμᾶς εἰς τὰς ζητήσεις τῶν ἄλλοτε χυδαῖστων λεγομένων, καταπαυσάσας τῇ ἐπεμβάσει τοῦ ἀειμνήστου Κοραῆ, τοῦ ἐθνουσιασμοῦ τούτου ἀποτελέσματα εἶνε τὰ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ εἴτε βιβλία, εἴτε διατριβαί, εἴτε λόγοι. Ἄρτι δὲ ὁ κ. Ψυχάρης ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρασοῦ πραγματεῖαν ἐπιγραφομένην *Τὸ φιλί, φιλοσοφικὴ καὶ ψυχολογικὴ μελέτη*. Χωρὶς νὰ εἰσελθῶμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς μελέτης ταύτης, σημειούμεθα ἁπλῶς ὅτι καὶ ἡ πραγματεῖα αὕτη, ἐν ἣ ὁδὸν ὁ Δάντης προσκομήσας, οὐδὲ ὁ Πετράρχης καὶ ὁ Βοικάκος, εἰς τὴν διάπλασιν τῆς ἰταλίδος φωνῆς παρίστανται, προσάγεται δὲ ἡ Ἰταλία (!) καὶ ἡ Ἰσπανία ὡς τὴν γλώσσαν αὐτῶν διαπλάσασαι οὐχὶ διὰ μεγάλων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, λησμονουμένης τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας καὶ ἄλλων χωρῶν, εἶνε γεγραμμένη ἐν τῇ γλώσσῃ ταύτῃ. Ἐκ περιεργείας ἀνεγνωμεν τευχάριον τι τῆς πραγματείας ταύτης ἐν τινι συναναστροφῇ, ἀλλὰ

οὐ μόνον δὲν κατεδέξατο νὰ δημοσιεύσῃ τὴν διατριβὴν ἡμῶν, ἀλλ' οὔτε κἀν νὰ διορθώσῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα, ἀρκεσθεῖς μόνον ἐν τῇ Ἄ λ λ η λ ο γ ρ α φ ῖ α τοῦ «Προμηθέως» νὰ γνωρίσῃ ἡμῖν, ὅτι «καθ' ἣν στιγμήν ἐξῆλθε τὸ φύλλον ἐκ τῶν πιστηρίων» εἶδον, ὅτι ὤφειλε νὰ γραφῆῖ Ναρθάκιον (γράφε Ναρθάκιον) καὶ οὐχὶ ὡς ἐτυπώθη Ναρκάσιον. Ὅτι ὁ κ. Ἐσφιγμενίτης ἀγνοεῖ τὴν ὀρθὴν γραφὴν τοῦ Ναρθακίου δὲν τὸ πιστεύομεν, διότι κέκτηται καλὴν βιβλιοθήκην καὶ πληθύν συγγραμμάτων τοπογραφικῶν· ἄλλως τε καὶ ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ μινδὸς Ἰανουαρίου τρέχ. ἔτους, συνεχίζων τὴν μελέτην αὐτοῦ περὶ Φαρσάλου, γράφει ΝΑΡΘΙΚΙΟΝ «καὶ ὄχι ὡς ἐτυπώθη, λέγει, Ν ο ρ κ ῖ σ ι ο». Ἀλλὰ καὶ τὰ ἡμέτερα «Φθιωτικά» εἶχεν ὁ κ. Ἐσφιγμενίτης, ἐνθα ἐν σελ. 40—41 ἐν συνόψει ἀναφέρομεν περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καὶ τῆς ἀληθοῦς θέσεως τοῦ Ναρθακίου. Τοῦτο λοιπὸν ἀποδεικνυσὶν, ὅτι ὁ κ. Ἐσφιγμενίτης ἐμμένει εἰς τὰ στρεβλά.

Ἐν Ἀμπερῷ Σίβριον φθίνοντος 1893.

N. I. ΠΑΧΟΠΟΥΛΟΣ.

ΣΛΗΜΑΝ ΚΑΙ ΜΠΑΙΤΤΙΧΕΡ

Ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐκδοδομένη ἐφημερίδι «Ὁθωμανικῷ Ταχυδρόμῳ» ἐδημοσιεύθησαν πρό τινας δύο ἔγγραφα, ἀναγόμενα εἰς τὴν συζήτησιν, ἧτις προκλήθη μετὰ τὰς τελευταίας ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κ. Δαϊρπελδὸ γεινομένης ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφῆς καὶ ἧτις σχετίζονται πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀνασκαφῶν ἐκείνων καὶ τὰ ἐκ τού-

κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ κυρία τις ἐσπευσε νὰ διακόψῃ ἡμᾶς, μὴ δυναμένη ν' ἀκούῃ τοιαύτην γλώσσαν. Ξένος δὲ τις μετέχων τῆς συναναστροφῆς, γινώσκων δὲ τὴν ἑλληνικὴν, ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ὡς «décadence». Ὁμολογοῦμεν ὅτι εἰς τὴν τοιαύτην ἀντίληψιν τῆς γλώσσης τοῦ κ. Ψυχάρη, γλώσσης οὐχὶ οἰκείας ἡμῖν τοῖς ἐς Κωνσταντινουπόλει, ἴσως συνετέλεσε καὶ ἡ μετὰ κόπου καὶ κόμπου ἀνάγνωσις παρ' ἡμῶν. Ἐπὶ τούτῳ αἰτούμεθα μὲν συγγνώμην πρὸς τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου, κηρύττομεν ὁμῶς τὴν ἐπὶ τῷ ἀκουσίῳ σφάλματι ἀθωότητά ἡμῶν, διότι δι' ἡμᾶς ἡ γλώσσα αὕτη εἶνε νεκρά.

Εἶνε γνωστὸν τὸ : «Ἡ ὑπόγραψις μου ὀδῆσις ἢ ἐφημερίδα γράφω». Ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι· ἀνεμνήσθημεν δ' αὐτοῦ, διότι κατ' αὐτὰς ἠγγέλθη στόλος ὅλος ἐν Ἀθήναις ἐφημερίδων νέων, ἄλλων μὲν τὸ πρῶτον ἐμφανιζομένων, ἄλλων δὲ ἐπαναλαμβάνουσάν τὴν διακοπῆσαν ἔκδοσιν αὐτῶν. Πρὸ τι-
νος χρόνου ἐξεδόθησαν τὰ «Ἡμερήσια Νέα», ἢ «Ἐφημερίς τοῦ Λαοῦ» καὶ ἡ «Ἑλλάς», ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν ἐκδίδονται ὁ «Κῆρυξ», ἐν μεγάλῳ σχήματι, καὶ ἡ «Συνταγματικὴ», ἀμφοτέραι πρῶταί. Ἐσπερινὴ δὲ ἐφημερίς ἐξεδόθη ἢ ἄλλοτε ἐκδοδομένη «Νεολόγος τῶν Ἀθηνῶν» καὶ ἑβδομαδιαία ἢ «Ἐθνικὴ Σημαία». Ἐντός

των νεώτερων πορίσματα τοῦ διαπρεποῦς τούτου γερμανοῦ ἀρχαιολόγου. Ἀμερολήπτως ὅλος δημοσιεύοντες τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἐν μεταφράσει ἐπαφίμεμεν τοῖς ἀρμοδίαις τὴν δέουσαν κρίσιν.

A'.

Ἐπιτολὴ τοῦ ἀντιπροτάγου Σραϊδεο.

Τῇ ἐπιτίμῳ Σεντάξει,

Φίλος τις μοὶ ἐπεμψε τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ ὑπὸ ἡμερομ. 30 αὐγούστου ὑμετέρου φύλλου· ἐν αὐτῷ ἢ 13ῃ στίλῃ κλείει διὰ τῶν λέξεων : «Οἱ πλείστοι τῶν σοφῶν τοσοῦτον δεδλωμένως ὑπὲρ τῆς τοῦ Σλήμαν-Δαϊρπελδ Τροίας τοῦ 1882 διετεθῆσαν, ὥστε καὶ αὕτη ἢ ὑπὸ στρατηγού τοῦ μηχανικοῦ Σραϊδεο ὑπόδειξις, καθ' ἣν εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποτελῆ φρούριον, ἀδύνατον ν' ἀποτελῆ πέργαμον ἢ Τροία τοῦ Δαϊρπελδ (Πρόβλ. Ὁθωμ. Ταχυδρόμου 1892 ἀρ. 94, 1893 ἀρ. 200) οὐδεμιᾶς ἔτυχε προσδοχῆς κτλ.»

Οὐδέποτε ἐπεχείρησα νὰ ὑποδείξω ἢ καὶ θετικῶς νὰ διαβεβαιώσω ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ παριστῇ ἢ Τροία φρούριον ἢ πέργαμον. Τοῦναντίον ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς γερμανικῆς «Ἐφημερίδος τῶν Ἰδρυμάτων» (Deutscher Bauzeitung) τοῦ ματοῦ τοῦ 1891, ἢς ἀντύπων, ὑπ' ἐμοῦ αὐτῷ ἀποσταλέν ἐλαβε κατὰ τὸ θέρος τοῦτο, ὁ λοχαγὸς Μπ., περιλαμβάνονται τὰ ἐπόμενα :

«... Διὰ τούτων ὁ συντάκτης τοῦ δημοσιεύματος τούτου ἐξήντησε πάντας τοὺς λόγους, οἵτινες ἠδύνατο νὰ παρακινήσωσιν ὅσον νὰ μὴ ὑπογράψῃ τὸ πρωτόκολλον, ἐν ᾧ ἐλέγοντο ταῦτα : Αὐτόθι καθορῶνται τείχη, πύργοι καὶ πύλαι, ἀνηκούσαι εἰς ὀρυγματικὰ ἔργα διαφόρων ἐποχῶν! Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν βλέπει πύργους. Ὅτι τὰ τείχη καὶ αἱ πύλαι ἀνήκουσιν εἰς πέργαμον, τοῦτο εἶναι δυνάτονον — καὶ πιθανόν μάλιστα δύναται τοῦτο

τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς ἀγγέλλεται ἢ ἔκδοσις σὺν ἄλλαις καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἐπαμ. Δεληγεώργη ἐκδοδομένη «Ἐφημερίς τῶν Συζητήσεων». Ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς, Κύριε, ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν!

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἐφημερίδων ἀναγράφωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐν Παρισίαις ἄρτι ἐδικάσθησαν δύο ἐφημερίδες, ὁ «XIXe Siecle» καὶ ἡ «Eclair», τῆς δευτέρας παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς πρώτης ἀναδημοσιεύσεως ἐν Τελευταίᾳ ὥρᾳ τὰς πληροφορίας καὶ τὰ ἄρθρα ἐκείνης. Ἡ «Eclair» ἐσημείου μὲν τὴν προέλευσιν τῶν ἄρθρων καὶ πληροφοριῶν, ἀλλ' ὁ XIX Αἰὼν ἐθεώρει τὴν ἀναδημοσίευσιν ὡς ἐπιζήμιον. Τούτου ἕνεκα ἐνήγαγε τὴν «Eclair». Τὸ δικαστήριον ἀπεφάνητο ὅτι ἦν ἀπηγορευμένον ἐφημερίδι τινί, τῆς ἀπαγορεύσεως ἐκ τῶν προτέρων δηλουμένης, τὸ δημοσιεύειν τὰ ἄρθρα ἐτέρας ἐφημερίδος καὶ μάλιστα τῆς ἀναδημοσιεύσεως γινομένης σχεδὸν ταυτοχρόνως, ἐπομένως κατεδίκασε τὴν «Eclair» νὰ πληρώσῃ 2,000 φρ. ἀποζημιώσιν τῇ συναδελφῷ αὐτῆς.

Ἐν τοῖς ἐν Παρισίαις καταστήμασι Calmann Lévy ἐγένετο ἐξαίσις ἔκδοσις μετ' εἰκόνων, εἰς δύο δὲ τόμους, τοῦ ἀριστοτε-

νά θεωρήσῃ — ἐν τούτοις δὲν εἶναι καὶ ἀποδεδειγμένον».

Εἰς τὴν ὑμετέραν ἐπαφήνι κρίσιν τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἂν τὸ δυνατόν . . . πιθανόν . . . καὶ μὴ ἀποδεδειγμένον δύναται νὰ θεωρηθῇ ἰσοδύναμον τῷ ἀδυνατῷ.

Προστίθηνι ὁμῶς ἐνταῦθα ὅτι πάντα ὑπὸ παραπλήσιον ἔκρινα πνεῦμα, τοῦτέστιν :

« Ὅτι τὰ ἐν Ἰσραὴλ ἐρείπια εἰσὶν ἀχαρακτηριστως ἀόριστα : ἐπειδὴ δὲ ἐλλεῖπει ἀπ' αὐτῶν τὸ τῆς κορυφῆς μέρος καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ἀμυντικὸν αὐτῶν σύστημα, ἀδύνατόν ἐστὶ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι μόνον τείχος φρουρίου καὶ οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ ἦναι .

Οὐδέποτε ἐμερολήπτισα. Οὐδεμίαν ἐκφέρω κρίσιν περὶ ἀντικειμένου, ὅπερ ἀγνοῶ. ἂν μὴ αὐτοῖς ὄμμασι τοῦτο ἴδω.

Μετὰ τῆς ἐκφράσεως τοῦ βαθέος σεβασμοῦ μου πρὸς τὴν ἐρίτιμον σύνταξιν διατελῶ

ὄλως ὑμέτερος

SCHRÖDER
ἀντιστράτηγος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ ἡμέτερον ἔθνος μάλιστα δεῖται ἀνδρῶν πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ συμβαλλόντων, ἐν ᾧ χρόνῳ ἀνομολογεῖται ὅτι ἀραιοῦται ὁσμημέραι ἢ φάλαγξ τῶν εὐεργετικῶς δρώντων ἐν τῇ κοινῳνίᾳ, βαθέως ἐπληξε τὴν καρδίαν παντὸς Ἑλλήνου ὁ ἐν Μασσαλία ἐπισυμβὰς θάνατος Γεωργίου τοῦ Ζαφει-

γήματος τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ: « Les trois Mousquetaires ». Τῆς πολυτελεστάτης ταύτης ἐκδόσεως προτάσσεται πρόλογος τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ υἱοῦ, ὃν ἔβλον ἐδημοσίευσεν τὸ « Figaro » ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτοῦ φιλολογικῷ παραρτήματι καὶ ὅστις ἐστὶν ἀνάπτυξις τὰ μάλιστα γραφικῆ τοῦ ἔργου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Ἐραιότατον μωσαϊκὸν τῆς Πομπηίας, φυλακτόμενον νῦν ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Νεαπόλεως, ἐξεικονίζει μάχην τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Πέρσας. Μέχρι τοῦδε γενικῶς ἦν παραδεδομένον ὅτι οἱ μαχομένοι στρατοὶ ἦσαν ὁ μὲν τοῦ Δαρείου, ὁ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἄρτι ὁ κ. P. Léopold de Feis, ἐκ τοῦ τάγμα-τος τῶν βαρναβιτῶν, ἐδημοσίευσεν μελέτην δι' ἧς ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ ἀρχιστράτηγοι τῶν δύο μαχομένων στρατῶν εἰσι τοῦ μὲν ὁ Ἀρταξέρξης, τοῦ δὲ ὁ Κύρος, ἢ δὲ μάχη ἢ τῶν Κουράζων.

Ἐν Καρlsruύῃ τῆς Γερμανίας ἐποιήσατο ἐνκρῖν τῶν ἐργασίῶν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ὀκτωβρίου Γυμνάσιον τῶν θηλέων, ὅπερ ἐστὶ τὸ πρῶτον τοιοῦτον ἐν Γερμανίᾳ καὶ ὅπερ, ἂν ἐπιτύχη, χρησιμεύσει ὡς τύπος πρὸς ἴδρυσιν ὁμοίου ἐν Βερολίῳ. Τὸ γυναικεῖον γυμνάσιον τοῦτο ἐστὶν ἴδρυμα τῆς Ἐταιρείας πρὸς

ροπούλου, ἀδελφοῦ τοῦ εὐεργέτου τοῦ ἔθνους, εὐεργέτου καὶ αὐτοῦ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος στοιχῶν ταῖς ἀρχαῖς ἄς τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀνθρωπιστικὸν ἔθνος καὶ ἡ θρησκεία τοῦ θεανθρώπου καθιέρωσεν, ἐν τε τῇ πόλει ταύτῃ, ἐν ἣ ἐγεννήθη, καὶ ἐν Μασσαλία ἐπραττεν ἀεὶ τὸ ἀγαθόν, ὡς κλάδος καὶ αὐτὸς τῶν μεγάλων οἴκων Ζαφειροπούλου καὶ Ζαρίφη, οἵτινες ἐπὶ ταῖς θεοδμητοῖς αὐτῶν ἀρεταῖς ἐπηράτου ἔτυχον δόξης καὶ οὐς εὐλογεῖ τὸ ἔθνος, δοξάζει ἢ ἀνθρωπότης. Τὸν τε ἔδωθεν καὶ ἔξωθεν πλοῦτον κεκτημένος, τὸν μὲν φύσει τὸν δὲ πόνοις ἔχων, διπλῆθεν ἔπαντα τὸν ὑπὲρ τὰς ἐξ δεκάδας ἐτῶν βίον αὐτοῦ ἔνθεν μὲν παρὰδειγμα τιμιότητος καὶ δραστηριότητος ἑαυτὸν παρέχων, ἔνθεν δὲ ἀρωγὸς προσερχόμενος μερικώτερον μὲν τῷ πλησίον, γενικώτερον δὲ τῇ κοινῳνίᾳ. Τοῦτων ἕνεκα ἐνταῦθα τε καὶ ἐν τῇ πόλει τῶν Φωκαέων ὁ οἶκος Ζαφειροπούλου ἦν καὶ ἐστὶ κέντρον εὐποίας, πρὸς ὃν πάντες ἀπευθυνόμενοι τῆς παρηγορίας τυγχάνουσι. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ ἀοίδιμος ἀνὴρ καὶ θυμίας ἔτυχεν ἀξίας αὐτοῦ, τῆς δεσποίνης Χριστίνης Λασκαρίδου, ἥτις τὴν πρωτοβουλίαν ἔλαβε τῆς ἰδρύσεως τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ Φιλοπτώχου ἀδελφότητος καὶ αὐτὴ κατέθηκε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ παρ' αὐτῇ λειτουργούντος ἐργαστηρίου. Τοιοῦτος διὰ βραχυτάτων ὁ ἀνὴρ ὃν ἀπώλεσε τὸ ἔθνος καὶ οὐ τὴν μνήμην ν' ἀμαυρῶσῃ οὐδ' εὐρώς οὐδ' ὁ πανδαμάτωρ χρόνος δύναται, διότι ἡ μνήμη αὐτοῦ ζήσεται εἰς αἰῶνας, ἢ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ καταταχθήσεται ἐν σκηναῖς δικαίων, ἐν ἐκείνοις, οἵτινες τοῖς πεινώσιν ἔδωκαν φαγεῖν, τοῖς διψῶσι πιεῖν, τοῖς ἀσθενεῖς καὶ ἐν φυλακῇ περιεποιήσαντο.

μεταρρύθμισιν τῆς γυναικείας ἀγωγῆς, ἥτις συνῆλθε τελευταῖον ἐν Βισβᾶδεν κατὰ τὸν παρελθόντα ἰούνιον. Ὅπως κατανοηθῇ ἡ σημασία τοῦ ἰδρύματος τούτου τῆς μέσης κλασικῆς παιδείσεως τῶν θηλέων, σημειοῦμεθα ὅτι τὰ ἀνώτερα σχολεῖα τῶν κορασιῶν, ἅτινα νῦν ὑφίστανται ἐν Γερμανίᾳ, ἔχουσι παρ' αὐτοῖς τὰ κοράσια μέχρι τοῦ 14—15 ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν καὶ παρέχουσι αὐτοῖς τὴν πρώτην παιδείσιν ἀνεπτυγμένην. Ὑφίστανται, εἶνε ἀληθές, δημόσια παιδευτήρια ἀνίχοντα τοῖς δῆμοις, ταῖς ἐπαρχίαις ἢ τοῖς κράτεσι μικρᾶς ἐπιφανείας, ἀλλὰ τῇ ἰδιωτικῇ πρωτοβουλίᾳ ἢ ἑταιρείαις, παρέχοντα πράγματι εὐρεῖαν τὴν μέσην παιδείσιν, ἀλλ' οὐδὲν τῶν παιδευτηρίων τούτων ἐπηγγέλθη, κυρίως εἰπεῖν, τὴν παρασκευὴν τῶν κορασιῶν πρὸς τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς εἰς ἄς πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ γένωνται δεκτά.

Τὸ νέον γυμνάσιον τῆς Καρlsruύης δέχεται μαθητρίαις ἀπὸ τοῦ 14 ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν, τοῦτέστιν ἐξελευσᾶς τῶν ἀνωτέρων σχολῶν τῶν θηλέων. Ἡ διάρκεια δὲ τῆς μαθητείας αὐτῶν ἐστὶ πενταετής. Τὸ πρόγραμμα τοῦ γυμνασίου τούτου ἐστὶν ὁμοίομορφον, κατὰ τὸ ἐνόν, πρὸς τὸ τῶν γυμνασίων τῶν ἀρρένων. Ἰδοὺ πρόσδος ! ἀλλὰ . . .

O. A.

ἀναχώρησίν του, ἢ μίστρος Κράου ἐμέτροσε μεθ' ἡμῶν πόδους σόλοικισμούς ἐκαμεν ἐν τῇ τραπέζῃ, λαμβάνων τὸν ζῶμόν, κόπτων τὸ κρέας, ἀποθέτων τὸ ποτήριον, ἀποσιπτόμενος. Δέκα καὶ ἑπτὰ, οὔτε ἓνα ὀλιγώτερον. Ἐὰν ἤκουε τὴν φθεγρὰν ἐπικρισίν, θ' ἀπέθνησκεν ἐκ τοῦ πείσματος.

Ἡ δεσποινὶς Κιλλιάν, περιχαρὴς ὅτι ἐβλεπε τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς τόσον εὐθυμον, ἠτένιζε πρὸς αὐτὸν τοὺς μεγάλους κυανοὺς αὐτῆς ὀφθαλμούς, ἀκτινοβολοῦντας φίλτρον. Στάσις δὲ τῆς ἀμάξης, εἶπε, σπριχθεῖσα ἐλαφρῶς ἐπὶ τῆς χειρός, ἦν ἔτεινεν αὐτῇ ὁ Ἀλδέρτος.

— Μετεδώκατε εἰς τὸν ἀδελφόν μου ἐντὸς ἡμισείας ἑσρας πλειότεραν φαιδρότητα ἢ ὅσον ἠδυνήθην ἐγὼ νὰ τῷ μεταδώσω ἀπὸ ἐνὸς μηνός. Ὁ ἄτυχῆς Χριστιανός μου. . . .

Ὁ μαρκήσιος, ἠσχολημένος εἰς τὸ νὰ διδῆ ὁδηγίας εἰς τὸν ἀμαξίαστὸν, δὲν ἤκουσε ταῦτα.

— Δὲν ἔρχεσθε μεθ' ἡμῶν; εἶπε προσελθὼν πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ.

— Ὁχι. Ἀφοῦ ἡ μίστρος Κράου εἶναι τόσον δύσκολος, ὑπάγω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον νὰ ἐνδυσθῶ ὅσον μοι ἐπιτρέπουσι νῦν τὰ μέσα μου, ταῦτοχρόνως δὲ ν' ἀγοράσω καὶ πῖλον μᾶλλον εὐπαρουσίαστον. Καλὴν ἐντάμωσιν μετ' ὀλίγον, δεσποινίς.

Ὁ Ἀλδέρτος ἐπέβη ὄνου διερχομένου κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἠρώτησε τὸν ὄνυλάτην:

— Ἐρωτῶ τὸ ξενοδοχεῖον Shepherd;

— Τὸ ξέρω, τσελεπῆ.

Καὶ ἡ τριττὴς ἀπῆλθεν ἐν σπουδῇ.

— Ἴδου ἄνθρωπος εὐτυχῆς! εἶπε μετὰ στεναγμοῦ ὁ Κιλλιάν, βλέπων αὐτὸν ἀπερχόμενον. Ὑγιής, εὐθυμος καὶ μακρὸν πρὸ αὐτοῦ ἔχων μέλλον.

— Ζῶσιν ἀκόμη οἱ γονεῖς του; ἠρώτησεν ἡ Θηρεσία.

— Ὁχι. εἶναι κατάμονος ἐν τῷ κόσμῳ· ἀλλ' ὄταν τις ἔχη τὴν ὑγίειαν. . . .

Καὶ ἀνακινήσας τοὺς ὤμους εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον μὴ ἰδὼν τὸ τεθλιμμένον τῆς ἀδελφῆς βλέμμα.

B.

Κατὰ τὸν θάνατον τοῦ μαρκησίου, πατρός τοῦ Χριστιανοῦ, ἡ περιουσία αὐτοῦ εὗρεθῆ ἀνερχομένη, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν εἰς διακοσίων χιλιάδων φράγκων πρόσοδον, καίτοι ὁ ἀποθανὼν μεγαλωσὶ τὸν βίον διήγαγε. Τὸ καθ' ἑαυτὸν, ἠδυνάτει νὰ εἴπῃ ἔαν ἐμελλε ν' ἀφήσῃ ἐνεργητικὸν ἢ χρεόν, μηδέποτε καθ' ἅπαντα τὸν βίον μετροῦσας. «Δὲν εἶναι ἡ συνήθεια τῆς οἰκίας», ἔλεγεν ὑπερηφάνως.

Ὁ υἱὸς κατ' οὐδὲν ἠθέλησε ν' ἀλλάξῃ τὰς πατρικὰς ἔξεις. Προκειμένου εἶτε σιγάρον δι' ἑαυτὸν ν' ἀγοράσῃ, εἶτε ζεύγος ἵππων διὰ τὴν μητέρα, εἶτε ἀνοδοδμήν διὰ τὴν φίλην, περὶ ἐνὸς μόνου ἡμερίμου, πῶς νὰ ἔχη τὸ κάλλιστον. Μεταξὺ τοῦ Ἀλδέρτου δὲ Σενάκ, τοῦ ἐκ παιδῶν φίλου, καὶ αὐτοῦ κατεφάνη ἀντιθεοὺς τις, ἥς ἕνεκα ὑπῆρχον πάντοτε ἐν τῇ οἰκειότητι αὐτῶν ἐπιφυλάξεις τινές.

Ὁ Σενάκ, ἀθλητικὸς, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, ἔκτακτον κεκτημένος φυσικὴν καὶ ἠθικὴν δύναμιν ἔκρινε τὸν θυμὸν καὶ τὰς διεπούσας τὰ τῆς κομψῆς κοινω-

νίας συνθήκας, εἰ μὴ μετὰ περιφρονήσεως, ἀλλὰ τουλάχιστον μετὰ τινος ὑπεροπτικῆς ραθυμίας, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ προδῆλου πνεύματος ἀντιλογίας. Ὁχοῦμενος εἶτε ἵππευόν, ἐν τῷ ἡματισμῷ καὶ ἐν τῇ ὑποδεδεί αὐτοῦ, ἐπετηδεύετο αἰεὶ αὐστηράν τινα ἀνεξαρτησίαν, εἰρωνικὴν πολλὰκις, ἥτις παρετηρεῖτο ἄλλως τε καὶ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τῶν περὶ τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων κρίσεων αὐτοῦ. Ὅσακις κατεμύθηοντο αὐτοῦ ὅτι ἐμίσει τὸν κόσμον, ἀπεκρίνετο:

— Δὲν λαμβάνω αὐτὸν τὸν κόπον. Ζῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅπως ἐν πανδοχείῳ καλὴν ἔχοντι θέαν, ἀλλὰ κακῶς διατηρουμένῳ. Φέρω μετ' ἑμαυτοῦ τὴν κλίνην μου, τὸ ποτήριον καὶ τὸ περόνιον μου, δυσπιστῶν εἰς τὴν καθαριότητα τῆς οἰκίας.

Ὁ Κιλλιάν, τούναντιον, ἀπεδέχετο τὸν κόσμον μετὰ τῶν κακιῶν, τῶν γελοίων καὶ τῆς κωμικῆς τυραννίας αὐτοῦ. Ἡ φιλαυτία αὐτοῦ συγκατέβαινε καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦ αὐλικοῦ, ἤρκει μόνον νὰ κατέχη τὴν θέσιν τοῦ εὐνοουμένου.

Τοιαύτας ἔχων ὁ μαρκήσιος διαθέσεις περιηγεῖτο, ὡς εὐνόητον, ὡς μεγάλουτος εὐπατρίδης ἐπομένως οὐδόλωσ ἐξεπλάγη ὁ Ἀλδέρτος, εὐρών τὸν Χριστιανὸν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ἐγκατεστημένους ἐν ἐπαγωγολατῶ οἴκῳ τῆς ὁδοῦ Βουλάκ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπολαυστικῆς πολυτελείας, μεθ' ἧς ἐνεθυμεῖτο ὅτι εἶδεν αὐτοὺς ἐν τῷ μεγάρῳ Κιλλιάν κατὰ τὴν κρηπίδα Ὁρδαί ἐν Παρισίῳ «ὅτε ἐσῆχναζεν εἰς τὸν κόσμον». Ἡ αὐτὴ ἐν τῇ διαίτη ἀβρότης, ἡ αὐτὴ ἠρεμία καὶ μεγαλοπρεπῆς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἐθιμοτυπία, τὰ αὐτὰ ὀλολαμπῆ ἀργυρᾶ ἐπὶ τῆς τραπέζης σκεύη. Ὑπολευκάζων ἠδὲ τὴν κόμην ὁ ἀρχιτρούκλινος, ὁ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς εὐγενοῦς οἰκογενείας ἐγγηράσας, ἴστατο ὀρθὸς ὀπισθεν τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ δεσποινίς μετὰ τῆς αὐτῆς σοδαρᾶς εὐλαθείας, μεθ' ἧς ὅτε ὑπῆκουεν εἰς τὴν ἀποθανοῦσαν μαρκησίαν, ἥς τὸ αὐστηρῶς περικαλλῆς πρόσωπον οὐδέποτε ἔμεϊδία.

Οὐδεὶς θὰ ἐπίστευεν ὅτι παρὰ τὴν οἰκίαν ἔρρεεν ὁ Νεῖλος καὶ οὐχὶ ὁ Σηκουάνας ἀνευ τῆς παρουσίας αἰγυπτίου ὑπηρέτου, προσληφθέντος ὡς ἐπικούρου. Σύννοους ὡς ἱερεὺς τοῦ Ἄπιος ὁ Αἰγύπτιος ἐν τῷ χιονολεύκῳ ποδίρει αὐτοῦ χιτῶνι ἐπάτει ὀσιπνῶς διὰ τῶν ἐρυθρῶν αὐτοῦ πεδίλων τὰς μαρμαρίνας πλάκας, φέρων τὰ ἐδέσματα, ἀλλὰ μὴ πλησιάζων εἰς τὴν τράπεζαν, ὡσεὶ ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἀνάξιον ὡς ἐκ τοῦ κατωτέρου βαθμοῦ ἐν τῇ ἱερωσίῃ νὰ μετᾶσχη τῶν φρικτῶν μυστηρίων τοῦ ἱεροῦ θρησκευματος.

Ἡ δεσποινὶς Κιλλιάν ἔφερον ὄν καθ' ἐκάστην συνήθιζε νὰ φέρῃ ἡματισμὸν, κἂν ἔτι ξένος τις συμπαρακάθητο εἰς τὴν τράπεζαν, ὅπερ σπανίως συνέβαινε. Ἡ ἐσθῆς αὐτῆς ἦν μέλαινα ἐξ ἀπλῆς μετάξης ἀργαιοῦθους ὅπως μηδεμίαν ἔχη στιλπνότητα εἰς τὰς πτυχὰς αὐτῆς. Ἀφότου ἐν τῇ διανδίᾳ αὐτῆς ἀφωσιώθη εἰς τὸν Θεόν, ἔκλεισεν ἐν τῷ κλωτῶ καὶ τὰ ἐλαφρότατα νεανικά αὐτῆς κοσμήματα, μεθ' ὧσιν τοῦ ἀδελφοῦ τὰς παρακλήσεις.

— Ὅταν δὲ βλέπω τοιαύτην, ἀνευ οὐδενὸς κοσμήματος, ἔλεγεν ὁ ἀδελφός, μοὶ φέρεις εἰς τὸν νοῦν τὰ οἰκίσματα, ἀφ' ὧν ἀφηρέθησαν ἠδὲ τὰ πλοῦτιμα κειμήλια, διότι πρόκειται νὰ ἐικενοθῶσι τὴν προσεχῆ ἔβδομάδα.

Ὁ τύπος τῆς καλλονῆς τῆς Θηρεσίας ἦν ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἴσα κατανοηθῶσιν ἀπαιτοῦσιν, ὡς τινα καλλιτεχνήματα, προκαταρκτικῶν καὶ εἰδικῶν σπουδῶν. Ἰψηλὴ ἦν τὸ ἀνάστημα καὶ λεπτοτάτη, ἀλλ' ἢ ἀπαράμιλλος ὑγρότης καὶ εὐστροφία τοῦ σώματος κατεδείκνυεν ὅτι ἠγγόει, ὅσον καὶ τῆς Ἀρτεμιδος αἱ νύμφαι, τὰ τεχνάσματα καὶ τοὺς ἀκριβοσμούς τῶν ῥαπτριῶν. Ὁ βραχὺς μᾶλλον ἢ προτενῆς αὐτῆς θώραξ, οἱ στενοὶ μᾶλλον ἢ εὐρεῖς ὄμοι, αἱ σύμμετροι ἐν τῇ γλαφυρῇ αὐτῶν ἐντελεῖα γραμμαὶ τῶν στέρνων παρῆγον τῇ κόμῃ χαρακτῆρα ἰδανικοῦ, ὃν συνεπλήρου καὶ οὐχὶ κατέλυνεν ἢ ἐκφραδῖς τοῦ προσώπου, ἐν ᾧ ἀνεγινώσκτο μᾶλλον ἢ ἐνεργὸς θέλησις ἢ ὁ γαλῆνιος τῆς θεωρίας ὀρεβάσμου.

Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἡ κόμη αὐτῆς τοσοῦτον διὰ τὴν δαψίλειαν, τὴν νεφελώδη ἐλαφρότητα καὶ τὴν σχεδὸν ἀνεύρετον ἀπόχρωσιν τοῦ ξανθοῦ αὐτῆς χρώματος δὲ κατέπληκτεν, ἵσως ἐλθισμόνεις νὰ σκεθῆς ἐὰν ἡ γυνὴ ἦτο ὡραία. Οὐδεμία γυνὴ θὰ ἦτο ἄσχημος μετὰ τοῦ χρυσοῦ ἐκείνου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀφροῦ, ὅστις παρετίειτο εἰς κυματόεντος παρὰ τοὺς κροτάφους ἰούλους καὶ ἐπερατοῦτο εἰς θελκτικώτατον βόστροχον οἷον οἱ ἀρχαῖοι γλύπται ἠνώρθαν ἐπὶ τοῦ αὐχένος τῶν ἀπὸ λουτροῦ ἀναδυομένων νυμφῶν.

Καὶ ὅμως ἡ δεσποινὶς Κιλλιαν, καὶ μετὰ συνήθους ἐτι κόμης, θὰ ἦτο ἐξαιτίας καλλονῆς. Ἀλλ' ὠσεὶ πρὸς σύγκρασιν τῆς ὑπερφηανίας καὶ τῆς λαμπρότητος τοῦ βασιλικοῦ ἐκείνου διαδήματος, ἡ ἀλαμπῆς ὄψις αὐτῆς, ὄψις σχεδὸν μελαγχροίνης, οἱ ἠρεμοὶ ὀφθαλμοί, ὧν τὸ χρῶμα ἐποικίλλε κατὰ τὰς ὥρας ἀπὸ τοῦ μαργαρώδους μέχρι τοῦ κυανοῦ καὶ ἐνίοτε μέχρι τοῦ ἰσπραδίνου, τὸ λεπτὸν στόμα οὐ τὸ ἄνω χεῖλος ἐλαφρῶς ἐξέχον ἐφαίνετο οἰονεὶ σφραγίδα ἐπιτιθῆναι, καὶ αὐταὶ ἐτι αἱ στορφαὶ τοῦ εὐκάμπτου καὶ ἀριστοκρατικῆς προμήκουσ λαιμοῦ αὐτῆς, παρῆγον συνήθως εἰς τὴν φυσιογνωμίαν ἐκείνην τὸ μυστηριώδες κλεισμένης θύρας. Ἀλλὰ πρὸ τινῶν κλεισμένων θυρῶν ὁ βαθὺς παρατηρητῆς βραδύνει τὸ βῆμα.

Δεξιᾷ τοῦ μαρκησίου ἐκάθητο μικρὰ τὸ ἀνάστημα γυνή, ὑπέροσρκος, ἐρυθρὰ ὡς τομάτα, ὀσάκις δὲν ἦτο ἰόχρους ὡς στρύχνος, ἔχουσα ὡραίους καστανοχρούους ὀφθαλμούς ἐξακολουθοῦντας ν' ἀπαναγάζωσι νεανικὸν φίλτρον, καὶ τοι ἢ κόμη ἦν ἦδη ὑπόλευκος. Περιέσφιγγε δ' αὐτὴν ἀδρομετάξινος ἐσθῆς ὑποστένουσα καθ' ἐκάστην αὐτῆς κίνησεν, ὃν τρόπον ὑποστένουσι τὰ διατειχίσματα ἠγκυροβολημένου πλοίου ὅταν ἐκ τοῦ πελάγους ὁ σάλος ἐρχηται.

Ἡ ἐξαιρετος αὐτῆ γυνή, ἡ κατὰ πάντα ἀξία τῆς ἐμπιστοσύνης δι' ἧς περιέβαλλον αὐτὴν, κατεῖχε φύσει ἐν αὐτῇ ῥωμαντικὸν καὶ ἐνθουσιῶδες πῦρ, ὅπερ, μὴ εὐρὸν νὰ καταδαπανηθῇ κατὰ βραχὺν βίον μνηστῆς καὶ συζύγου, ὑπέκαιεν ἐτι, ὡς ἡ θρυαλλὴς λύχνου, οὐ τὸ φῶς εἶχε καταβασθῆ, ὑποκαίει ἐτι κατὰ τὸ λυκαυγές. Ἀσαλεύτους περὶ πάντων πεποιθήσεις ἔχουσα, εὐθυτάτη, τιμῖα μέχρις ὑπερβολῆς, διήρχετο τὸν βίον κλυδωνιζομένη ἐν μέσῳ ἀλγεινῶν διλημμάτων. Φανατικὴ ἰσλανδὶς ἐμίσει τοὺς Ἄγγλους, καὶ ὅμως ἐκόχλαζεν ἐξ ἀγανακτῆσεως ἐάν τις ξένος ἐπέκρινεν ἐνώπιον αὐτῆς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐ-

τρεφε πρὸς τὸν Χριστιανὸν ἀόριστόν τι κρῶμα κατανευυγμένου θαυμασμοῦ καὶ στοργικοῦ οἴκτου, τοῦτο ὅμως δὲν παρεκώλυεν αὐτὴν ἐνίοτε τοῦ νὰ ψέγη καθ' ἑαυτὴν τὸν ἥρωα αὐτῆς, ὅστις δὲν ἦτο πάντοτε ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης ἥρωας. Τέλος, ὅτε μὲν ἐν τῷ θρησκευτικῷ αὐτῆς ζήλω ἔχαιρε βλέπουσα τὴν Θηρεσίαν κεκλιμένην εἰς τὴν τελειότητα τοῦ χριστιανικοῦ βίου, ὅτε δὲ ἐν τῷ περιπαθεῖ αὐτῆς πρὸς τὴν νεανίδα φίλτρον ἠσθάνετο ὄϊγος ἀναλογιζομένη τὴν προδεχῆ θυσίαν, ἐξ ἧς καὶ ἡ ἰδία εἰς μόνωσιν θὰ καταδικάζετο.

Ἡ δινηκὴς αὐτῆ μεταξὺ δύο ἀντιθέτων αἰσθημάτων πάλιν καθίστη αὐτὴν δειλὴν καὶ σιωπηλὴν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν φαινομενικὸν τοῦτον δισταγμὸν ὑπέκρυπτε σπανίαν διορατικότητα τῶν προσώπων, ἀσφαλῆ κρίσιν περὶ τῶν πραγμάτων. Ἐκ τῆς γενεθλίου αὐτῆς χώρας διετήρησε παραδόξους προλήψεις καὶ παιδικὴν εὐπιστίαν, ἧς ὁ Κιλλιαν κατάχρησιν ἐνίοτε ἐποιεῖτο πρὸς ἀσυνειδητὸν κλενασμὸν αὐτῆς. Τὸ θάρρος αὐτῆς προέβαινε μέχρις ἀνδρίας, καὶ ὅμως ὥχρια καθ' ἑκάστον τίναγμα τῆς ἡμάξης. Ὁ σάλος τοῦ πλοίου ἐπέφερον αὐτῇ τρόμον μέχρι λυποθυμίας, καὶ ὅμως προκειμένου ν' ἀψηφίσῃ πενθήμερον πλοῦν ὅπως συνοδεύσῃ εἰς Αἴγυπτον τῇ Θηρεσίᾳ οὐδαμῶς, οὐδὲ διὰ μιᾶς κἂν λέξεως, ἀπέδειξεν ὅτι ἢ ἐπιτέλεισις τοῦ καθήκοντος τοῦτου ἦτο δι' αὐτὴν μεγάλη θυσία.

Ἀπὸ μνηδῶν ἦδη ὁ Χριστιανὸς οὔτε ὠμίλῃσεν, οὔτε ἐγέλασεν, οὔτε ἔφαγεν ὡς τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Ἐνῶ ὁ φίλος μετὰ τοῦ οἴστρου καὶ τῆς ὀρέξεως παροδίου εὐρόντος ἐρασίαν ξενίζοντος μορφήν καὶ καλὴν ξενίαν ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν εὐθυμίαν τοῦ Χριστιανοῦ, αἱ δύο γυναῖκες ἐμέτρον φαιδρῶ τῷ ὄμματι ποσάκις ἔφερον εἰς τὸ στόμα τὴν περόνην ἢ τὸ ποτήριον. Ἐάν ἦτο ἰατρός ὁ Σενάκ, ἐδικαιοῦτο νὰ ζητήσῃ γενναίαν ἀντιμισθίαν, περιχαρῶς δὲ ἢ δεσποινὶς Κιλλιαν θὰ ἐκένου τὸ βαλάντιον αὐτῆς εἰς χεῖρας τοῦ θαυματουργοῦ ἐκείνου ἰατροῦ.

— Ἄκουσον, φίλε μου, εἶπεν ὁ Χριστιανὸς ἔχων τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὡς ἄνθρωπος μὴ θέλων νὰ χωρισθῇ αὐτῆς, ἠξέυρετις τί νὰ κάμῃς; Ἄφες τὸ πλοῖόν σου νὰ φύγῃ καὶ μείνον μεθ' ἡμῶν. Θὰ εὐρῆς ψῦχος ἐν Μεσσηνίᾳ, ὀμίχλην ἐν Μασσαλίᾳ, χιόνιας ἐν Παρισίοις. Πρὸς τί νὰ τριμουλιάζῃ τις ἀφοῦ δύναται νὰ τὸ ἀποφύγῃ; Θὰ σε ξεναγήσωμεν εἰς τὸ Κάϊρον καὶ εἰς τὰ περίξ. Ἡ μίστρας Κράου ἀναγινώσκει τὰ ἱερογλυφικὰ ὡς ὁ μακαρίτης Μαριέτ βῆς καὶ ἡ ἐνταῦθα παροῦσα δεσποινὶς γνωρίζει τὰ βαπτιστικὰ ὀνόματα ὄλων τῶν μουμιῶν τοῦ Βουλᾶκ. Λέγετε, κυρία, δὲν ἔχω δίκαιον.

Τριγμοὶ μετάξιν προανέκρουσαν τὴν ἀπάντησιν· εἶτα ἰσχνὴ φωνή, ὅμοια πρὸς ἀφεστῶσαν μολπὴν πλαιγιαύλου, ὑπετονθόρουσεν.

— Ὡ! κύριε μαρκήσιε, τὸ βαπτιστικὸν ὄνομα μουμίας! Ὁ ἀστειδμὸς δὲν εἶναι... εἶναι ὀλίγον... παρακεκινδυνευμένως.

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ Σενάκ, ὅτε ἐσίγησαν οἱ τελευταῖοι ἤχοι τοῦ βαρυάλου. Ἀλλὰ λησμονεῖς, φίλε μου, ποῖος ἰσχυρὸς λόγος μὲ καλεῖ εἰς Γαλλίαν; Ἡ δίκη μου θ' ἀπολεσθῇ, ἐάν γείτῃ ἐν ἀπουσίᾳ μου.

— Κάμνεις ἔσθιν.

— Ἦδη εἶμαι καταδικασμένος πρωτοδικῶς. Κε-

φάλαια, τόκοι, τέλη, έξοδα δίκης ἀπαρτίζουσιν, ὡς σοι εἶπον, ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας φράγκα.

— Ἐλάχιστον πρᾶγμα διὰ τὸν μεγάλουτον δέ, ὅστις ποτὲ δὲν κατῳρώσας νὰ δαπανήσῃς τὸ χρῆμά σου. Πόσας οἰκονομίας θὰ ἔκαμες ἔως τώρα;

— Διατί τάχα δὲν προέβης νὰ μοι εἴπῃς ὅτι κάμνω καὶ τὸν τοκογλύφον; Ὅπωςδῆποτε στέργω νὰ δώσω τὸ χρῆμά μου, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ μοῦ τὸ λάβωσιν ὅταν δὲν ὀφείλω.

— Ἀπελθε τότε, εἶσαι ἀχρηστος, εἶπεν ὁ Χριστιανός, χαλεπαίνων ὡς μαμμόθρεπτον παιδίον, εἰς ὃ ἤρνήθησαν νὰ δώσωσιν ἄθυρμά τι. Ἐχεις τουλάχιστον τὸν καιρὸν νὰ συγκαπνίσωμεν ἐν σιγῶν;

Ἄφθῦ ἐκάθησαν ναχελῶς ἐπὶ τοῦ κλιντήρος τοῦ καπνιστηρίου, ὁ μαρκήσιος, οὔτινος ἢ φαιδρότης ἐφαίνετο ὄλως ἐκλιπούσα, ἔλαβε πρῶτος τὸν λόγον.

— Ἐπεθύμουν νὰ μάθω ποίας σκέψεις εἰς φιλόσοφον ὡς σύ ἐμπνέει τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου θέαμα;

— Ποῖον θέαμα; εἶπεν ὁ Ἀλδέρτος, προσποιούμενος ὅτι δὲν ἐννοεῖ.

— Τὸ τοῦ Χριστιανοῦ δὲ Κιλλιάν, τοῦ εὐπαρήφου, τοῦ πλουσίου, τοῦ κομψοῦ, τοῦ ἀκαταγνώστου Χριστιανοῦ, τοῦ προσφιλοῦς τῷ ὄραϊφ ψύλω, ἐρχομένου ν' ἀποθάνῃ ἐκ στυθικῆς ἀσθενείας εἰς Κάϊρον ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν, ἀνευ ἔρωτος, ἀνευ φιλίας καὶ — ὁ Θεὸς νὰ μὲ τιμωρήσῃ, ἀν δὲν ὀμιλῶ εἰλικρινῶς — σχεδὸν ἀνευ λύπης.

Ὁ Σενάκ δὲν ἐνόμισε καλὸν νὰ φανῇ παρηγορῶν τὸν φίλον αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰμεγάλῃς ψυχρότητος ἀπάντησε.

— Συγγνώμην. Τὴν ὥραν ταύτην σύ δημιουργεῖς, ἐγὼ ἐπανορθῶ. Δὲν εἶσαι πλέον τριακοντούτης, διότι ἐγὼ ἔχω τὰ τριάκοντα δύο καὶ σύ εἶσαι πρεσβύτερός μου. Δὲν ἀποθνῄσκεις ἐκ στυθικῆς ἀσθενείας, διότι ἔφαγες ὅσον καὶ ἐγώ, δηλαδὴ ὡς λάμια. Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ἀδελφῆς σου ἔχεις τὸ ἰδανικὸν τοῦ ἀφωσιωμένου φίλτρου, θὰ μοι συνομολογήσῃς δέ, φρονῶ, ὅτι κατὶ ἀξίξω καὶ ἐγὼ ὡς φίλος. Τέλος μοι ἀπεκάλυψας σύ ὁ ἴδιος ὅτι ἡ μίστρας Κράου . . .

— Ἄ! ἄς ἀφήσωμεν τὰς ἀστείότητας τώρα ὅτε εἴμεθα μόνοι. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν θὰ ἀναχωρήσῃς ἐντὸς ὀλίγων μινῶν ἢ Θηρεσία θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ κελεῖον τῆς ὅπως μὴ ἐξέλθῃ πλέον αὐτοῦ.

— Δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ἐφ' ὅσον ἔχεις ἀνάγκην αὐτῆς. Ἡ παρὰ σοὶ νῦν παρουσία τῆς σοὶ ἐγγυᾶται τὴν ἀφοσίωσίν τῆς.

— Δὲν γνωρίζεις τὰς ἐπαράτους γυναῖκας, αἰτινας μοῦ τὴν ἀφήρπασαν. Τὴν ἀφῆκαν πρὸς στιγμήν ἀπὸ τοὺς ὄνυχάς των· εἶπον εἰς τὴν κόρην: «Εἶσαι ἐλευθέρα ἐφόσον ἀπαιτεῖται διὰ νὰ κλείσῃς τὰ ὄμματα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Προσπάθησον νὰ ἐξομολογηθῇ καὶ μὴ λησμόνει τὴν διαθήκην. Πρόκειται περὶ ἱερῶν συμφερόντων. Ὑπάγε· ἀν ὄμως τὸ πρᾶγμα παραθῇ πλέον τοῦ δέοντος. . . »

Ὁ Ἀλδέρτος διέκοψε τὸν φίλον αὐτοῦ ἀναστέλλων τοὺς ὄμους αὐτοῦ.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, ἐφῆνεν νομιζῶ ὅτι ἀναγινώσκω ἄρθρον ὀξυόσπαστικῆς ἐφημερίδος. Καὶ τὴν ὑψηλὴν ταύτην γλῶσσαν τολμᾷς ν' ἀποδίδῃς εἰς τὴν θεῖαν σου.

— Ἡ κυρία Σαβορνὰ μὲ μισεῖ, καὶ βεβαίως τῇ

ἀποδίδω τὰ ἴσα. Μόλις δεκαετῆς ἦτα ἡ Θηρεσία, ὅτε ἡ ψυχρὰ αὕτη γυνή, ἢ οὐδένα ἀνθρώπινον παλμὸν αἰσθανομένη, ἢ προσωποῖνδρις τοῦ ὀπισθολογισμοῦ, ἐψώμιζε τὸ πολῦτιμον τοῦτο πτηνὸν ὅπως ἐγκλείσῃ αὐτὸ εἰς τὸν κλωθὸν οὐ τὴν κλείδα ἔχει, καθόσον μάλιστα τὸ πτηνὸν τοῦτο ἄφθονον μεθ' ἑαυτοῦ φέρει τροφήν. Ἐξήκοντα χιλιάδων φράγκων πρόσδοτον! Ὅσα ἀρκοῦν πρὸς οἰκοδομὴν ναυδρίου, οἷον δὲν ὑπάρχει ἐν Παρισίοις, ἢ πρὸς ἀγορὰν ἄλδρους, πρὸς δὲ τὰ τῶν ἄλλων ἀντιζήλων μοναστηρίων παραβαλλόμενα θὰ εἶναι ἀπλᾶ κυπάρια.

— Φίλτατέ μοι, ἀπάντησεν ὁ Σενάκ, δὲ γνωρίζω. Ὅταν μισήσῃς ἓνα ἄνθρωπον, τὸν παριστάς χειρότερον τοῦ διαβόλου. Ἄλλ' ὅπωςδῆποτε, κάθε κακὸν ἔχει καὶ τὸ καλὸν του. Ἐὰν ἡ ἀδελφῆ σου ἦτο ἔγγαμος καὶ μήτηρ οἰκογενείας, δὲν θὰ τὴν εἶχες πλεισιον σου τώρα διὰ νὰ διασκεδάξῃ τὰς μαύρας ιδέας σου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, εἰρήσθω ἐν παρενθέσει, δὲν μοι φαίνεται ὅτι εἶναι πάντοτε εὐκόλον ἔργον.

— Ἦθελον νὰ σὲ ἴδω εἰς τὴν θέσιν μου παριστάμενον εἰς τὸ ἰδίον σου ναυάγιον. Ὅτε ἤλθομεν ἐδῶ, μᾶς ἔδειξαν λαμπρὸν πλοῖον ἐξοκειλᾶν ἐπὶ βράχου. Ἦδη ἡ πρῶρα εἶχε γείνει ἄφαντος, ἀλλ' ἡ πρύμνα διεσώζετο ἔτι, στίλβουσα, ἐπίχρυσος, λαμπροτάτη μετὰ τῶν πλουσίων αὐτῆς θαλαμισκῶν. Ἀτυχῆς πλοῖον! Πόσοι ἐπ' αὐτοῦ ἐτέροπον ὅτε ἡ ἑλιξ ἐστρέφετο, ὅτε ἡ πρῶρα ὑπερηφάνως διέσχιζε τὰ κύματα, τὰ κύματα, τὰ σήμερον ἐκδικηθέντα, ὅτε ὑπῆρχον ἐπ' αὐτοῦ ἄνθη, μουσικὴ, περικαλλεῖς γυναῖκες, ἔρωες! Πόσοι ἐπὶ τῶν σανιδωμάτων ἐκείνων ἀντηγαπήθησαν κατ' ἀστροφεγγεῖς νύκτας, μυροβολούσας τὰ γοητευτικὰ ἀρώματα, ἄπερ ἡ αὔρα φέρει ἐξ Ἀνατολῶν! Ποῦ σήμερον αἱ ἐπαφρόδιτοι ἐρωτύλοι; Εἰς ποῖαν ἀκτὴν ἀπεβίβασεν αὐτὰς ἡ σωστικὴ ζέμβος; Ἐνθυμοῦνται ἔτι τὸ ἀτυχῆς ναυάγιον πλοῖον; Τὸ κατ' ἐμέ, σχεδὸν ἐκλαίον βλέπων αὐτό, ἔλεγον δὲ κατ' ἑμαυτὸν· «ἰδοὺ ὁ βίος σου».

Ὁ Ἀλδέρτος μετὰ δυσκολίας ὑπέκρυψε τί ἠσθάνετο ἀκούων τοὺς λίαν ἀληθεῖς τούτους λόγους, ἀπάντησε δὲ μετὰ στοργικῆς σδοδαρότητος.

— Καὶ λοιπὸν ἐὰν ἀπέθνησκες τώρα, ὁ ὕστατος πόθος σου θὰ ἦτο αὐτός, αἱ γυναῖκες, ὁ ἔρωες. Καὶ ὅμως πόσον εὐκόλως δύναται τις νὰ στερηθῇ αὐτῶν!

— Δύνασαι νὰ μοὶ εἴπῃς, φιλόσοφέ μου, ἐὰν τὸν ἰδικόν σου ἢ τὸν ἰδικόν μου βίον ἀπνησχόλησαν μᾶλλον αἱ γυναῖκες καὶ ὁ ἔρωες; Ποῖος ἐκ τῶν δύο εὐκολώτερον αὐτῶν ἀπεῖχεν; Ἐγὼ ἀναπολῶ αὐτὰς διὰ νὰ τὰς λατρεύω πάντοτε, διὰ νὰ εὐγνωμονῶ εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν, διὰ νὰ καταρῶμαι πλειοτέρας ἔτι, διὰ νὰ ποθῶ ὅλας καὶ αὐτὰς ἔτι ὅσας καταρῶμαι. Σὺ δὲ τὰς ἀναπολεῖς μόνον διὰ ν' ἀναθεματίξῃς μίαν ἐξ αὐτῶν. Διέτρεξας τὸν κόσμον διὰ νὰ τὴν λησμονήσῃς. Ἀλήθεια, δὲν μοὶ λέγεις, ἢ μεγάλην ἐκείνη μνησικακίαν διαρκεῖ ἀκόμην;

Ὁ Σενάκ ἀπάντησε μόνον δι' ἐκφραστικῆς κινήσεως τῆς κεφαλῆς κρούσας τὸ πρόσωπον ἐντὸς νέφους καπνοῦ.

— Λοιπὸν, φίλτατέ μοι, κατ' οὐδὲν ἔχομεν νὰ φθνήσωμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ἡ γενεὰ τῶν Κιλλιάν θὰ τελειώσῃ πιθανῶς, ὁμολογῶ δὲ κἄπως ἀκουσίως μου. Οἱ Σενάκ ἢ ἀποσθεσθῶσιν, ἐὰν ἐπιμεινῇς εἰς τὴν

πρὸς τὸν γάμον ἀποστροφῆν σου. Καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου, ἐν ᾧ θὰ κοιμῶνται τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα — ἄπερ, τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι ἀντάξια πολλῶν ἄλλων — οἱ ἐπιγινόμενοι θὰ δυνηθῶσι νὰ γράψωσι « Ζητήσατε τὴν γυναῖκα ».

— Θὰ πράξωσι καλῶς, ἐάν, προκειμένου περὶ σοῦ, μεταχειρισθῶσι τὸν πληθυντικόν.

— Προτιμῶ τοῦτο ἢ νὰ θυσιάσῃ τις τὴν ζωὴν δι' ἐν μόνον δεῖγμα, καὶ τοῦτο οὐχὶ εὐάρεστον, τοῦ γυναικείου εἶδους.

— Καὶ ποῦ βλέπεις ὅτι ἐθυσιάσα τὴν ζωὴν μου ; Ἀπὸ δύο ἐτῶν διάγω βίον λίαν ἐνδιαφέροντα, σκοπεύω δὲ νὰ ἐξακολουθήσω ἀφοῦ κερδήσω τὴν δίκην μου.

— Ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν σου θὰ ἔλεγον εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὸ βδελυρὸν τῆς ὄνομα· σὺ οὐδὲν ἠθέλησας νὰ εἴπῃς, καὶ μόλις σοῦ ἀπέσπασαν ἀνά μίαν λέξιν τὸ ἱστορικόν, ὅσον δὲ διὰ τὸ ὄνομα, ἀνεξερεύνητον μυστήριον. Τοῦτο ὑπερβαίνει τὰ ὄρια τῆς λεπτοτάτης ἐχειμθίας, ἀποδεικνύει ὅμως βαθύ τὸ τραῦμα· λέγε λοιπόν, ποία εἶναι ;

— Δὲν βαρύνεσαι ! Διὰ νὰ λέγουν ἔπειτα αἰωνίως βλέποντες αὐτήν : « Παρατηρήσατε αὐτήν τὴν γυναῖκα. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὁποία ἐκατάφερε τόσον καλὰ τὸν ἡλίθιον τὸν Σενάκ ! » Ἄς παύσωμεν, σὲ παρακαλῶ, καὶ ἄς ὑπάγωμεν καλλίτερον νὰ εὕρωμεν τὴν ἀδελφὴν σου.

Καὶ ἐγερθεὶς ἔρριψεν εἰς τὴν ἐστίαν τὸ σιγάρων μετὰ τόσον νευρικῆς χειρονομίας, ὥστε ἐξέθρονον σπινθῆρες. Ὁ μαρκήσιος καθήμενος ἐτι ἠρώτησε τὸν Ἀλδέρτον :

— Εἰπέ μοι τοῦτο μόνον, εἶναι ἀληθές ὅτι ἐσκέφθης νὰ γείνης μοναχός ;

— Ἀληθέστατον. Ὑπῆγα μάλιστα εἰς τὴν Char treuse καὶ εἶπον τὴν ἀπόφασίν μου εἰς τὸν θυρωρόν, ὅστις μὲ ἤκουσεν ἄνευ ἐκπλήξεως, μὲ παρέπεμψε δὲ εἰς τὸν ἀδελφὸν Λουδοβίκου Μάριον, ὅστις ἀνέλαβε νὰ ἐξετάσῃ τὴν συνειδησίην μου.

— Καὶ ὁ ἀδέξιός ἐκεῖνος ῥασοφόρος σὲ ἀφήκε νὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ τοῦ δικτύου εἰς τὸ ὁποῖον συνελήφθης ; Μὰ τὴν ζωὴν μου, ἐάν εἶχες ἀπέναντί σου τὴν θεῖαν μου Σαβορναί, δὲν θὰ ἦσο σήμερον ἐδῶ.

— Δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίζω τὴν κυρίαν θεῖαν σου, ἀλλ' ὁ ῥασοφόρος, περὶ οὗ ὁμιλεῖς, δὲν εἶναι βλάξ, σὲ βεβαίω· ἔχει πνεῦμα ὅσον καὶ ὁ Δουμάς, γνωρίζει δὲ μόνον καλλίτερον τὸν κόσμον. Ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας ἔσχομεν μετ' αὐτοῦ πολλὰς συλλογὰς !... Ἐπρόκειτο νὰ πληρώσω τὴν θέσιν μου.

— Ἐπρεπε τότε νὰ τὴν κρατήσῃς ;

— Ναί, ἀλλὰ μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας μὲ κατεδίκασαν εἰς σιωπὴν. Ἐπαύσαν αἱ ἐνδιαφερόμεσαι συνδιαλέξεις μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Λουδοβίκου Μαρίου, μὲ ἔμειναν δὲ παρατεταμέναι συλλογὰς μετὰ τοῦ καλουμένου Ἀλδέρτου δὲ Σενάκ, τὸ ὁποῖον ἦτο λίαν μονότονον. Κατὰ τὰ τέλη τῆς δευτέρας ἐβδομάδος ἔφυγον. Ἐάν μὲ ἐδύοπερ καταβαίνοντα τὰ βουνά, θὰ ἔλεγες ὅτι εἶχον περὰ. Ἐτρεξα, ἔτρεξα, καὶ μόλις ἐστάθην εἰς τὴν Κίναν, ὅθεν ἐπανέρχομαι.

— Τότε ἀσπάξασαι τὰς περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἰδέας μου ;

— Τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο, ὡς τὸ ὀνομάζεις, εἶναι

ἴσως τὸ κάλλιστον πάντων, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται εἰδικαὶ διαθέσεις, ὧν ἀπολύτως στεροῦμαι, ὡς με ἐδίδαξεν ὁ ἀδελφὸς Λουδοβίκος Μάριος.

Οἱ δύο φίλοι ἐπανεκάμψαν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἔνθα ἡ Θηρεσία ἐκέντα ἐκκλησιαστικὸν ἄμφιον, ἡ δὲ μίστρας Κράου ἀνεγίνωσκεν αὐτῇ. Ὁ Σενάκ ἐδαίνε πρῶτος, τὰ δὲ βήματα αὐτοῦ δὲν ἠκούοντο ὡς ἐκ τοῦ πάχους τοῦ τάπητος· ὑπεγείρας τὸ βαρὺ περικὸν καταπέτασμα, ὅπερ, κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἔθος, ἐχρησίμευεν ἀντὶ θύρας, ἠδυνήθη νὰ παράτησῃ τὴν νεάνιδα, ἥς τὰ χαρακτηριστικὰ ὑπερηφανώτερα καθίστη ἡ ἐπ' αὐτῶν ἐπιτεχυμένη ἐκφρασίς καρτερικῆς μελαγχολίας· ἔσθη ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ, ἀκούων τῆς ὀπισθεν καὶ σχεδὸν πρὸς τὸ οὖς αὐτοῦ συριττούσης βαρείας ἀνάπνοῆς τοῦ σπηθικοῦ. Ἡ μίστρας Κράου ἀνεγίνωσκε διὰ συμπαιθητικωτάτης φωνῆς καὶ βραδέως τὸ ἀριστούργημα τοῦ ἱεροῦ Φραγκίσκου δε Σάλ, καὶ ἔλεγε τὴν περικοπὴν :

« Ὁ κινδυνωδέστατος τῶν ἐρώτων εἶναι ἡ φιλία... »

— Παράδοξον λόγιον ! ὑπέλαβεν ἡ Θηρεσία. Μόνον ὡς ἐκ τῆς τυφλῆς μου πίστεως εἰς τὸν ἱερὸν Φραγκίσκον δύναμαι νὰ πιστεύσω ὅτι εἶναι ἀληθές.

Τὴν ὥραν τούτην ἡ σάλπιγξ γειννιάζοντος στρατῶνος ἤχησε τὸ αἰγυπτιακὸν ἀνακλιτήριον, βραδύ καὶ παρατεταμένον, ὡς ἄσμα ποιμένος τοῦ Φαγίου καταλαμβανομένου ὑπὸ τοῦ ὕπνου. Ἡ δεσποινὴς Κιλλιανὴ παρετήρησε τὸ ὥρολόγιον, εἶτα τὴν θύραν, ἐξ ἧς ἐμελλον νὰ ἐπανεέλθωσιν οἱ δύο φίλοι· ἐν τῷ σκιάφωτι εἶδε λάμποντας τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς τοῦ Ἀλδέρτου, καὶ τὸ πρῶτον αἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἀσπυρῶς συνεστάλησαν, ὥσει ἀπειλητικὸν τόξον νύμφης ἐξαπίνης καταληφθείσης. Ἀλλ' εὐθύς σχεδὸν ὑπεδέξατο μετὰ μειδιάματος τοὺς δυο νέους εἰσερχομένους, καὶ δι' ἐλαφροῦς κινήσεως τῆς γλαφυρᾶς αὐτῆς χειρὸς ἐνεύσεν εἰς τὴν Κράου ὅτι ἡ ἀνάγνωσις ἔληξε διὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην.

— Ἦδὼν τόσον ἀργά ! εἶπεν ὁ Χριστιανὸς χωρὶς νὰ καθῆσθαι. Ἐλθμονήσαμεν ὁμιλοῦντες τὴν ὥραν. Ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὸ δωμάτιόν μου· καλὴν νύκτα σας. Ὁ ἱατρός ἀπαιτεῖ νὰ κατακλίνωμαι εἰς τὰς δέκα· θὰ προὔτιμων νὰ κατορθώσῃ νὰ κοιμῶμαι ὅταν κατακλιθῶ. Πότε θὰ σ' ἐπανιδώμεν. Ἀλδέρτε ;... Θά μοι θυσιάσῃς αὔριον μίαν στιγμὴν ;

Ἐν τῷ λαθραίῳ βλέμματι τῆς δεσποινίδος Κιλλιανῆς ὁ Ἀλδέρτος ἐνόμισεν ὅτι ἀνέγνω παράκλησιν.

— Μίαν στιγμὴν ; ὑπέλαβεν· ἀλλ' ἐγὼ σκοπεύω νὰ διέλθωμεν ὁμοῦ τὴν ἡμέραν ὅλην. Σὺ θὰ μοι χρησιμεύσῃς ὡς διεργμνεὺς ἐν Καίρῳ. Ὑπαγε, ἀναπαύθητι, καὶ, ἐάν ἡ δεσποινὴς τὸ ἐπιτρέψῃ, θὰ συμπρογευματίζωμεν ὀργανοῦντες ἅμα μίαν ἐκδρομὴν.

Ὁ Ἀλδέρτος ἐξ εὐλαβείας ἠτοιμάζετο ν' ἀπέλθῃ ταυτοχρόνως τῷ μαρκησίῳ.

— Διατί ἀναχωρεῖς σὺ ; τῷ εἶπεν οὗτος. Σὺ δὲν εἶσαι ἠναγκασμένος νὰ κατακλίνῃσαι εἰς τὰς δέκα ἐκ διαταγῆς τοῦ ἱατροῦ. Ἐκτός ἂν ἡ ἀδελφὴ μου σὲ ἀποπέμῃ....

— Ὅχι, ποδῶς, ἀπῆντησεν ἡ δεσποινὴς Κιλλιανῆς. Δὲν θέλω ν' ἀπολύσω τὸν ξένον μας τόσον ἐνωρίς. Καθίσατε, κύριε, ἕως οὗ τελειώσω τὴν πτέρυγα τοῦ ἀγγέλου μου.

ΧΕΙΜΩΝ.

Θαρσῆν χρῆ' τάχ' αὐριον ἔσσει' ἄμεινον.
Θεοχρ. Εἰδυλ. IV.

Ὡρὰ τὰ φύλλα τῶν δασῶν ἀποσπῶσι καὶ κλυδωνίζουσι ἐν τῇ θολῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀνέμων βίαιοι πνοαί, καὶ ὑπὸ τῆς βοῆς αὐτῶν ἐπτοημένη ἡ βοσπορίς ἀηδῶν τανύει τὰς ταχείας πτέρυγας. Ὡ, πέτασον μακρὰν ἡμῶν, γλυκεία φιλομήλα! ζῆλεύω τὴν γοργὴν σου πτήσιν· εἴθε κ' ἐγὼ νὰ εἶχον πτέρυγας, λευκάς καὶ εὐρείας πτέρυγας, ἵνα σὲ ἀκολουθήσω τὰς ἀχαιεὶς ἐκτάσεις διανύουσα, καὶ μετὰ σοῦ τονίσω, ἂν μὴ ἐπίσης ἤδειαν, ἀλλὰ ἐπίσης φαιδρὰν ἐαρινὴν ᾠδὴν, ἐκεῖ ἔνθα ὁ Φοῖβος σπινθηρίζει χρυσοῦς καὶ γελῶσι τὰ ἀνθεμα, ἐν ᾧ χρόνῳ εἰς τὰ ἡμέτερα πεδία ἐφαπτοὶ τὰς ὁμίχλας καὶ τὸν ζόφον, τὰ πάγη καὶ τὴν ἐρήμωσιν ὁ ἀνθολέτης Χειμῶν.

Ὁ Χειμῶν! γέρων ὑπερμήκης, χιονοπώγων, λεύκοφρος, βλοσυρός, αἰωνίου γήρας ρυτίδας φέρων ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ μετώπου, ἀλλὰ καὶ ἔσχει ἀγῆρως, ἔσχει ἀθάνατος. Ἴδου αὐτός! χιονόπεπλος, ἱτέας ζοφεροῦς κλάδους ἔστεμμένος, καὶ σκῆπτρον ἀνὰ τὴν ὀστεώδη χεῖρα κρατῶν μακρὸν καὶ κρυστάλλινον, ἄρχεται βραδύς καὶ κεκυρῶς καταβαίνων τὰς ὑψικρήμους τοῦ Ἰμάου κορυφάς, ἐφ' ὧν τὸν κρυσταλόδητον θρόνον ἐρείδει, ἵνα ἐπέλθῃ καθ' ἡμῶν! Τὸ βλέμμα αὐτοῦ εἶναι ἀστραπή, βροντὴ ἢ φωνὴ του, ἡ πνοὴ αὐτοῦ θύελλα, ἣτις πύρρον φθάνουσα, ταράσσει καὶ ἀνακυκᾷ τὰ ἥρεμα πελάγη!

Ὡ! ἡ φύσις ὅλη μακρόθεν αὐτὸν προσβλέπουσα καταλείποντα τὴν περίοπτον ἐκείνην ἄκραν, ἔντρομος στένει διὰ βαιῆς θροῆς ἀνέμων καὶ λούεται εἰς θλιβερὰ ὑετοῦ δάκρυα· καὶ αὐτὴ δὲ τοῦ χρυσίππου ἀρματηλάτου τῶν αἰθέρων, τοῦ Φοῖβου, ἡ ἀστραπηβόλος μορφή ἀποστρέφεται συνοφρουμένη καὶ κρύπτεται εἰς νέφη πυκνὰ καὶ βαθύφαια.

Ἄλλ' αὐτός, ἀδιάφορος πρὸς τὴν θλίψιν, ἣν τῇ φύσει προξενεῖ, πρὸς τὸ μῖσος μεθ' οὗ ἀτενίζει αὐτῷ ὁ συνεφούμενος οὐρανός, κατέρχεται ἔτι. Ὡ! στῆσον τὸ βαρὺ σου βῆμα, ἀνθολέτα Χειμῶν, ἐπὶ τῶν κρημνωδῶν σου βράχων! ἀνάστρεψον τὴν πορείαν σου, ἐπάνελθε ἐπὶ τὴν ἄβατον ἐκείνην κορυφὴν καὶ κάθισον πάλιν ἐπὶ τοῦ κρυσταλλώδους θρόνου σου, περὶ ὃν ἀετοὶ μόνον καὶ γύπες θρασεῖς προσίπτανται! Ἄλλὰ, φεῦ, οὐδεμία παράκλησις, οὐδεμία θερμὴ ἱκεσία δύναται νὰ κάμψῃ τὴν τραχεῖαν ψυχὴν τοῦ κρυεροῦ τοῦ Ἰμάου ἀνακτος, ὡς οὐδεμία θαλπερὰ καὶ ἡδεῖα ἡλίου ἀκτὶς δύναται νὰ τήξῃ τὸν σκληρὸν ἄμα καὶ λάμποντα κρυστάλλον τοῦ ἀπηνοῦς αὐτοῦ σκῆπτρου· τοῦ σκῆπτρου δι' οὗ, ἀνηλεῶς πατάσασαν τὰ τέως εὐφύλλα τῶν δασῶν ἡμῶν δενδρύλλια, θὰ καταθραύσῃ αὐτά . . . καὶ σθεῖρων ὑπὸ τὸ βαρὺ αὐτοῦ βῆμα τὴν παντός χρυσοποικίλου τάπητος λαμπροτέραν γλοαυθὴν καὶ δροσομάργχρον πορφύραν δι' ἧς τὸ ἔαρ καλύπτει τὰς κοιλάδας ἡμῶν, ἀντ' αὐτῆς θὰ ἐπιρρίψῃ ἔτερον, ψυχρὸν καὶ πάλλευκον χιόνων πέπλον.

Καὶ διὰ τῆς τεθραυσμένης θυρίδος τοῦ ταπεινοῦ τῆς χήρας καὶ τῶν ὄρφανῶν δώματος παρεισάγων τὴν ἀγρίαν μορφήν καὶ τὴν χεῖρα, κ' ἐκεῖ ἐπίσης θὰ σπειρῆς τὰς παγερὰ σου δῶρα, οὐρανόμελικες γέρον, καὶ ἡ πνοὴ σου θὰ ἐκπήξῃ τὰ δάκρυ τὸ σιγηλῶς ρέον ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς παρειᾶς αὐτῶν, μᾶτην ἐκζητούντων ἐλάχιστον πυρὸς σπινθηρὰ ἐν τῇ ἀθέρμῳ ἐστία των.

Ὡ Χειμῶν! δὲν λυπεῖσαι τὴν τάλαιναν χήραν καὶ τὰθῶα ὄρφανὰ; μέχρι τόσου λοιπὸν εἶσαι σκληρός, μαρμαροστήθε υἱὲ τῶν παγετῶν καὶ τῆς νεκρᾶς ἐρημώσεως;

Ἄχ! ἄς ἔμποροῦσα νὰ γενῶ παρηγοριᾶς ἀπόδοι,
ς' ὅποιον στενάξει καὶ πονεῖ,
καὶ ς' τὴν γλυκεῖά μου τὴ φωνὴ
διὰ μιᾶς νὰ δύνωνται οἱ φλογεροὶ τοῦ πόνοι!

Ἄχ! ἄς ἔμποροῦσα νὰ γενῶ χιονάτο περιστέρη
κι' ἀπὸ ἤψηλὰ π' τὸν οὐρανὸ
ς τὴ μαύρη χήρα, ς τορφανό,
τ' ἀγνὸ φτερό μου ἔλεος ἀνέλπιστα νὰ φέρῃ!

Καὶ ν' ἀναιβάξω ς τὰ φτερά ὡς ς τοῦ Θεοῦ τὸν θρόνον
ὡσάν διαμάντι λαμπερὸ
καθένα δάκρυ ἀργυρὸ
ποῦ χύνει εὐσπλαγχνῆ καρδίᾳ ς τοῦ ἀδελφοῦ τὸν
[πόνο!]

Ἄλλ' ὦ Χειμῶν! ὦ ἀγῆρω Μόμμει τῶν ἀνθέων, ὦ Βάνδαλε καταστροφεῦ τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως! μὴ χαιρε, μὴ μειδία, τὰ ὠχρὰ χεῖλη διαστέλλων, ἀπηγές μειδίαμα· βραχὺ, πολὺ βραχὺ, ἔσται ἐπ' αὐτῆς τὸ αὐθαδὲς κράτος σου. Μετ' οὐ πολὺ, τὸ θριαμβευτικὸν βῆμα σου ἀνακόπτουσα, θὰ ἐμφανισθῇ πρὸ σοῦ μορφή ἐτέρα, μορφή ὠραία, εὐμειδής, ἀπαστρέπτουσα, ὑπὸ τῆς γλυκείας αἴγλης, τοῦ θεοῦ μεγαλειῶς τῆς ὁποίας, θαμβωθείς καὶ ἐπτοημένος, θ' ἀπορρίψῃς τὴν κρυστάλλινην σου μάστιγα, καὶ θὰ τραπῆς χαμαὶ νεύων ταχεῖαν πρὸς τοὺς ἐρήμους σου βράχους φυγὴν! Καὶ ἡ μορφή αὕτη ἡ νεφελώδης καὶ ἀκτινοσπεφής, ἡ γλαυκοχίτων καὶ χρυσοπτερος ἔσται ὁ ἄγγελος τοῦ ἔαρος! ὁ ἄγγελος ὃν ὁ εὐεργέτης Θεὸς οὐρανόθεν πέμπει ὅπως ἀναζωογονήσῃ τὴν φύσιν, ἣν ἡ πνοὴ σου ἐνέκρωσε. Διὰ τῆς χειρὸς ἐλίξας καὶ ἀπορρίψας μακρὰν, ὅπου δὲν φθάνει τὸ ὄμμα ἡμῶν, τὸ χιονῶδες τῆς γῆς σάββανον, θ' ἀπλώσῃ πάλιν ἐπ' αὐτῆς τὸν ποικίλον καὶ μακραγδόχρον τάπητα ὃν ἐκ τῶν λειμώνων τοῦ Παράδεισου ἐκόμισε· εἰς πᾶν βῆμα τοῦ νεφελοπλάστου ποδὸς αὐτοῦ θὰ φύωνται ρόδα, εἰς τὸ μειδίαμα αὐτοῦ θὰ μειδιωσῶν οἱ σαπφειροχρῆσοι οὐρανοί, καὶ τὰργυρῶδη τῆς λάλου κρήνης νάματα θ' ἀπαστρέπτωσι φαιδρῶς τὴν ἰδεῶδη μορφήν του κατοπτρίζοντα. Καὶ τῶν βοσπορίδων ἀηδῶνων οἱ εὐπτεροὶ λαοί, τοὺς δροσοφύλλους κλώνας πληροῦντες τῶν δασῶν, ἀφ' ὧν τέως ὁ τρόμος τῆς προσεγγίσεώς σου, Χειμῶν, ἀγρίως αὐτοὺς ἀπιδίωξε, θ' ἀναμείψωσι διὰ τῆς λιγείας ᾠδῆς των τὸν γλυκὺν τοῦ ἔαρος ἄγγελον, τὸ καλλιστεφές τέκνον τοῦ οὐρανοῦ, ὅπερ ἐπέχυσε ζωὴν εἰς τὰς καρδίας καὶ μειδίαμα ἐπὶ τῆς φύσεως, . . . μετ' αὐτῶν δ' οἱ δαφνόστεπτοι ζοῖδοι τὸ ἄσμα αὐτῶν συνεχονοῦντες, θὰ ψάλλωσιν εὐγνωμοσύνην πρὸς Ἐκείνον, ὡς-

τις, ἐκ τοῦ ὑπάτου ὕψους ἐφ' οὗ ἔχει τὰς ἀδαμαντίνας κρηπίδας ὁ ὑπερνεφής καὶ φωτόπλαστος Θρόνος Του, στοργικὸν πλανῶν βλέμμα ἐπὶ τοῦ μικροκόκκου τούτου τῆς κόνεως τῶν κόσμων ἐφ' οὗ οἰκοῦμεν, καταπέμπει ἡμῖν ἀενάως τὸ ἀνθοστεφές ἔαρ μετὰ τὸν κρυσταλλοφόρον χειμῶνα, τὴν ἡλιόφωτον αὐγὴν μετὰ τὴν νύκτα, τὴν ζοφερὰν καὶ πενθήρη, καὶ μετὰ τὴν στεινὸν πυρον θλίψιν, τὴν γλυκεῖαν καὶ δροσὸπνον Χαράν.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

ἐκ τῶν παπύρων.¹

Οἱ πάντες γινώσκουσιν ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον ἐξέπλησσε διαρκῶς τὸν κόσμον διὰ τῆς ἀποκαλύψεως νέων κλασικῶν κειμένων, ἤτοι τῆς «Ἀθηνῶν Πολιτείας» τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῶν «μυμιάμβων» τοῦ Ἡρόδοτου, οἵτινες ἠδύνατο ν' ἀποκληθῶσιν εἰδύλλια, ἂν δὲν ἐξέπροσώπων τοσοῦτον οἰκεία καὶ ἀπλοῖκὰ θέματα. Ἀμφότερα τὰ νέα ταῦτα κείμενα, ἵνα παραλίπωμεν τόμον ὅλον σελίδων τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεΐας, ἐξεδόθησαν ἐν πλήρει πανομοιότητι προκαλέσαντα ἀληθῆ κατακλυσμόν κριτικῆς φιλολογίας. Ἡ νέα ἐκδοσις μετὰ τοῦ ἐκ πινάκων ἀτλαντος αὐτῆς, εἶναι ὅλως διάφορος, ἅτε μὴ περιλαμβάνουσα καθαρῶς φιλολογικὰ ἢ κλασικὰ κείμενα ἢ καὶ τόσον νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσαν ὕλην. Ἡ σπουδαϊότης ὅμως αὐτῆς ἐγκρατεῖται ἐν τῷ ὅτι ὁ κατ' αὐτὴν πριτανεύσας σκοπὸς εἶναι ἡ ἀκριβέστερα ἀναδημοσίευσίς τῶν ὑπὸ τοῦ Φόρσαλ (Forshall) δημοσιευθέντων ἤδη ἀποσπασμάτων μετὰ τοσοῦτων βελτιώσεων, ὥστε νὰ ὑπερτερῇ τῆς ἀρχαιότερας ἐκδόσεως. Σπουδαῖον μέρος τῶν κειμένων τούτων προήρχεται ἐκ θησαυροῦ, ὃν διανεμήθησαν πρὸς ἀλλήλους οἱ ἀνακαλύψαντες αὐτὸν καὶ ὅστις ἐπωλήθη εἰς διαφόρους, ἀπὸ τῶν ὁποίων πάλιν μέρη τινὰ ἐφθασαν εἰς Λούγδουνον, Ρώμην, Τουρίνον, Παρίσιους καὶ Λονδίον. Οὕτω δικανικὰ ἐγγράφα, ἀποτελούμενα ἐκ παραπόνων, ἀπαντήσεων, ὑπομνημάτων καὶ ἀποδείξεων δύνανται νὰ ἐρημνευθῶσι διὰ παραβολῆς τῶν ἐν διαφόροις μουσεῖοις συλλογῶν πρὸς ἀλλήλας. Τοῦτο συμβαίνει ἐν τῇ μακρᾷ σειρᾷ ἐγγράφων, ἀναγομένων εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν διδύμων ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθῶν Θαΐδος (;) καὶ Θαοῦντος (;) (Thaë and Thaous), αἵτινες διωρίσθησαν νὰ παρέχωσιν ἡμερησίως ὑπηρεσίας ἐν τῷ ἐν Μέρφιδι Σεραπειῷ, παρεχομένου αὐταῖς μηνιαίου σιτηρεσίου ἄρτου καὶ ἐλαίου. Ἀλλὰ τὸ ἐν εἴδει ἀμοιβῆς τοῦτο σιτηρεσίον εἶχεν ὑστερήσει καὶ αἱ δίδυμοι, διαμαρτυρούμενα: ἐπὶ τῇ ἦν ὑφίστανται πείνη, πολιορκουσι τὰς ἀρχὰς δι' ἀναφορῶν.

1) Ἐξ ἀγγλικῶν περιοδικῶν ἀρτυρήσασθαι τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐν τῇ Νέα Ἐπιθεωρήσει (New Review) δημοσιευθεῖσαν μελέτην τοῦ καθηγητοῦ Μαχάφφου (Mahaffy) περὶ τῶν ἐπ' ἐσχάτων ἀνευρεθέντων παπύρων.

τὴν ὑποστήριξιν τῶν αἰτήσεων αὐτῶν ὅμως διηύθυνε ἐξ ὀνόματος αὐτῶν Πτολεμαῖος τις, υἱὸς Γλαυκίου το μακεδόνας, ὅστις εἶχεν ἀποχωρήσει ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἐπὶ δεκαετίαν ὡς ἐρημίτης μεθ' ὄρκων, παρακωλύοντων αὐτὴν τὴν ἐξοδὸν ἐκ τῆς τοῦ ναοῦ περιοχῆς. Ὁ Πτολεμαῖος οὗτος ἦτο προδήλιος οὐχὶ εὐκαταφρόνητος συγγραφεὺς, ἐκ τοῦ καλῆμου δ' αὐτοῦ ἔχομεν πολλὰ προσωπικὰ παράπονα ὡς καὶ τὰ ἐξ ὀνόματος τῶν ἐν λόγῳ διδύμων. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὸ γνωστὸν ἀποτέλεσμα οἱ δίδυμοι ἀνεκτίσαντο ἐπὶ τέλους τὰ καθυστεροῦντα αὐταῖς ἄρτον καὶ ἔλαιον.

Φαίνεται ὅτι ὅταν αἰγυπτία μήτηρ ἐκέκτητο δίδυμα τὰ ὀνόματα, ἅπερ ἐδίδεν ἐκάστῳ αὐτῶν, ἦσαν τόσον ὅμοια ἀλλήλοις ὥστε ἡ διάκρισις αὐτῶν δὲν ἦτο εὐχερύτερα τῆς διακρίσεως αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐνός τῶν διδύμων ἀπὸ τοῦ ἄλλου· αἱ διάφοροι γράφαί τῶν ὀνομάτων «Θαοῦς» καὶ «Θαῖς» (Thaous, Thaës) εἶναι τοιαῦται ὥστε ἂν που ἀπηγνώμεν τὸ ἕτερον αὐτῶν κατ' ἐαυτὴν, δυσχερῶς θὰ ἠδύναμεθα ν' ἀποφανθῶμεν περὶ τίνος ἀκριβῶς τῶν δύο πρόκειται. Αἱ κόραι αὗται ἀπέτελουν μέλη τοῦ ὀμίλου τῶν ἱερέων καὶ ἀκολουθῶν, οἵτινες ἦσαν διωρισμένοι ἐν τῷ μεγάλῳ ὀμίλῳ ναῶν, εἰς τῶν ὁποίων ἦτο τὸ Σεραπειον. Ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἱερέως μέχρι τοῦ ἀκολουθῶν ὑπῆρχε βαθμιαία ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω ἱεραρχία τόσον πολὺπλοκος, ὅσον καὶ ἐκείνη, ἣν ἀπαντῶμεν ἐν τοῖς δημοσίοις ὑπουργήμασιν. Ἀλλὰ πρὸς τοῖς μισθοδοτούμενοις τούτοις ὑπαλλήλοις ἀποκαλύπτεται ἡμῖν καὶ γεγονός, ὅπερ οὐδέποτε ἠδύναμεθα νὰ φαντασθῶμεν — ἡ ὑπαρξίς μοναστικῶν ἰδεῶν, ἡ ὑπαρξίς ἐκουσίων μοναστῶν, οἵτινες ἀπέφευγον τὸν κόσμον καὶ ἀνεζήτουν τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ ναοῦ. Ὁ Πτολεμαῖος δὲ ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς ὅποιά τινα ἦσαν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ· βεβαίως ὅμως ταῦτα ἐπέτρεπον αὐτῷ νὰ ἐνδιαφέρηται περὶ τῶν κοσμικῶν πραγμάτων· διότι οὐ μόνον διεύθυνε τὴν περίπλοκον ταύτην ὑπόθεσιν τῶν διδύμων ἐξ ὀνόματος αὐτῶν, τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῶν ὁποίων καὶ ἀνεδεῖξάτο ὅλως ἐξ ἀγνῆς (ἢ προθυμίας);, διότι οἱ δίδυμοι οὐδεμίαν εἶχον πρὸς τοῦτον συγγένειαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδίως ἐπιμελεῖται περιουσίας διὰ μέσου νεωτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ, ὑπὲρ οὗ καὶ ἐξαιτεῖται θέσιν ἐν τῷ στρατῷ. Ἡ ἐν τῷ ναῷ ὅμως ἀπομόνωσις αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἦτο ἐπιβαλλομένη. Ἀγνοοῦμεν ὅποια ἦσαν τὰ αἴτια, ἅτινα κατέπεισαν αὐτὸν ν' ἀποδεχθῇ τὸν βίον τοῦτον, ἀλλ' ἐν τῇ συλλογῇ ὑπάρχει καὶ ἕτερον ἐγγράφον, καταδεικνύον ὅτι προσωπὸν τι, καταλιμπάνον αἰφνης τὸν οἶκον καὶ τὴν οἰγένειαν, κατέφευγεν εἰς τὸ Σεραπειὸν χωρὶς νὰ γνωστοποιῇ αὐτῇ τὰς προθέσεις αὐτοῦ ἢ καὶ τὸ μέρος, εἰς ὃ κατέφευγε, μέχρις ὅτου κατεβάλλετο ἴσως ὑπὸ τῶν τύψεων τοῦ συνειδότης. Πρὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐγγράφου τούτου φανταζόμεθα ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν τῷ Μεσαίῳ. Ἰδοὺ τὸ κείμενον αὐτοῦ¹ (Πάπ. ΜΒ'):

« Ἰσιὰς (;) τῷ ἀδελφῷ Ἠφιστίονι — Εἰ εὖ ἔχεις τὴν

2) Ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ ἀγγλικῶν, καθόσον ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτῃ δὲν δίδεται τὸ πρωτότυπον.

ύγιειαν, κλωῶς δὲ τὰ ἄλλα, εὐρησαι ἐν ἧ θέσει διαρκῶς ἱκατεύω τοὺς θεοὺς νὰ διατελῆς. Καγὼ δ' εὖ ἔχω ὡς καὶ τὸ τέκνον καὶ σύμπας ὁ οἶκος, διαρκῶς πάντων σκεπτομένων περὶ σοῦ. Ὅτε ἔλαβον τὴν σὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ Ὄρου (;) (HOROS), ἀγγέλλουσαν τὸν ἐν Μάμφιδι, ἐν τῷ Σερκαπιῶμονασμῶν σου, ἡγαρήστιστα πάραυτα τοῖς θεοῖς ἐπὶ τῷ ὅτι σῶος καὶ ὑγιῆς διετέλεις, θλίβομαι ὅμως ἐπὶ τῇ μὴ εἰς τὸν οἶκον ἀφίξει σου μεθ' ἀπάντων τῶν λοιπῶν αὐτόθι κρατουμένων¹, διότι καθ' ὅλην τὴν τοιαύτην κρίσιν, ἐπαρκέασα ἐμοὶ τε καὶ τῷ σῷ τέκνῳ, ἐν μεγίσταις δ' εὐρισκομένη δυσχεραῖαις ἕνεκα τῆς τῶν τροφῶν ὑπερτιμήσεως, ποῖαν δὲ τινα βοήθειαν ἀναμένουσα ἀπὸ σοῦ, ἐπιστρέφοντος, ὁρῶ ὡς οὐδέποτε ἐπιστροφὴν ἐβουλεύσω ἢ ταῖς παρ' ἡμῖν δυσχεραῖαις προσέβλεψας. Ἀλλὰ καὶ σοῦ ἔνταῦθα ἔτι παρῶντος ἐν μεγίστη εὐρισκόμεθα ἔνδειξ, πολλῶν δὲ μᾶλλον μετὰ τὴν πρόσθετον τοῦ χρόνου πάροδον καὶ τοὺς χαλεποὺς καιροὺς καὶ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν βοήθειάς σου πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ἤδη ὅτι ὁ τὴν σὴν ἐπιστολὴν κομίσας Ὄρος εἶπεν ἡμῖν ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν σῶν καθ' ὅλοκληρίαν ἐλύθης ὄρκων, ἐν πλήρει ἀνησυχίᾳ εὐρισκομαι. Ἀλλ' ἀφοῦ ἤδη συμβαίνῃ ὥστε ἡ σὴ μήτηρ ἐν ἄγαν δυσαρέστῳ ὑγιεινῇ καταστάσει νὰ εὐρισκῆται, κλωῶς θὰ πράξῃς χάριν αὐτῆς τε καὶ ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐπανερχόμενος, εἰ μὴ ἀπολύτως κωλύεσαι. Χαῖρε, ἐπιμελοῦ δὲ τῆς ὑγείας σου».

Ἡ χρονολογία φαίνεται ἀνταποκρινομένη εἰς τὸ 172 π. Χ. Ὅπως παραπλησίως ἐπιστολάς θὰ ἔγραψαν ἐν ἀπορίᾳ εὐρισκόμενοι σύζυγοι καὶ ἀδελφοὶ εἰς ἀνδρας, καταλιπόντας τὸν κόσμον καὶ τὴν τρομερὰν πιθανότητα αἰωνίων βασάνων καὶ ἀποσυρθέντας εἰς τὰς ἐρήμους καὶ τὰ δάση, ἵνα τὴν ἰδίαν σώσωσι ψυχὴν διὰ τοῦ ἀσκητικού βίου τοῦ ἀναχωρητοῦ!

Γ. Κ. Λαζαρίδης.

ΛΙΝΑ.*

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Δάκρυα καὶ δρόσος.

III.

Ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἠκολούθει τὴν πάροδον Ῥαφαήλ, περιοριζομένην ὑπὸ λαμπρῶν οἰκῶν μετὰ κιγκλιδοφόρων φρακτῶν, δι' ὧν κυκλοφορεῖ τὸ φῶς καὶ ὁ ἀήρ, καὶ εἰς ὧν τὰς προσόψεις διανοίγονται πρὸς τὸν οὐρανὸν ὡς ἐμφανίζονται πρὸ αὐτῶν κατὰ διαλείμματα οἰονεῖ φαντασιώδεις χαρίεσσαι ἢ χαῦνοι μορφαί. Πρὸ ἐνός τῶν κιγκλιδωτῶν τούτων ἴστατο δῖφρος. Ὁ ἀμαξηλάτης ἀκίνητος ὑπὸ τὸν ἐκ διφθέρας χειμερινὸν αὐτοῦ μαν-

δύχν, ἀνέμενε, ἔτοιμος πρὸς ἀναχώρησιν, ἐπισκέπτην τινὰ βραδύοντα ἐν τῷ οἴκῳ. Ὁ ἵππος, ὠραῖον καὶ ὑπερήφανον κατὰ μέλαν ζῶον, ἐκράνιεν ἐξ ἀνυπομονησίας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἦν αὕτη βεβαίως συνήθης εἰκὼν ἀλλὰ διὰ τί ὁ Ἰωάννης αἰφνιδίως προσηλώθη εἰς αὐτὴν: διατί, ἐπὶ τοῦ φατνώματος τοῦ θυριδίου τῆς ἀμάξης, παρετήρησεν, ὑπὸ φανταστικὸν τι στέμμα συμπεπλεγμένους ἐν μονογράμμῳ τοὺς χαρακτῆρας Γ καὶ Μ; Ἀλλ' αἱ ἐντυπώσεις αὗται ὑπῆρξαν βεβαίως ἀδιέφοροι. Αἰφνης ἤχος φωνῶν ἀναπηδῶν ἐκ τοῦ κιγκλιδωτοῦ, φωνῶν γυναικείων, μετὰ τόνου μουσικοῦ, μετ' ἀπηχίσεως παραδόξου ἠδύτητος, ἠνάγκασεν αὐτὸν ν' ἀνασκιοτήσῃ: εἶχεν ἤδη παρέλθει τὴν ἀμάξην. πρῶτην δὲ ἤδη φορὰν ὁ σπουδαῖος καὶ σοδαρός νεανίας ἐπεστράφη ἵνα ἴδῃ τίς ἦν ὁ λαλήσας.

Εἶδε τότε γέροντα κυρτόν πως, διανοίγοντα τὸ θυριδίον, καὶ γυναῖκα νέαν ἔτι καὶ ὠραιότατην, ὡς ἀντελήθηθη, κλίνουσαν πρὸς νεκιδά τινα, ἀσπαζομένην αὐτῆς τὸ μέτωπον, καὶ λέγουσαν αὐτῇ μετὰ τόνου ἀγάπης.

— Εἰς τὸ ἐπανιδεῖν, Λίνα! εἰς τὸ ἐπανιδεῖν, μικροῦλά μου!

— Εἰς τὸ ἐπανιδεῖν, θεῖά μου: ἀπεκρίνατο ἡ νεανίς. Καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸ ὄχημα ἐλαφρῶς: ὁ γέρον ἀνέβη κατόπιν, ἔκλεισε τὴν θυρίδα, καὶ ὁ Ἰωάννης εἶδε λεπτὴν χειροκτιοφόρον χεῖρα φιλικῶς πρὸς τὰ ἔξω νεύουσαν πρὸς ἀποχαιρετισμὸν. Εἶτα ἡ ἀμαξά ἐστράφη, οἱ τροχοὶ ἔτριξαν περιστρεφόμενοι περὶ τοὺς ἄξονας αὐτῶν, ἡ δὲ σιδηρὰ τοῦ κιγκλιδωτοῦ θύρα ἐκλείσθη βαρέως, ἀρίνουσα βρόντον μεταλλικόν.

Διὰ τί ὁ Ἰωάννης ἐδοκίμασεν εἰς τὸν ἦχον τῆς ἀγνώστου ταύτης φωνῆς οἰονεῖ ἀρίστον ρίγος πυρετοῦ τρομεροῦ καὶ ἐν ταύτῳ ἐνηδόνου; — Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ, προσηλωμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔνθα ἡ γοητεία συνεκράτει αὐτόν, δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσύρῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς ἀμάξης, ἥτις ἐπανήρχετο πρὸς αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἵππος δὲν εἶχεν ἔτι ἀρχίσει τὸν ταχὺν αὐτοῦ τριποδισμόν, καὶ οἱ τροχοὶ ὠλισθαίνον ἔτι ἀβεβαίως ἐν τῷ χαῦνῳ ῥυθμῷ τῆς ἐλαστικότητος, ὁ νεανίας, οὗ ἡ καρδιά ἐπαύσατο πάλ्लουσα, ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ παραθύρου, μορφήν λατρευτήν, οἷαν ἡ ὄνειροπολία τοῖς ἀγγέλοις ἀποδιδωσὶν, μετὰ στέφους λαμπεροῦ, οἰονεῖ σέλαος, ἐκ ξανθοχρῆσου κόμης, καὶ μεγάλων μαύρων ὀφθαλμῶν, οἵτινες ὅσῳ βραχεῖα ὑπῆρξεν ἡ ριπὴ αὐτῶν, διέχυσαν ὅλην αὐτῶν τὴν ἀστραπηθῦλον λάμψιν εἰς τὰ ἐκτεθαυθημένα τοῦ Ἰωάννου βλέμματα.

Ἴδου ἄπασα ἡ σκηνή. Ὁ Ἰωάννης οὐδὲν πλέον εἶδε: ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐκλονήθη ἐπὶ τῶν ὤμων, τὴν δὲ καρδίαν αὐτοῦ ἐνέκρωσεν αἰφνιδίον ψῆχος, οἰονεῖ ἀπελπισίας τινὸς ἀμέτρου ἢ θλιβερά ἐπαφῆ.

Ὅτε συνῆλθεν εἰς ἑαυτόν, ἡ ἀμαξά εἶχεν ἀρνήσθῃ: μὴτηρ δ' ὁ νεανίας ἀνεζήτησεν αὐτὴν δι' ὀρίστου βλέμματος. Τότε ἐφάνη αὐτῷ ὅτι τὸ πᾶν σκοτίζεται, καὶ μόρσιμος νύξ μετὰ ζοφερὰς ὀμίχλης ἐπιχέεται ἐπὶ τῆς πρὸ μικροῦ ἔτι ἡλιολαμποῦς ὁδοῦ. Τὰ

1) Ὁ τόπος καὶ ἡ περίστασις τῆς κρατήσεως ταύτης ἢ φυλακίσεως ὑποτίθεται ὡς γνωστός.

*) Ἰδε ἀριθ. 1, σελ. 16—19.

δένδρα, ἅπερ πρὸ στιγμῶν ὀλίγων ἐθεώρει φαιδρὰ καὶ ὄρκια ὑπὸ τὰ ἔσχατα φύλλα τῆς ἐξαφανισθείσης πλουσίας στολῆς των, παρήγαγον ἤδη ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἀποτελεσμα ἐπιτυμβίων στηλίδων.

Καὶ ἐπανάλαβε τὸ βῆμα αὐτοῦ βραδύς καὶ κλίνων ὑπὸ τὴν βραεῖαν ταύτην θλίψιν, ἣν οὐδόλως εἶχε προαισθανθῆ, λέγων καθ' ἑαυτὸν ὅτι εὐδαιμονία ἐξ ἐκείνων ἄς ἡ ψυχὴ ὄνειροπολεῖ διήλθεν ἄρτι πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τὴν αἴγλην ἀνεφίκτου πραγματικότητος.

Δι' ἐνὸς μόνου βλέμματος ἡ κ. Δαήλ κατενόησε τὴν ταραχὴν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς· ἀλλ' ἀπέσχε ν' ἀποτεινῆ αὐτῷ οἰανδήποτε ἐρώτησιν ἀδέξιον καὶ ὄκληρὰν, ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ψυχραίνουσι τὴν εὐαισθησίαν καὶ ἐκπτοοῦσι τὰς σκιὰς τῆς αἰδοῦς, τὰς περιβαλλούσας τεταραγμένην τινὰ ψυχὴν. Ἐσκέψατο δὲ ὅτι αὐτομάτως μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐπήρχετο ἡ στιγμή καθ' ἣν τὸ τέκνον θὰ προσέτρεχε πρὸς τὴν φυσικὴν σύμβουλον, τὴν κεκρηγμένην παρήγορον, ἐγγχύσουσαν τὸ βάλσαμον τῆς ἐλπίδος ἐπὶ τοῦ κεκρυμμένου τραύματος, ὅπερ ἐμάντευεν ἤδη, αἰφνιδίως καὶ σφοδρῶς ἅμα κατενεχθέν.

Περιορίσθη λοιπὸν εἰς ἐρωτήσεις τινὰς μόνον περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς πρὸς τὴν κ. Κολλάρ ἐπισκέψεως.

Μειδιῶν ὁ Ἰωάννης ἐνηγκαλίσθη τὴν μητέρα αὐτοῦ.

— Τετελεσμένον γεγονός, μητέρα μου· εἶπε. Δύο μαθήματα καθ' ἑβδομάδα ἀντὶ 50 φρ. κατὰ μῆνα.

Ἡ χῆρα ἐμειδίασε.

— Τοῦτο, υἱέ μου θὰ σοὶ παράσχη πλείονας κόπους ἢ ὕλικὴν ἀνακούφισιν· διατί ν' ἀναλάβῃς τὸ ἔργον τοῦτο; εἰς τί τάχα θὰ μᾶς ὠφελήσωσιν 600 φρ. περιπλέον;

— Ἐξακόσια φράγκα! ἀνέκραξεν· ἀλλά, καλὴ μου μητέρα καὶ ἂν ἐτι πρόκειται νὰ ἐπαρκέσωσι μόνον πρὸς ἀγορὰν τραγημάτων διὰ τὴν Ἑλένην, μὴ δὲν θὰ ἦναι πάλιν εὐπρόσδεκτα; 600 φράγκα! ἀλλὰ μὲ αὐτὰ, εἰξεύρεις, δυνάμεθα νὰ διέλθωμεν 2 μῆνας εἰς Σαίν-Λουαίρ, ἢ εἰς Ἐτρετζά.

Καὶ ἐγένεα τρίβων τὰς χεῖρας καὶ ἀποκρινόμενος ζωνρὰν φαιδρότητα ἐπὶ τῇ περιστάσει, ὥστε ἡ κ. Δαήλ σχεδὸν ἐπίστευσε τὴν ἐπιτήδευτον ταύτην τῆς εὐθυμίας πληθώραν.

— Κ' ἔπειτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωάννης, πιστεύω, βλέπετε, ἐγὼ εἰς τὰ προαισθήματα προῖονίζομαι αἰσίαν τὴν ἐπιχείρησιν τῆς παραδόσεως ταύτης, ἡ κ. Κολλάρ εἶναι γυνὴ λίαν διακεκριμένη, ἐπέδειξε δὲ μέγα ἐνδιαφέρον πρὸς ἐμέ; τὴν συνεπάρθησα ἐκ πρώτης ὄψεως.

Ἐσίγησε φοβούμενος ἴσως μὴ προδοθῆ, μὴ αἰφνης ἐκδηλώσῃ τὴν ἀλλόκοτον, τὴν ἀνερμήνευτον καὶ μόνονυχὴ γελίαν ἐκείνην ἐντύπωσιν, ἣν ἀπροόπτως εἶχεν ὑποστῆ.

Ἡ ἑσπέρα διέρρευσε ὡς συνήθως. Ἡ μήτηρ καθίσασα παρὰ τὴν θερμάστραν ἐνησχολήθη εἰς ἐργόχειρον ποικίλματος, ἡ Ἑλένη εἰς τὰς σχολικὰς αὐτῆς

ἐργασίας, βοηθουμένη φιλοστόργως ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, ὅτε δὲ τὸ ἐκκρεμές τῆς μικρᾶς αἰθούσης ἐσήμνηε τὴν δεκάτην ὥραν ἡ κ. Δαήλ ἠγέρθη καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς κατακλίσεως. Τὸ ἔταστικὸν αὐτῆς βλέμμα διέγνω τότε ἐκφρασιν χαρᾶς ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ υἱοῦ αὐτῆς· ὁ Ἰωάννης ἔσπευδεν ἵνα μείνῃ μόνος.

Ὦντως ὁ νεανίας, μόλις εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ, παρεδόθη εἰς τὴν ὄνειροπολίαν του, εἶδε πολλάκις διερχομένην πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ τὴν αἰγλήσαν εἰκόνα, ἥς ἡ ἐμφάνισις παρήγαγεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἀχανῆ ἐκείνην αἴσθησιν, τὴν πλήρη ἡδονῆς ἅμα καὶ ἀγωνίας· ἤκουεν ἑναυλον εἰς τὰ ὄτα αὐτοῦ τὴν ἐξαισίαν φωνὴν ἐκείνην, τὴν λατρευτὴν φωνὴν, ἥτις ἐπανελάμβανε μόνον τὴν λέξιν:

— « Εἰς τὸ ἐπανιδεῖν! . . . ».

Ἦκουεν ἐν ὄνομα, τὸ ὄνομα τῆς Αἴνας, τὸ ἀγνὸν καὶ εὐχρον, καὶ τὸν εὐελπιν ἀποχαιρετισμὸν . . . καὶ ἐνόμιζεν ὁ Ἰωάννης ὅτι τὸ « εἰς τὸ ἐπανιδεῖν! . . . » τοῦτο πρὸς αὐτὸν ἀκηθύνετο· ὅτι πρὸς τοῦτο ὁ ἀπὸ τὸ εἶχεν ὠθήσει μέχρις αὐτοῦ, ἵνα δυνήθῃ νὰ μετᾶσχη αὐτοῦ, ὡς μετέσχε τοῦ πυρόδου βλέμματος τῶν δύο μελανῶν ὀφθαλμῶν. Μόλις δ' ἀπεκοιμήθη λίαν ὀψὲ ὕπνου πλήρη παραδόξων ὄνειρων, ὧν τὴν συγκεχυμένην ἐξέλιξεν κατέλαμπον ἀστέρες καὶ ἀκτίνες.

Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο ἐν τῷ ποιητικῷ γνόφῳ τοῦ ὀμιγλώδους φθινοπωρινοῦ ὀρίζοντος. Ὁ Ἰωάννης ἐπελανθάνετο ἑαυτοῦ παρατηρῶν ἀσκόπως, διὰ τῶν θαλῶν ἤδη τοῦ παραθύρου ὕλων, τὰ ξηρὰ φύλλα, ἅπερ οἱ ἀπόγειοι ἀνεμοὶ ἐστροβίλιζον ἀνά τὰς εὐρεῖας καὶ σκυθροπὰς ὁδοῦς, ἣ ἐν τῷ μικρῷ τοῦ οἴκου αὐτῶν κήφῳ. Καθ' ὅσον τὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος προσήγγιζεν, ὁ νέος ἠσθάνετο τὴν καρδίαν αὐτοῦ σφοδρότερον πάλλουσαν. Δὲν ἔμελλε νὰ ἐγκαίνισῃ οἶονεὶ νέαν ὑπαρξίν, ἐπιλαμβανόμενος ἀπειράτου τέως αὐτῷ ἐπαγγέλματος, ἀρχόμενος διδασκαλίας γραμματικῆς, ἣν θὰ παρέδιδε πρὸς νεάνιδας ἀντὶ μαθητῶν; Ὁ εὐγενὴς νεανίας ἐδοκίμαζεν εὐνόητον ταραχὴν· τὸ ἀρροατήριον τοῦτο ἦν τῶσφ ἀντιθέτου φύσεως πρὸς ἐκεῖνο ὅπερ εἶχε μέχρι τοῦδε! εὐχερῶς δύναται νὰ ρυθμίση κατὰ βούλησιν σχέσεις ὁ διδάσκαλος μετὰ μαθητῶν· ἀλλὰ πρὸς μαθητριάς ἐκκαιδεκαεταῖς καὶ δεκαοκταεῖδα ἔτι, θὰ συνέβαινεν ἄρα τὸ αὐτό;

Πρόέβλεπεν ἐξ ἐμπνεύσεως τὰς παντοειδεῖς ἀνομοιότητας, διεισδύων, διὰ τῆς φύσεως αὐτοῦ ὡς ποιητοῦ καὶ καλλιτέχνου ἐν τῷ μυστηρίῳ τῶν λεπτῶν ἀποχωρήσεων, τῶν κρυφίων συναισθήσεων τοῦ μυθίου ἐκείνου σεβασμοῦ, ὃν ἀγνοοῦσιν, ἢ παραγνωρίζουσιν, αἱ ὑπάρξεις αἱ ἥττον εὐαίσθητοι πρὸς τὴν ποιητικὴν ἀπόψιν, ἣν παρέχουσι τύποι καὶ περιστάσεις τινές.

Ἐφρόνεε ὅτι ἡ γυνὴ, ἡ νεαρὰ κόρη ἰδίᾳ, ὀμοιάζει πρὸς τὰ λεπτοφυᾶ ἄνθημα, ἅπερ τραχεῖα καὶ ἀδέξιος χεὶρ δύναται ἵνα παραρθείρῃ καὶ συντρίψῃ· παρίσταται δὲ πρὸ ὀμμάτων εὐσεβῶν ὡς τὸ τελειότατον ἔργον τοῦ Θεοῦ, ὡς τὸ λατρευτότατον δημιούργημα. Θὰ εἶχεν ἄρα γε, τὴν ἀκτινομένην σοφάρην

χάριν, ὅπως τηρήσῃ ὕψος διδασκάλου ἀπέναντι τῶν τρυφερῶν ἐκείνων βουλήσεων, ἀπέναντι τῆς ἀφελείας τῶν νεαρῶν πνευμάτων, ἄτινα ἔμελλον ν' ἀφιερωθῶσιν εἰς τὰς ἀπείρους αὐτοῦ χεῖρας; Πρὸς τοῦτοις ἐθεώρει τὴν γυναῖκα ὡς φύσει πολυπράγμονα καὶ φιλοσκώμμονα, ἐτοιμὴν πάντοτε πρὸς κατόπτεισιν καὶ χλεύην πάσης ἐλαφρᾶς παραδοξότητος, παντός μικροῦ λάθους παρὰ τῷ ἰσχυρῷ φύλῳ· ἐνόμιζεν ὅτι ἀκούει ἤδη τοὺς λαθραίους ψιθυρισμοὺς καὶ καταλαμβάνει ἐπ' αὐτοφώρῳ μειδιήματα· πῶς λοιπὸν ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς τοιαύτας λεπτεῖς καὶ κρυφίας προσβολάς, ἃς εἶναι τις πάντοτε δικτεθειμένος νὰ συγχωρήσῃ, καὶ ὅτε ἔτι τὰ σκληρότατα παρ' αὐτῶν λαμβάνει τραύματα;

Τὸ σάββατον ἐκεῖνο, τὸ μετὰ τοσοῦτων φόβων ἀναμενόμενον, ἔφθασεν ἐπὶ τέλους.

Τὴν τετάρτην ὥραν ὁ Ἰωάννης, τυπικώτατος δεικνύμενος, εὐρίσκετο ἐν τῷ μικρῷ συνεντευκτηρίῳ τῆς σχολῆς. Ἡ κ. Κολλάρ ἔσπευσε πρὸς ὑπόδοχὴν αὐτοῦ μειδιῶσα φιλοφρόνως καὶ μετὰ προφανοῦς συγκινήσεως.

— Κύριε, εἶπε· θὰ ἔχῃτε 12 μαθητριάς εἰς τὴν παρχόσιν ὑμῶν· ἐξελέξαμεν τὰς καλλίστας, ἐκείνας αἵτινες θὰ δυνήθωσι ν' ἀκολουθήσωσιν αὐτὴν ἐπωφελῶς· ἐν τοῦτοις ἐπιτρέπω ἐμυτῇ μικρὴν τινα σύστασιν· ἔστε, παρκαλῶ, αὐστηρὸς ὅσον δύνασθε· σὰς προειδοποιῶ ὅτι ἔχετε νὰ μορφώσῃτε πνεύματα λίαν ἀμαθῆ.

Ὁ δυστυχὴς Ἰωάννης! . . . συνίστα αὐτῷ τὴν αὐστηρότητα· πῶς λοιπὸν ἔπρεπε νὰ προσενεχθῇ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῆς; Ἄρξ γε ἡδύνατο νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ;

Ἐν τῷ λέγειν ταῦτα, ἡ διευθύντρια τῷ παρέδωκε τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων τῶν μαθητριῶν. Ὁ Ἰωάννης ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ παρετήρησεν ὅτι αἱ ξέναι ἐπεκράτουν, ἰδίᾳ δὲ αἱ Ἰσπανίδες. Τοῦτο ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν ὀλίγον.

— Τύσῳ τὸ καλλίτερον! ἐσκέφατο· ἡ γλῶσσα ἡμῶν δὲν ἔχει ἄλλους κριτὰς εἰμὴ ἐκείνους καὶ ἐκείνας ὅν ὦν λαλεῖται.

Τότε ἡ κ. Κολλάρ ἔδειξεν αὐτῷ τὴν ὁδὸν, προηγουμένη αὐτοῦ· ἀκολουθῶν δ' αὐτὴν εἰσῆλθεν εἰς εὐρείαν τετράγωνον αἴθουσαν, ἧς τὸ μέσον κατεῖχεν ὀρθογώνιος τράπεζα περιστοιχουμένη ὑπὸ 12 ἐδωλίων· εἰς δὲ τὴν ἄκραν εὐρίσκετο δέκατον τρίτον τοιοῦτον, ἀναπληροῦν τὴν ἔλλειψιν τῆς διδασκαλικῆς ἑδρας. Πρὸ ἐκάστου τῶν δωδεκα τούτων ἐδωλίων, ἴστατο ὀρθῆ ἀνά μία τῶν νεανίδων· ἐγγύς τῆς θερμάστρας ἐν ἧ ἔκειε γλυκεῖα πυρᾶ, ἕτερον κάθισμα μετὰ κομψοῦ ἀναλογεῖου ἀνέμενε τὴν ἐπιστάτιδα.

Ὁ Ἰωάννης εἶδε πάντα ταῦτα δι' ἐνὸς βλέμματος· παρετήρησε προσέτι ὅτι αἱ πλείους τῶν μαθητριῶν ἦσαν λίαν εὐμορφοί. Καίτοι πῶρυθα ὑπέστη τὸν πρῶτον τῶν βλεμμάτων ἐπασμόν, ἐνόησεν ὁμῶς ὅτι ἡ προσεκτικὴ ἐπιθεώρησις δὲν ἐγένετο ἔτι πασῶν οἱ ὀφθαλμοί· ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς κ. Κολλάρ, σχεδὸν αὐτοστιγμῆ κατεβίβασθησαν, καὶ τὰ αἰδήμονα

βλέφαρα συνέσχον θαυμασίως τὴν ἄφρονα περιεργίαν, ἧτις ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ ἐκδηλωθῇ.

Ἡ διευθύντρια ἔλαβε τὸν λόγον, ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Ἰωάννην.

— Κύριε Δατῆλ, ἰδοὺ ἐκεῖνα ἐκ τῶν κορασιῶν μας, ἄτινα ἐφ' ἐξῆς θ' ἀκούσῃσι τὰ μαθήματα ὑμῶν· τινὲς ἐξ αὐτῶν προπαρασκευάζονται διὰ τὰς ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ ἐξετάσεις· ταύτας συνιστῶ ὑμῖν ἰδιαίτερος· βασίζομαι δι' ἐπὶ τὴν αὐστηρότητα ὑμῶν· πρέπει αἱ δεσποινίδες αὗται νὰ ἐνοήσωσι κατὰ βέθος ὅτι τὰ καλὰ κόπῳ κτῶνται.

Τὸ σύστημα τῷ ἐπεβίβλετο· τρίτην ἤδη φορὰν τὰ χεῖλη τῆς κ. Κολλάρ τῷ ἐπανελάβον τὴν αὐστηρότητα· ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἐσκέπτετο κατ' ἰδίαν ὅτι ἡ λέξις αὕτη ἦτο νεκρὸν γράμμα καὶ οὐδὲν πλὴον. Ὡ! τὰς ἀντιγραφὰς καὶ ἐπιπλήξεις ἐπιβίβλετο τις φυσικῶς εἰς ἄφρονα· ἀλλ' ἐνταῦθα, πρὸ τοῦ θελκτικοῦ τούτου στήνους τῶν δροσερῶν καὶ φαιδρῶν μορφῶν, ἀπέναντι τῶν πονηρῶν μειδιαμάτων καὶ τῶν βαθέων βλεμμάτων, γλυκερῶς ἀστραπτόντων ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν μακρῶν βλεφαρίδων, ἀπέναντι τῆς ὑποτρεμούσης φωνῆς, τῶν ταχέως προκαλουμένων δακρύων, οὐδεμίαν ἠσθάνετο ἐν ἐκυτῷ κλίσειν, οὐδεμίαν δεξιότητα, πρὸς τὸ ἔργον τοῦ αὐστηροῦ καὶ τραχέως ἐλεγκτοῦ· διότι, φεῦ! ἀναμφιβόλως θὰ παρουσιάζετο ποτε ἡ στιγμὴ στυθροπῆς συναφρώσεως καὶ παρατηρήσεων δυναμένων νὰ προκαλέσωσι τοὺς θρηνώδεις καὶ συγκινητικούς λυγμούς.

Ἐν τοῦτοις, τῆς κ. Κολλάρ ὑποδειξῆς αὐτῷ τὴν ἑδραν ἦν ὤφειλε νὰ καταλάβῃ, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῆς· ἡ δ' εὐχαρις περὶ αὐτὸν ὀμήγουρις ἔπραξε τὸ αὐτό.

Ἡ ψυχολογικὴ στιγμὴ ἐπέστη· ἦδη ὁ λόγος ἀνῆκεν αὐτῷ· ἀπόλυτως σιγὴ ἐβασίλευσε, σιγὴ ἐν ἧ ὁ νέος ἠκροῶτο τῆς καρδίας αὐτοῦ τὰς παλμοὺς ἐπὶ στιγμὴν συνθλιβόμενος, συσφιγγόμενος τὸν λάρυγγα ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, οὐδαμοῦ ἄλλοθι· ἔριψε τὸ βλέμμα εἰμὴ ἐπὶ τοῦ βιβλίου, ὅπερ, προστυχόν, τυπικῶς ἀνά τὰς χεῖρας ἔλαβεν ἀόριστόν τι βῆρος ἠσθάνετο ἐπικαθήμενον τῶν βλεφάρων αὐτοῦ.

Ἀλλὰ παρρηθὺς ἐπανάηθεν αὐτῷ ἡ συναίσθησις τῆς θέσεως καὶ τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ· τὰ βραχέα τῆς προεισαγωγικῆς αὐτοῦ σιγῆς δευτερόλεπτα, ἐφάνησαν αὐτῷ ὡς πέραν τοῦ δέοντος διαρκέσαντα.

Ἐν παρομοίαις περιπτώσεσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπανόδου τῶν αἰσθήσεων, εἶναι στιγμαῖον· ὁ Ἰωάννης ἀποτόμως ἀνεγείρας τὴν κεφαλὴν, ἠτένισε θαρραλέως πρὸς τὸ ἀκροατήριον αὐτοῦ· ἡ ὀπτική αὐτοῦ ἀκτὶς συνῆντησε δωδεκάδα βλεμμάτων, περιέργων ἄμα καὶ συμπαθῶν, ἄτινα εἰς τὴν συνάντησιν αὐτῆς δειλιχάσαντα ἐταπεινώθησαν. Ὁ πάγος ἐθλάσθη· ἡ γνωμμία ἐγένετο, καὶ ὁ Ἰωάννης ἔλυσε τὴν σιωπὴν.

Αἱ πρῶται λέξεις συγκεχυμένα πῶς καὶ ὑποτρέμουσαι ἐξῆλθον τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ· ἀλλ' ἔχων φωνὴν ἡμιονικήν καὶ ἠδεῖαν, καθαρὸν τόνον καὶ εὐχέρειαν λεκτικῶν, ἀθωρεῖ συνησθάνθη τὸν ἀντίκτυπον τῆς εἰς τοὺς ἄλλους προξενουμένης εὐχρεσιείας, τὸν

προκύπτοντα ἐκ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἰδίας ἐπιτυχίας, καὶ τὸν προσδιδόντα εἰς τὸν λέγοντα κατ' ἀρχάς μὲν τὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς ἑαυτὸν, εἶτα τὴν ἀσφαλῆ αὐτοπεποιθήσιν.

Ὡ, ναί! εἶχε τὸν ἱερόν σπινθῆρα, εἶχε τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Αἱ ἰδέαι αἰτινες κατ' ἀρχάς βεβιασμέναι, συγκεχυμέναι καὶ ἄτακτοι συνωθούντο ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ, προσελαμβάνον ἤδη σὺν τῇ φορᾷ τοῦ λόγου, σὺν τῇ ἀνερίζει τῆς παραδόσεως καθαρότητα, ἀπλότητα καὶ ταξινόμησιν μεθοδικήν.

Εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ ἐκθέσεώς τινος, συνοπτικῆς μελέτης φερ' εἰπεῖν, ἐπὶ τῆς φιλολογίας ἐν γένει, καὶ ἐπὶ τῆς γαλλικῆς φιλολογίας ἰδίᾳ. Εὗρισκεν ἀκριβεῖς ὁρισμούς καὶ ἀντιπαραθέσεις πειστικὰς, εὐτυχεῖς δὲ ἀναμνήσεις συνεπλήρου καὶ ἐνίσχυον τὰς προσωπικὰς αὐτοῦ γνώμας. Ἐνιαχοῦ, ἐν τῇ ἐντέχνῳ προσαρμογῇ ἀρμόδιων ἀπομνημονευμάτων, γενικαὶ σκέψεις, ἐκφράσεις εὐκρινεῖς καὶ λέξεις ἐπίκαιροι παρηκολούθουν ἀλλήλας.

Ἐν τέλει, ἡ ὠρισμένη ὥρα παρήλθε ταχεῖα καὶ δεόντως χρησιμοποίηθαι, ὁ δὲ Ἰωάννης, ἐν τῇ ὁλοῦν ἀύχνουσῃ ζωηρότητι τῶν ἡττον ἡδη δειλῶν ὀφθαλμῶν, διέγνω ὅτι κατώρθωσε νὰ ἐμπνεύσῃ σεβασμὸν ὁμοῦ καὶ συμπᾶθειαν. Ἐνόησεν ὅτι ἔκρινον αὐτόν, καὶ τὸν εὖρον ἄξιον τοῦ κρίνειν τοὺς ἄλλους: ἡ δ' εὐνοϊκὴ αὐτῆ ἀπόφασις, ἦν ὅσω σιγηλῆ, τὸσω καὶ ὁμόψηφος. Ὁ καθηγητὴς ἐκηρύσσεται ἐφεξῆς καὶ κύριος τῆς τάξεως αὐτοῦ.

Ὁ Ἰωάννης ἠθέλησε νὰ ἐπιφυλάξῃ δι' ἄλλοτε τὸ ὀπισθόσημον τοῦ νομίσματος, ὅπερ ἀπετέλει τὸ κτηθὲν βραβεῖον, ἧτοι νὰ λάβῃ πείραν τῆς ἐναντίας ἀπόψεως, ἐγκαινίζων τὸ πρόσωπον τοῦ αὐστηροῦ τῶν γνώσεων ἑταστοῦ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἤρκει αὐτῷ ὅτι ἱκανοποίησε τὰς ἀφώνους ἀπαιτήσεις, ὅτι ἐσκεδάσε τὰ πᾶγη τῆς πρώτης παρουσιάσεως, τὰ γεννώμενα αὐτομάτως ἐκ τῆς ἐνστίχτου δυσπιστίας μεθ' ἧς πᾶς μαθητὴς ὑποδέχεται τὸν ἄγνωστον καθηγητήν. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, τὸ γυναικεῖον πνεῦμα ἰδίᾳ, ὅπερ ἐπροικίσθη δι' ἐξαιρετικῆς ὀξύτητος τοῦ παρατηρητικοῦ, καὶ δι' ἀγγινοίας, ἧτις κλονεῖ καὶ ἄρδην ἀνατρέπει πᾶσαν τοῦ χαρακτηριστικοῦ, καὶ δι' ἀγγινοίας ἧτις κλονεῖ καὶ ἄρδην ἀνατρέπει πᾶσαν τοῦ χαρακτήρος ὑποκρισίαν, πᾶσαν τῆς ψευδοῦς ἐπιστήμης τὴν ἀπαχταλὴν ρομπήν, δέον ἵνα ἐξ ἐφόδου καταληφθῇ καὶ ὑποταγῇ ἐκ πρώτης ὄψεως. Τοῦτο εἶναι κανὼν ἀναλλοίωτος, οὗ ἡ ἐφαρμογὴ ἀρκεῖ ἵνα λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ἀποτυχίας ἐνίων διδασκάλων ἀπέναντι τῶν μαθητῶν αὐτῶν.

Τελευταῖον ὁ νέος ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσῃ διακεκριμένους τὰς γλυκειάς ἐκείνας καὶ σοβαρὰς μορφάς, τὰς εὐγράμμους καὶ προσηνεῖς φυσιογνωμίας, ἐφ' ὧν πᾶσαι αἱ ἀποχερσεῖς τῆς σιγηλῆς συγκινήσεως διέχρον ὡχρὰς ἢ ὑποπορφύρους χροιάς: τὰς καλλονὰς ἐκείνας τὰς φιλομειδεῖς καὶ ἀπαστραπτούσας ἐξ εὐφυίας, τὰ μέτωπα ἐφ' ὧν ἡ φαντασιόπληκτος ἐπέρ-

ριπτε βοστρύχους ἀτημελεῖς καὶ χαρίεντας: τοὺς βαθύχροαυς τέλος ἢ γλαυκοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς προωρισμένους ἵνα κατοπτρίζωσιν οἱ μὲν τὸ ζοφερόν τοῦ βαθέος πᾶθους, οἱ δὲ τὸ αἰθέριον τῶν ἀγνῶν ρευασμῶν.

Ἄπαντα ταῦτα διδῶν διὰ ριπῆς βλέμματος, ἐμάντευσεν ἔτι πλείονα διὰ τῆς παραδόξου συνεννοήσεως ἣν ἀποτελεῖ ὁ ἄγνωστος ἀλληλομαγνητισμὸς τῆς ἀμοιβαίας τῶν ψυχῶν παρατηρήσεως.

Ὅτε ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, οἱ ψίθυροι ἐξεργάγησαν ἀκράτητοι. Ἡ κ. Κολλάρ προδραμοῦσα, ἀνέμενεν αὐτὸν ἐν τῷ συνεντευκτηρίῳ. Πύχριστήσεν αὐτῷ ἐνθέρμως καὶ τῷ ἐπεδαψίλευσε τὰς φιλοφρονήσεις αὐτῆς μετὰ θελκτικῆς τινος συγκαταβάσεως πρὸς τὴν ὑπερβολήν.

— Ἐξάριετα, κ. Δαήλ! ἐξάριετα! τὰ κοράσια μας κατεθέλχθησαν, καὶ θεωρῶ ἐμαυτὴν εὐτυχῆ διὰ τὴν τιμὴν, ἣν μὰς προξενεῖτε. . . .

Ὁ ἔπαινος ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν ιδιότητα νὰ ἦ πάντοτε εὐάρεστος πρὸς τὸν δεχόμενον αὐτόν, καὶ ὅτε ἀκόμη κρίνεται ὑπ' αὐτοῦ ὑπερβολικῶς: ὅθεν τὸ δάφιλός τοῦτο ἐγκώμιον προξένησε μεγάλην χαρὰν εἰς τὸν ἡμέτερον ἥρωα: ἡ δὲ μετριοφροσύνη αὐτοῦ ἐπλήγη μόνον ἐφ' ὅσον χρόνον ἤρκεσεν ἵνα καταδείξῃ, ὑποχωρῶν πάντοτε, τὸ ἀναρμόδιον καὶ ἄμετρον τοῦ ἐντόνου τούτου ἐνθουσιασμοῦ: ἐν τούτοις ἡ κ. Κολλάρ οὐδέποτε ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν γνωριζόντων αὐτὴν ὡς διαχυτικὴ ἢ ἀδύλεσχος.

Ἄλλὰ πᾶσα συγκίνησις, ὅσονδήποτε ζωηρὰ, κατευνάζεται, πᾶν συναίσθημα ὅσονδήποτε νέον θ' ἀπαμβλυθῇ. Κατ' ὀλίγον τὸ πρᾶγμα ἐγήρασε, σὺν τῇ μονοτονίᾳ δὲ τῆς ἔξεως, ἐπῆλθε συγχρόνως εἰς τὸν καθηγητὴν ἀκλόνητος αὐτοπεποιθήσις, καὶ τις εὐχέρεια ἄνετος καὶ ὀσημέραι αὐχάνουσα. Ὁ Ἰωάννης ἔφθασε μέχρι τοῦ τηρεῖν ἐκλεκτὴν φράσιν, τοῦ τελειοποιεῖν τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ σχεδὸν μέχρι τοῦ ἀνταρῆσκεισθαι, ὑπὸ τὴν καλὴν τῆς λέξεως ἐκδοχὴν, ἐννοεῖται.

Τοῦτο παρέσχεν αὐτῷ ἐγκαύχησιν τινα.

— Ἄ, κύριε! τῷ ἔλεγεν ἡ κ. Κολλάρ μετὰ συγκινητικοῦ ἐνδιαφέροντος: διατὶ δὲν ἀριερούσθε εἰς τὸ διδασκαλικὸν στάδιον, θὰ διαπρέψετε ἐν αὐτῷ, πιστεῦσατέ μοι: γνωρίζω καλῶς ὅτι ἡ μετρία τοῦ ἡμέτερου φύλου ἐκπαίδευσις, ἡ περιορισμένη διαρρῦθιμις τῶν γνώσεων ἡμῶν μόνον πρὸς ἐκεῖνο, ὅπερ θεωρεῖται ὡς ἀποκλειστικὴ εἰδικότης τῆς γυναικός, δὲν διανοίγουσι στάδιον ἀρκοῦντως εὐρὺ πρὸς ἀκμαίαν καὶ λαμπρὰν εὐφυίαν ὀργῶσαν πρὸς τὴν ὀσημέραι ἐπέκτασιν τῆς πολυμαθείας αὐτῆς, καὶ δικαίως φιλοδοξοῦσαν τὸν θρίαμβον: ἀλλ' ἡ ἀξιολογὸς δεξιότης, ἣν ὑμεῖς καὶ ἐνταῦθα ἔτι καταδεικνύετε, εἶναι τεκμήριον ἰδιοφυίας ὑπερόχου, κληθείσης πρὸς ἐπιτυχίαν πολλῶ μείζονας.

Ἐλησμόνει ἡ ἀνδρεία γυνὴ ὅτι τὸ διδασκαλικὸν στάδιον πρὸς ὃ τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἀπέδιδε τὴν προτίμησιν αὐτῆς, ἐκείνη ἠσπάζετο καὶ ἠκολούθησε τῶς ἐκ μόνης τῆς ἀνάγκης, οὐδέποτε δ' ἐκ κλίσεως.

Ὁ Ἰωάννης ἀρίων αὐτὴν νὰ λέγῃ, ἔσειε φιλίως τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐξηκολούθει κατ' ἰδίαν τὰς μελέτας καὶ τὰς ὄνειροπολήσεις αὐτοῦ.

Τὰς ὄνειροπολήσεις! φεῦ! μίαν καὶ μόνην εἶχε σήμερον ὄνειροπόλησιν . . .

Τὸ ὄραμα, τὸ ὄραμα ἐκεῖνο παρῆν ἀείποτε πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ· παρενετίθετο μεταξὺ τῆς ὀράσεως αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, φωτεινὸν ὡς ἡ λάμψις ἐαρινῆς αὐγῆς, μελάγχρολον ὡς τὸ ὄχρον τοῦ χειμῶνος λυκόφως. Ὁ Ἰωάννης ἤρειδεν ἐπ' αὐτοῦ συγχρόνως τοὺς χιμαχινοὺς πόθους τῆς ἀγνῆς καὶ γενναίας ἥθης του, καὶ τὴν πικρὰν ἠδυπάθειαν τῆς μονήρου αὐτοῦ θλίψεως, τῆς οὐχὶ ἀγεύστου ἀγνώστων θελημάτων. Ἄμειλε πρὸς τὴν ἀνάκνησιν, πρὸς τὴν στιγμαίαν εἰκόνα, τὴν μυτικὴν λαλίαν τοῦ ἔρωτος, ὅστις οὐδὲν ἐλπίζει. Ναι, διότι οὐδεμίαν εἶχε φροῦδην ἐλπίδα ὅτι θὰ ἠδύνατό ποτε νὰ ἐπανεύρῃ τὴν πραγματικότητα τῆς στιγμῆς ἐκείνης, νὰ διαστυρώσῃ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν ὁδόν, ἣν ἠκολούθει ἡ λατρευτὴ τοῦ ὄνειρου μορφή. Πεποιθῶς δ' ὅτι οὐδέποτε θὰ τὴν ἐπανάθῃ, οὐδὲ κἂν ἐπόθει ν' ἀναζητήσῃ αὐτὴν· τί δὲ ἄλλο θὰ προὔξεναι αὐτῷ ἡ ἀναζητήσις αὐτῆς ἢ ἀβέβητον ἀναζωπύρησιν τοῦ βχθέος πόνου του; Κρείττων ἢ βραδεία αὕτη γαγγαρίωνσις, ἡ ἐνδόμυχος ὀδύνη τραύματος μὴ αἰμάσσοντος πλέον! Τοῦλάχιστον οὐδεὶς θὰ ἐγίνωσκε τὸ τρωτὸν αὐτοῦ μέρος, οὐδεὶς ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ θ' ἀνεγίνωσκε τὴν ἀπελπισίαν ἀσυγγνώστου ἔρωτος πρὸς ὃν, ὅπερ οὐδόλωσ ἐγνώριζε. Καὶ ἡ ἰδέα ὅτι μόνος ἐγνώριζε τὸ ἴδιον πάθος σχεδὸν παρεμύθει αὐτόν, διὰ τῆς ἦν τῷ ἐνέπνεεν ὑπερηφανίας τοῦ πύσχειν ἄνευ πικροπόου τινός.

Πλὴν, φεῦ, ἡ παρεγορία αὕτη ἐμελλε νὰ ᾗ ἐρήμερος!

Τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐκλήξεν Οἱ παγετοὶ τοῦ Ἰανουαρίου ἐσκήρυκον τὰ ἐδάφη καὶ ἐκόσμου τὰς ὕλους τῶν θυρίδων διὰ σχηματικῶν φανταστικῶν· ἡ δὲ πνοὴ τοῦ Βορρᾶ τσαυτὴν διέχεεν ἐρήμων ἐπὶ τοῦ προκαστείου ἐκείνου τοπίου, ὡστε εὐχαρίστως τις ἀπέστρεφε τὸ βλέμμα ἀπὸ τῶν γυμνῶν τοῦ δάσους τῆς Βουλάνης κορυμῶν. Ἡ ὄρασις περιορίζετο μόνον ἐντὸς τῶν τειχῶν τοίχων τοῦ θαλάμου, ἡ δὲ φαντασία, ψυχρὰ καὶ νεκρὰ, μόνον περὶ τὸ ταξείδιον τοῦ Ξαθερίου δὲ Μαίστρ ἠδύνατο νὰ περιστραφῇ. Ἄλλ' ὑπάρχουσι στιγμὰ καθ' ἃς ἡ εἰς ἐκυτόν συγκέντρωσις καὶ ἡ μόνωσις τῆς φαντασίας ψυχαγωγῶσι πολλῶ πλείον ἢ ἡ καταδράνησις τῆς ἀντιλήψεως πρὸς τὰ ἐκτός.

Ὁ Ἰωάννης εὐχάριστος ἦδη ἐμύκωνε, πολλαπλασιαζῶν, τὰς ὄνειροπολήσεις αὐτοῦ, καθήμενος παρὰ τὴν θερμάστρην τοῦ δωματίου αὐτοῦ, οὗ ἡ διασκευὴ ὑπεδήλου τὸν ἐνδελειχὴ σπουδαστὴν καὶ ἐραστὴν τῆς τέχνης τοῦ Ἀσκληπιοῦ· μόναι δ' αἱ τυπικαὶ αὐτοῦ παρὰδύσεις καὶ αἱ ἃς ἠκολούθει ἦδη ἐλευθερίοι σπουδαὶ ἀπέσπων αὐτόν ἐκείθεν.

IV.

Ἡ ἀπὸ τοῦ οἴκου μέχρι τοῦ Ὠτείλ, ἢ μέχρι τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς ἀπόστασις ἦν ὁ Ἰωάννης διήνευ πεζῶ,

παρείχεν αὐτῷ εὐεργετικὴν καὶ ὑγιεινὴν ἀσκήσιν καὶ ἀντιπερισπασμὸν εἰς τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τὸ καταπεπονημένον ὑπὸ τε τῆς οἰκιοθελοῦς ἐργασίας, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνεξαρτήτων τῆς βουλήσεως φαντασιῶν.

Αἱ διακοπαὶ τοῦ οἰκοτροφείου Κολλάρ διήρκησαν ἐπὶ δεκαπενθήμερον, μεθ' ὃ ὁ νεκρὸς Δαίη μετὰ στρατιωτικῆς ἀκριβείας ἔσπευσεν ἐκεῖ καὶ εὐρέθη αὐθις ἐν τῷ γνωστῷ συνεντευκτηρίῳ, ἐν ᾧ ἡ διευθύντρια ἐπέθυμει νὰ ὑμιλήσῃ αὐτῷ.

— Θὰ ἔχητε ἀπὸ σήμερον, κύριε, νέαν μαθήτριαν, τὴν δεσποινίδα Ἐλίαν Ζουγάν δὲ Μολφάρ. Εἶναι Ἰνδία, ἡλικίας 17 ἐτῶν, γαλλίς καὶ καθολικὴ. Ὁ πατήρ τις εἶναι πλούσιος φυτευτῆς τῆς Βεγγάλης· εἶναι ὀλίγον χαϊδευμένη ἀπὸ τὸν πάππον τῆς, πλεσίον τοῦ ὁποίου διατρίβῃ τώρα ὅτε ἦλθεν εἰς Γαλλίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνατροφῆς αὐτῆς.

Ὁ Ἰωάννης ἐλαχίστην ἔδωκε προσοχὴν εἰς τὰς λεπτομερείας, ταύτας αἰτινες δὲν ἐφάνησαν αὐτῷ πολὺ ἐνδιαφερόμεσαι· μία μαθήτρια πλείων ἢ ἐλάττων ἐν τῷ μικρῷ αὐτοῦ ἀκροατηρίῳ, δὲν ἦτο βεβαίως σπουδαίον τι ἐν τῷ προσκίρῳ αὐτοῦ σταδίῳ ὡς καθηγητοῦ. Ἐν τούτοις ὑπέβαλε παρατήρησιν τινα.

— Ἄλλὰ . . . θὰ εἶναι 13 εἰς τὴν Τράπεζαν· εἶπε μειδιῶν.

— Εἰσθε δεισιδαίμων, κ. Δαίη!

— Οὐδόλωσ, κύριε· ἔπειτα δὲ καὶ ἡ δεισιδαιμονία αὐτῆ, ἐπὶ ποιῆ τοῦ νὰ παύσῃ πλέον οὐσα δεισιδαιμονία, ὀφείλει πάντοτε νὰ φυλάττῃ αὐστηρῶς τὰ ὄρια αὐτῆς· ὁ ἀριθμὸς 13 εἰς τὴν Τράπεζαν, ἂν δὲν ἀπατώματι, δὲν εἶναι ὀλέθριος εἰμὴ μόνον ἐν γεύματι.

Ἡ κ. Κολλάρ ἐγένετο πλατεὶ στόματι ἐπὶ τῷ φαντασιοπλήκτῳ τούτῳ ἀστεϊσμῷ.

CHARLES VINCENT

(Ἀκολουθεῖ).

(Μετάφρασις Κ. Α. Π.).

ΑΙΓΥΠΤΙΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Εὐτυχῶς διὰ τοὺς μεταγενεστέρους ἡ αἰγυπτία βασίλισσα Χατεσοῦ (Hatesu) οὐ μόνον ἤγαγε τὸν κλόν αὐτῆς ἀλλ' ἀνέγραψεν, ἐνέγλυψε καὶ διεξωγράφησεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν θελκτικωτάτην καὶ λεπτομερεστάτην ἱστορίαν τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς. Ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἡ ἐπιχείρησις αὕτη ὑπῆρξε λίαν ἐπιτυχῆς ἔργον. Πολλὴ ἀνταλλαγὴ διενεργήθη μετὰ προφανοῦς βεβαίως ὠφελήματος εἰς τοὺς Αἰγυπτίους. Τὰ σκάφη ὑπέστρεπον πεπληρωμένα χρυσοῦ, λιθάνου, δούλων, ἐλεφαντόδοντος καὶ ἐβένου. Κατόπιν ἐπῆλθεν ἐνδοξὸς στιγμὴ διὰ τὴν Χατεσοῦ· μεγάλη ἤρατο ἐθνικὴ ἐορτή, ἡ δὲ βασίλισσα ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ αὐτῆς

θρόνου και πάντες οί θησαυροί ἐχύνοντο πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς. Πάντα ταῦτα σημειοῦνται ἐν σειρᾷ θαυμασιῶν ἐγγλύφων ἐν Δεῖρ-ἐλ-Μπαχαρῆ, ἐν τῷ μεγάλῳ ναῶ, ὃν ἡ Χατεσοῦ ἱδρυσεν ἀπέναντι τῶν Θεβῶν. Οὐδεὶς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ναῶν προσομοιάζει αὐτῷ ὁ ναὸς οὗτος εἶναι ἐκτισμένος ἐν σειρᾷ ἀνδρῶν, λελαξευμένων ἐπὶ τῆς τοῦ λόφου κλιτύος, κατὰ μῆκος δὲ τῆς προσόψεως αὐτοῦ φαίνεται σειρὰ θαυμασιῶν γλυφῶν ἐπὶ ὠραίου λευκοῦ ἀμμολίθου, προμηνουσῶν τὰς μακρὰς μετέπειτα ἡμέρας, καθ' ἃς τὸ ναυτικὸν τῆς Ταρτησοῦ (;) (Tarshish) «κατέπλεεν ἅπαξ ἐν τριετίᾳ μετὰ φορτίου χρυσοῦ, ἀργύρου, ἐλεφαντόδοντος, πιθήκων καὶ ταῶν». Τὰ πάντα αὐτῷ ὑπάρχουσιν ἐκτὸς τῶν τῶν. Κατωτέρω ἐν τῷ ὕδατι εὐρηνται γεγλυμμένοι πολλοὶ τῶν ἰχθύων τῆς Ἐρυθρᾶς μετὰ τοσαύτης μάλιστα τῆς φυσικότητος, ὥστε ἕκαστον εἶδος δύναται νὰ ἐξακριβωθῆ, συμπεριλαμβανομένου καὶ ἰχθύος τινός, ἔχοντος τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν μείζονα τοῦ ἄλλου, τοῦθ' ὅπερ κατὰ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐμπείρους σημαίνει διορατικὸν ὀφθαλμὸν διὰ τὴν φύσιν. Τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Χατεσοῦ εἶχεν ἐν τῇ αὐτῇ φυσιολόγῳ καὶ καλλιτέχνῳ, οὗς καὶ συναπέστειλε μετὰ τῶν ἐπιχειρησάντων ἢν αὐτῇ ἀνέλαβεν ἐκστρατείας ἐπὶ Πούντ(;) Ὄμοῦ δὲ μετὰ τῶν θησαυρῶν προσῆλθε καὶ ἡ τοῦ Πούντ βασίλισσα μετὰ πολλῶν ἀρχηγῶν, ὑποβαλοῦσα τὰ σέβη αὐτῆς εἰς τὴν αἰγυπτίαν βασίλισσαν. Ἡ Χατεσοῦ παρέστησε τὴν ἀντίπαλον βασίλισσαν ὡς βδελυκτὴν νάνον, κυρτὴν καὶ παραμεμορφωμένην (Μήπως ἡ Κλεοπάτρα δὲν περιέγραφε τὴν Ὀυταβίαν ὡς νάνον;) Οὐδέποτε ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις ἐσημειώθη ὑπὸ τύπον τοσοῦτον γραφικόν. Ἄλλ' ἤδη τραχαὶ ἀνέμενον τὴν Χατεσοῦ. Ἐπὶ πεντεκαίδεκα ἔτη μεγαλοπρεπῶς ἐβασίλευε, κρατοῦσα ἐν τῇ ὑποταγῇ αὐτῆς τὸν νεκρὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, Θώτην τὸν Γ'. Ἡδὴ ὁ νεανίας οὗτος ἠνδρώθη ἤτο δὲ διάφορος ὅπως τὸν χαρακτήρα τοῦ ἄλλου ἐκείνου ἀδελφοῦ, ὃν ἡ Χατεσοῦ ἐξηφάνισε κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας αὐτῆς. Ἐξαιρέσει Ραμσή τοῦ Β' οὗτος ἤτο προωρισμένος ν' ἀποβῆ ὁ μέγιστος πάντων τῶν αἰγυπτίων βασιλέων. Ἐπὶ ἐπταετίαν ὄλην συνεβασίλευον, ἀλλ' ἡ Χατεσοῦ ἤξιον εἰσέτι τὴν πρωτίστην θέσιν, τοῦ ὀνόματος αὐτῆς προτασσομένου πάντοτε ἐν τοῖς τοῦ κράτους χρονικοῖς. Πιστεῖται ὅτι ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἐπτὰ ταραχώδη ἔτη κατόπιν τῶν ὁποίων ἐξηφάνισθη ἡ μεγάλη αὐτῆ βασίλισσα· οὔτε λέξις, οὔτε νύξις περὶ αὐτῆς ἀπαντᾷ ἐν τάφῳ ἢ ναῶ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ 4 μῶλις ἦγεν ἔτος τῆς ἡλικίας, πιθανὸν φαίνεται ὅτι ἐχρησιμοποιήθη κατ' αὐτῆς τὸ μέτρον, οὗτινος χρῆσιν καὶ ἐκείνη πρότερον κατὰ Θώτην τοῦ Β' ἐποιήσατο. Ἄμα τῇ ἐξαφανίσει αὐτῆς, ὁ διάδοχος αὐτῆς ἀπῆλειψε τὸ ὄνομα ταύτης ἀπὸ πάντων τῶν μνημείων, ἅπερ αὐτῇ ἀνήγειρε καὶ κακοβούλως ἐξηφάνισε πάσας τὰς εἰς τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς ἀναγομένας σημειώσεις. Ποῦ καὶ που ὅμως αἱ εἰς αὐτὴν ἀναγομέναι σημειώσεις ἀπλῶς παρεμορφώθησαν χωρὶς νὰ ὑποπέσωσιν εἰς λήθην καὶ τὸ ὄνομα τῆς μεγάλης βασίλισσας κατέχει εἰσέτι ἕξοχον θέσιν ἐν τῇ μακρᾷ σειρᾷ τῆς αἰγυπτιακῆς ἱστορίας.

Ἡ Χατεσοῦ δὲν ἐπειράθη νὰ ὑπερβῆ τὰ δυσυπέβητα

ἀλλ' ἀνεῦρε τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου ἰδιάζοντος χαρακτήρος, αὐτῷ δὲ μέχρι τῆς σήμερον ἐν μέσῳ τῆς ἐκτάσεως ἐκείνης τῶν ἐρειπίων ἔστησε τὸν λαμπρότερον τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὀβελίσκων. Θὰ ἐλέγομεν ὅτι ἔστησε καὶ τὸν ὑψηλότεον τῶν ὀβελίσκων, ἀλλ' αἱ οἰκείαι αὐθενταὶ δὲν δύναται νὰ συμφωνήσωσι καὶ ἐπὶ ζητήματος τούτου ἀπλοῦ, ὅσον τοῦτο. Θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι πᾶς τις δύναται νὰ καταμετρήσῃ τὸ ὕψος ὀβελίσκου· καὶ ὅμως ὑπολογίζεται διαφόρως εἰς 108 πόδ. καὶ 12 δακτύλους, 97 πόδ. 6 δακτ. καὶ εἰς 92 πόδας. Ὅποσδήποτε εἶναι ὁ ὠραιότερος τῶν ὀβελίσκων τοῦ κόσμου καὶ βλέπων τις τὸ θαυμάσιον ὠχρὸν ροδόχρουν τοῦτον λίθινον στύλον, καθαρῶς διαζωγραφούμενον ἀπέναντι τοῦ ἀκτινοβόλου οὐρανοῦ, εὐχαριστεῖ τῇ Ἀμέ-Ρᾶ καὶ πᾶσι τοῖς θεοῖς ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν μετετοπίσθη ὥστε νὰ σῆπηται ὑπὸ τὸν αἰθλαλέοντα οὐρανὸν τοῦ Λονδίνου, τῶν Παρισίων ἢ τῆς Νέας Ὑόρκης. Ζυγίζεται δὲ 3673 τόνους. Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον σημειοῦμεν ἵνα κατανοηθῶσιν αἱ δυσχέρειαι, αἷτινες συνδέονται μετὰ πάτης ἀποπειράς μετασκαλῦτοῦ ὄγκου τούτου. Ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ ἐδράζεται μετὰ τῆς λεπτοτέρας δυνατῆς ἀκριθείας καὶ ἀκριθῶς ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ κέντρῳ τοῦ ναοῦ. Ἀρχικῶς δύο ὑπῆρχον, ἀλλ' ὁ ἕτερος κατεκεραματίσθη. Θαυμασιωτέρα πάντος θαυμαστοῦ εἶναι ἡ γλυφὴ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀναγλύφων, βαθεῖα καθαρὰ καὶ ἀπολύτως προγματικὴ. Τὰ ἱερογλυφικὰ ταῦτα ἀναφέρουσιν ὅτι «αὐτὴ ἡ Χατεσοῦ, ἡ δέσποινα τῶν διαδημάτων, τὰ ἔτη τῆς ὁποίας δὲν μακρίνονται, ἤγειρε τὸ μνημεῖον τοῦτο εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς» (Ἄγνωστον ἐπακριθῶς τί ὁ Σαιζπῆρος ἐγίνωσκε καὶ τί ἠγνοεῖ, μετὰ βεβαιότητος ὅμως δύναται νὰ λεχθῆ περὶ αὐτοῦ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναγινώσκῃ ἱερογλυφικὰ. Ἐν τούτοις παράδοξον ὅτι, τὴν Κλεοπάτραν αὐτοῦ περιγράφων ἠτις ἀποτελεῖ ἀσθενὴ παραδίαν τῆς Χατεσοῦς, μεταχειρίζεται τὰς αὐτὰς ἀκριθῶς λέξεις λέγων: «ἡ ἡλικία δὲν δύναται νὰ μαράνη αὐτήν». Ὅπόσον παράδοξος σύμπτωσις μετὰ γεγονότος τοῦ 1600 π.Χ.) Εἶτα ἐκάλυψεν ὀλόκληρον τὸν ὀβελίσκον διὰ χρυσοῦ «ἵνα λάμπῃ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν ὡς ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου, καθαρὸς χρυσοῦς εἰλημμένος ἐκ τοῦ ἀρχοντος τῶν ἐθνῶν». Περαιτέρω σημειοῖ τίνι τρόπῳ ὀλόκληρος ἡ λαμπρὰ αὐτῆ ἐργασία διεξήχθη «ἐντὸς ἐπτὰ μνηῶν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ὅτε πρῶτον ἐλατομήθη ἐκ τοῦ ἐν τῷ ὄρει λατομείου» Ὅπόσον συγχάνεις, διερχομένη ἐκείθεν ἐπὶ τοῦ ἄρκτος αὐτῆς, ἡ ἡγεμονίς αὐτῆ ἐθέληθη ἐκ τῆς ὕψους τοῦ μεγάλου αὐτῆς ὀβελίσκου, ἀνταντικλῶντος τὰς θαλπερὰς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας! Χαμηλὰ δ' ἐν τῇ βάσει αὐτοῦ ἐνέγλυψε καὶ τὴν ἐξῆς θριαμβικὴν λεπτομέρειαν. ὅτι «οὐδέποτε, ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, ἐτελέσθη τι ἴσον πρὸς ἐκεῖνα, ἅτινα κατήρτισεν ἡ παῖς τοῦ ἡλίου, Χατεσοῦ».

(Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ)

Γ. Κ. Λαζαρίδης.

© ἐπιτύπος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ